

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ

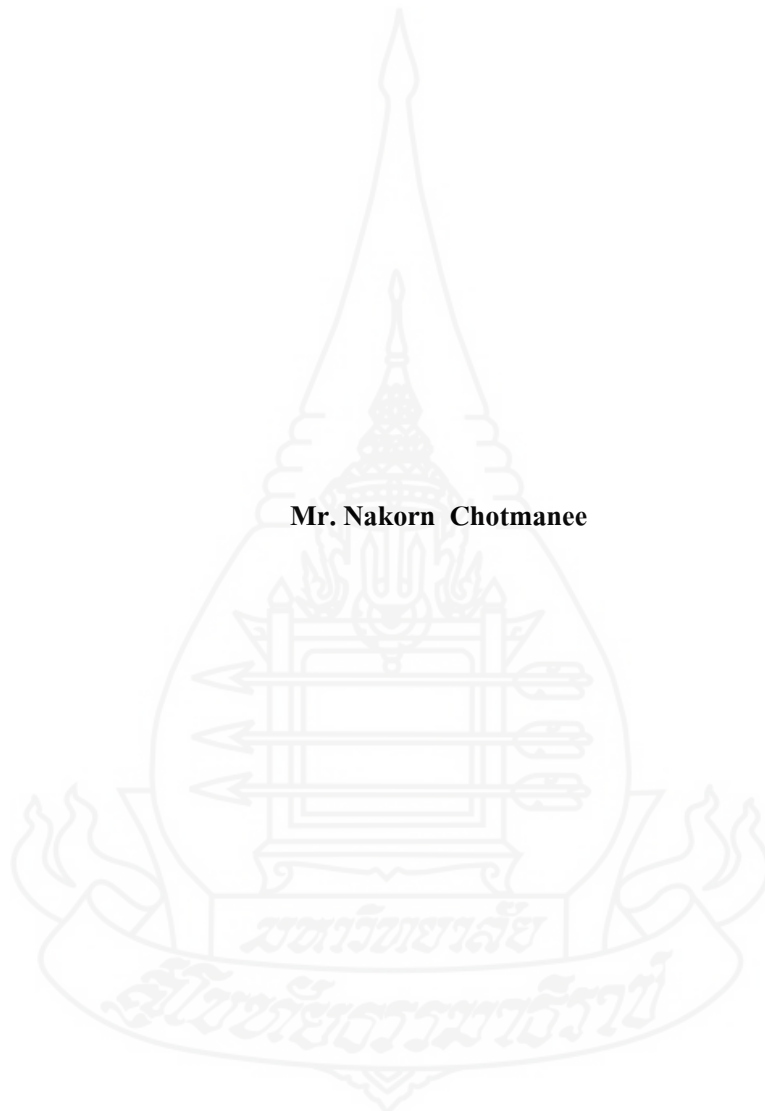

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

The Enforcement of Law on Protecting Official Secrets

Mr. Nakorn Chotmanee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

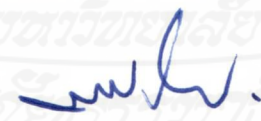
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ
ชื่อและนามสกุล นายณกรณ์ โชติมณี
วิชาเอก กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์สำเรียง เมมเกรียงไกร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเจนงาม)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา ค้นคว่ำอิสระ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ
ผู้ศึกษา นายณกรณ์ โชติมณี รหัสนักศึกษา 2564002448 ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว่ำอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความลับของราชการ ศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ เพื่อหาข้อสรุปตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

การศึกษาค้นคว่ำอิสระนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร จากการค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการ โดยเปรียบเทียบการรักษาความลับของราชการตามบทกฎหมายไทยและบทกฎหมายต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า การกระทำเพื่อให้ได้มา หรือเพื่อให้คนอื่นล่วงรู้ซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใด ๆ อันเป็นความลับของราชการนั้นควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงข้อความหรือเอกสาร หรือสิ่งใด ซึ่งเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจการคลังนโยบายต่างประเทศหรือผลประโยชน์ของประเทศ โดยการกำหนดโทษให้คำนึงถึงขั้นของความลับและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ การกระทำ ความผิดของข้าราชการ โดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ ควรมีการกำหนดโทษหากการกระทำดังกล่าวเกิดจากความประมาทเลินเล่อในการเก็บรักษาความลับของราชการเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ให้ต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่กำหนดไว้ และหากผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการรักษาความลับในราชการได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

คำสำคัญ ความลับของราชการ การบังคับใช้กฎหมาย

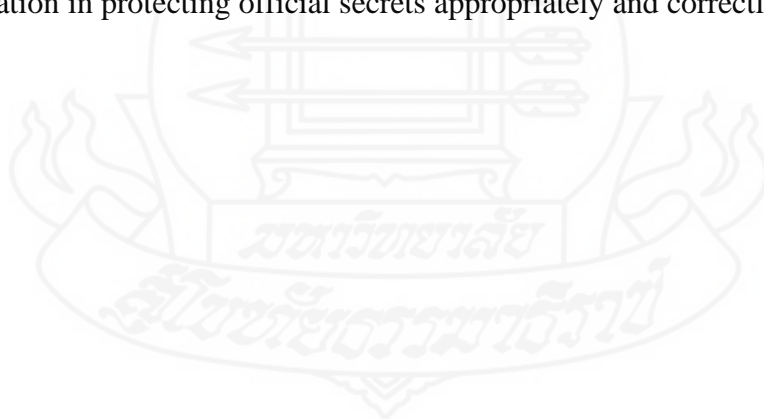
Independent Study title: The Enforcement of Law on Protecting Official Secrets
Author: Mr. Nakorn Chotmanee; **ID:** 2564002448; **Degree:** Master of Laws;
Independent Study advisor: Malee Surachet, Associate Professor;
Academic year: 2018

Abstract

The purpose of the independent study of the enforcement of law on protecting official secrets is to study about the concepts, theories relating to the protecting official secrets, the problems in the protecting official secrets law enforcement in order to conclude and seek for the solutions for the effectiveness of the enforcement of law on protecting official secrets as well as the harmony with currently social state.

This independent study is the qualitative research by means of the documentary research about the concepts and theories regarding the keeping official secrets and comparing such notion between Thai and foreign law.

Result of the research: the action performing to acquire or to allow others know the secrets of the documents or things which are the official secrets shall be regulated to cover the statement or document or other things relating to the national security, the international relations, the stability of the economic affairs, the public finance, the foreign policy or the national interests and shall be prescribed the punishment by considering the class of secrets and the effect therefrom. Moreover, the offense committing by the government officer which result in revealing the secrets, the punishment shall be regulated provided that such act arises from the negligence in protecting official secrets, making the other person knows the secret. The penalty shall be a half of the punishment prescribed and in condition that such person can prove that he has already abided by the regulation in protecting official secrets appropriately and correctly.

Keywords: Protecting official secrets, The enforcement of law

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์
ลำเรียง เมฆเกรียงไกร และรองศาสตราจารย์มาลี สุรเชษฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ความกรุณา
ให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง
สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่านที่ให้ความสะดวกด้านอำนวยความสะดวก และประสานงาน
ในการศึกษาค้นคว้าอิสระให้ผู้ศึกษาตลอดมาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ศึกษาขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย
ที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้เขียนมีสติปัญญาในการ การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอให้เป็นกตเวทิตาแด่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้ศึกษา ตลอดจนผู้เขียนหนังสือ
และบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาจนสามารถให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี
นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณ นางชนิดา โชติมณี ภริยา ของข้าพเจ้า ที่คอยให้กำลังใจตลอดมา

ณกรณ์ โชติมณี

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
3. สมมติฐานของการศึกษา	7
4. ขอบเขตของการศึกษา	7
5. วิธีดำเนินการศึกษา	7
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 ความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการ	9
1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ	9
2. แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ	18
2.1 หลักการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น	18
2.2 มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ของทางราชการที่เป็นความลับ	19
2.2.1 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล	20
2.2.2 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ	21
2.2.3 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่	23
2.2.4 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์	24
2.2.5 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ	25
2.3 หน่วยงานของรัฐที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภัยคุกคาม	25
3. ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญา	27
3.1 ความรับผิดชอบที่กระทำโดยเจตนา	30
3.2 ความรับผิดชอบที่กระทำโดยประมาท	31
3.3 ความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น	32

สารบัญ (ต่อ)

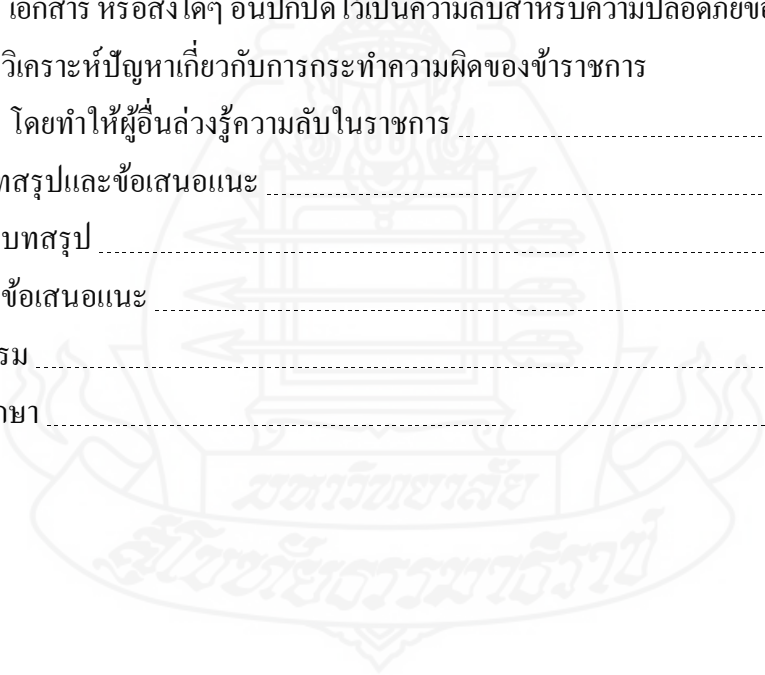
	หน้า
3.4 ความรับผิดชอบที่ไม่ต้องมีเจตนาและไม่ต้องประมาท	33
3.5 ความรับผิดชอบที่นอกเหนือเจตนา	34
3.6 ความรับผิดชอบในผลสุดท้ายแห่งเจตนา	34
3.7 ความรับผิดชอบทางการเมือง	35
บทที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการของประเทศไทย	
และต่างประเทศ	36
1. การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย	36
1.1 ประมวลกฎหมายอาญา	36
1.1.1 ความผิดฐานการให้ได้มาซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัย	
ของประเทศ	36
1.1.2 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นรู้ หรือ ได้ไปซึ่งความลับ	
สำหรับความปลอดภัยของประเทศ	37
1.1.3 ความผิดฐานเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิด	
ในการได้มา การให้ผู้อื่นรู้หรือ ได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใดๆ	
อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ	39
1.1.4 ความผิดฐานสนับสนุนการได้มา การให้ผู้อื่นรู้หรือ ได้ไปซึ่งข้อความ	
เอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัย	
ของประเทศ	39
1.1.5 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ	39
1.1.6 คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศ	41
1.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483	44
1.2.1 ความหมายของความลับของราชการ	44
1.2.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ	45
1.3 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551	45
1.3.1 หน้าที่ในการรักษาความลับของทางราชการ	46
1.3.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1.4 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	48
1.4.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการ	48
1.4.2 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ห้ามมิให้มีการเปิดเผย	48
1.4.3 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ	50
1.5 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544	50
1.5.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ	50
1.5.2 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ	51
1.6 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ	
พ.ศ. 2552	60
1.6.1 ความหมายของความลับของราชการ	61
1.6.2 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ	62
2. การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายของต่างประเทศ	63
2.1 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมาย	
ประเทศสหรัฐอเมริกา	63
2.1.1 ประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา (U.S. Code)	63
2.1.2 รัฐบัญญัติว่าด้วยการจารกรรม ค.ศ. 1917 (Espionage act of 1917)	69
2.1.3 รัฐบัญญัติว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	
(Freedom of Information Act :FOIA)	70
2.1.4 คำสั่งประธานาธิบดีที่ 13526	
(The President Executive Order 13526)	71
2.2 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายสหราชอาณาจักร	77
2.2.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยความลับของราชการ ค.ศ. 1989	
(The United Kingdom’s Official Secrets Act 1989)	77
2.2.2 ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ	80
2.2.3 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ	86
2.2.4 การกระทำผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ของประเทศไทย 89	89
2.3.1 ประมวลกฎหมายอาญา (Penel Code of Malasia) 89	89
2.3.2 พระราชบัญญัติความลับของทางราชการ ค.ศ. 1972 (Official secret act 1972) 90	90
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ 102	102
1. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ 103	103
2. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ 107	107
3. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของข้าราชการ โดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ 110	110
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ 114	114
1. บทสรุป 114	114
2. ข้อเสนอแนะ 116	116
บรรณานุกรม 119	119
ประวัติผู้ศึกษา 124	124

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับการขยายอิทธิพลของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจของโลก ดังนั้น หน้าที่ประการหนึ่งของรัฐคือการรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยของรัฐ ถึงแม้การดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐจะต้องกระทำด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ แต่การดำเนินงานบางอย่างของรัฐมีความจำเป็นต้องปกปิดเป็นความลับ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั่นเอง

ในต่างประเทศ การโจรกรรมข้อมูลความลับของราชการเกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องเก็บไว้เป็นความลับของราชการก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก เช่น กรณีของนายจูเลียน อัสซานจ์ เจ้าของเว็บไซต์ Wikileaks ทำการเปิดโปงเอกสารลับของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรัฐบาลของประเทศไทยยืนยันว่าการกระทำดังกล่าวมิใช่สิทธิในการรับรู้ข่าวสารของทางราชการ แต่เป็นการกระทำความผิดอาญา โดยการจารกรรมความลับของทางราชการมาเปิดเผย¹ อีกกรณีหนึ่งคือ นายเอดเวิร์ด สโนว์เดน อดีตลูกจ้างสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ (เอ็นเอสเอ) ผู้เผยแพร่เอกสารลับหลายพันชิ้นของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำการเปิดโปงระบบการสอดแนมข้อมูลประชาชนของรัฐบาล จึงถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิดฐานจารกรรมและขโมยความลับของทางราชการ มีอัตราโทษจำคุก 30 ปี² นอกจากนี้ยังมีการเปิดเผยข้อมูลลับที่เรียกกันว่า ปานามาเปเปอร์ มีผลทำให้นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยไอซ์แลนด์ ต้องลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากข้อมูลลับดังกล่าว มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่า เขาได้ถือหุ้นร่วมกับภรรยาเป็นเจ้าของบริษัทนอกอาณาเขตโดยไม่ได้แจ้งให้รัฐสภาทราบ³

¹ สุทธิชัย หยุ่น, ชีพจรโลก, ทำไมต้องเป็น เอกวาดอร์ ที่ลี้ภัย จอมแฉความลับ มะกัน?, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/blackcheepajornlok/2013/07/12/entry-1>

² หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ, กลุ่มสิทธิฯ รณรงค์ลี้ภัยไทย “สโนว์เดน”, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/718040>

³ ครอบครัวยุโรป, นายกรัฐมนตรีไอซ์แลนด์ลาออก กรณีปานามาเปเปอร์, ค้นเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.krobkruakao.com/abroad/10522>

ส่วนในประเทศไทย ด้วยความขัดแย้งทางการเมืองที่มีมาอย่างยาวนาน ทำให้มีแนวโน้มที่อาจได้รับความเสียหายจากการเปิดเผยข้อมูลลับของราชการเช่นเดียวกัน เนื่องจากเคยมีการข่มขู่เกี่ยวกับการขโมยข้อมูลความลับของทางราชการทหารมาเปิดเผย⁴ ขณะเดียวกัน การนำเอกสารลับของทางราชการมาเปิดเผยก็เคยเกิดขึ้นมากมายหลายกรณี ทั้งที่ส่งผลกระทบต่อเพียงเล็กน้อยไปจนถึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 นำความลับเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ 2 ชั้น ไปเปิดเผยก่อนมีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปี⁵ การได้รับคำสั่งให้ทำการตรวจค้น แต่ผู้ที่ได้รับคำสั่ง กลับนำเรื่องการตรวจค้น ไปแจ้งต่อผู้ที่将被ตรวจให้ทราบล่วงหน้า ทำให้การตรวจค้นไม่เป็นผลเท่าที่ควร⁶ การเปิดเผยเอกสารวาระการประชุมของกรมการศาลปกครองโดยสื่อมวลชน⁷ และกรณีที่เป็นข่าวอื้อฉาวที่สุด เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งมีการเปิดเผยเอกสาร “ลับมาก” จากกระทรวงการต่างประเทศถึงนายกรัฐมนตรี สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เรื่องแนวทางการดำเนินการกับปัญหาความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา เอกสารลับมากดังกล่าวนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยอ้างว่ามีคนส่งไปให้นายจตุพร พรหมพันธุ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทยและแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทางไปรษณีย์ และต่อมา ได้มีการนำเอกสาร “ลับมาก” ดังกล่าวไปเปิดเผยต่อสื่อมวลชน⁸ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อถกเถียงกันว่า เอกสารลักษณะใด ควรเป็นเอกสารข้อมูลลับ เอกสารใดไม่ควรเป็นเอกสารลับและควรเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ เพื่อความโปร่งใสของการทำงานของรัฐบาล เช่น การซื้อเรือดำน้ำ ซึ่งพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า สาเหตุที่ไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดซื้อเรือดำน้ำดังกล่าว เนื่องจากเป็นเอกสารลับ⁹ เป็นต้น

⁴ พลเมืองต่อต้าน Single Gateway, บานปลายหนัก Anonymouse ประกาศโจมตีอีก 4 เว็บไซต์ราชการไทย พร้อมลั่นเจาะระบบกลาโหม ขโมยเอกสารลับได้แล้ว, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก <http://share.thaimom.net/22013/>

⁵ กรมประมง, แนวทางลงโทษทางวินัย, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก www.fisheries.go.th/fpo-n/newna/แนวทางการลงโทษทางวินัย.pdf, หน้า 5.

⁶ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, แนวทางการลงโทษทางวินัย, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก <http://www.fisheries.go.th/fpo-nan/new/แนวทางการลงโทษทางวินัย.Pdf>.

⁷ ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, ว่าด้วย ช้างตาย-วัวสันหลังหะ ที่ศาลปกครอง, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, สำนักข่าวอิศรา คอลัมน์ เวทีทัศน์, ฉบับวันอาทิตย์ที่ 8 มีนาคม 2558.

⁸ เขียน ธีรวิทย์, ความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1261486872&grpId=no.

⁹ สำนักพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ, เพราะเป็นเอกสารลับ! บิ๊กป้อม แจงยับซื้อเรือดำน้ำ ยันโปร่งใส บอกเงินแถมปีปนาวยุยิงจากใต้น้ำให้ด้วย, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1493092450

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้องกับความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินการต่างๆ ของรัฐจะเป็นสิ่งจำเป็น แต่มีข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลบางประการก็มิอาจเปิดเผยได้ เนื่องจากการเปิดเผยนั้นอาจนำมาซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศหรือข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผย ได้แก่ ความเห็นของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและเป็นข้อตกลงร่วมกัน ข้อมูลใดสามารถเปิดเผยได้หรือข้อมูลใดไม่สามารถเปิดเผยได้ จึงต้องมีการบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน¹⁰

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อคุ้มครองความลับอันไม่อาจเปิดเผยได้หลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 3 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร บัญญัติให้การกระทำใดๆ อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศให้เป็นความผิด เช่น มาตรา 123 บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะสอดแนมความลับของชาติ มาตรา 124 บัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะแพร่กระจายความลับของชาติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป และมาตรา 164 บัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับของทางราชการของข้าราชการ อันเป็นการกระทำความผิดต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นข้าราชการ เป็นต้น ขณะเดียวกันยังได้มีการบัญญัติพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การคุ้มครองความลับของราชการโดยตรง แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ ให้ความหมายของความลับในราชการหมายถึงที่สงวน ซึ่งได้แก่ สถานที่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ หรือสิ่งสาธารณูปโภคของประเทศโดยตรง จึงมิได้หมายรวมถึงความลับของราชการในลักษณะอื่น ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงมาตามยุคสมัย ต่อมาประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การตรากฎหมายฉบับนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจากเดิมยึดแนวทางปิดบังเป็นปกติ ให้กลายเป็นการเปิดเผยเป็นหลัก การปกปิดเป็นข้อยกเว้นทำให้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของราชการเป็นส่วนใหญ่ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ประชาชนสามารถตรวจสอบดูได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อความมั่นคงของประเทศในด้านต่างๆ พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้บัญญัติยกเว้นประเภทข้อมูลข่าวสารที่มิอาจเปิดเผยได้เอาไว้ รวมถึงข้อมูลข่าวสารบางลักษณะที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจและอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ

¹⁰ กิตติศักดิ์ ปรกติ, สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2541, หน้า 30

ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน ได้แก่ (1) การเปิดเผยนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม (3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด (4) การเปิดเผยที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด (5) เป็นรายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร รวมไปถึงข้อมูลข่าวสารที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่นและ (7) ข้อมูลข่าวสารที่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เป็นต้น¹¹

ถึงแม้ประเทศไทยจะมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองความลับของราชการหลายฉบับ แต่ก็ยังมีปัญหาความลับของราชการถูกรุกรานด้วยวิธีการต่างๆ หรือถูกเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องส่งต่อข้อมูลแก่บุคคลภายนอกให้ทราบสะท้อนให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในการรักษาความลับของราชการดังกล่าวยังมีข้อบกพร่องบางประการสมควรมีการศึกษาและหาวิธีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้มีความเหมาะสมและบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นดังปัญหาที่ผู้ศึกษาจะกล่าวต่อไป

1. ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 123 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการบัญญัติให้การกระทำอันมีลักษณะสอดแนมความลับของชาติให้เป็นความผิด อย่างไรก็ตามมีข้อพิจารณาว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้ความหมายของความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศนั้นมีลักษณะเช่นใด นอกจากนี้ยังพบว่านับตั้งแต่มีการบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาขึ้น มาตราดังกล่าวไม่เคยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในขณะที่มีการบัญญัติกฎหมายนั้น ประเทศไทยอยู่ในภาวะสงคราม ความหมายของคำว่า ความปลอดภัยของประเทศอาจจำกัดอยู่เพียงอธิปไตยของประเทศเท่านั้น แต่ในปัจจุบันความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมีความหมายกว้างขึ้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งจากเดิมยึดแนวทางปิดบังเป็นปกติ ให้กลายเป็นการเปิดเผยเป็นหลัก โดยได้ตราพระราชบัญญัติข้อมูล

¹¹ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540, มาตรา 15

ข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขึ้นมาบังคับใช้ และโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 26 วรคห้แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ขึ้นใช้บังคับ โดยข้อ 12 ได้แบ่งชั้นของความลับของทางราชการออกเป็น 3 ชั้นได้แก่ ลับ (Confidential) ลับมาก (Secret) และลับที่สุด (Top Secret) ซึ่งแต่ละชั้นความลับอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศได้ทั้งหมด แต่ผลกระทบอาจมีไม่เท่ากัน การนำมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้กำหนดโทษอาญาอันส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้นหากบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้โดยไม่มีความชัดเจน อาจเกิดความไม่เหมาะสมและเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงครามผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อนได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต” บทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้การกระทำที่เป็นการแพร่พรายความลับของชาติเป็นความผิด

เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดอัตราโทษไว้สูง ซึ่งมีได้มีความชัดเจนว่าเป็นการกระทำต่อเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันเป็นความลับในชั้นใด ดังนั้นบทบัญญัติดังกล่าวจึงต้องนำมาบังคับใช้กับเอกสารลับทั้ง 3 ชั้น ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่ ไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีการกำหนดอัตราโทษไว้สูง และอาจเกิดปัญหาไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้เช่นเดียวกัน

3. ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเจ้าพนักงาน โดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ

เจ้าพนักงานหรือข้าราชการถือเป็นบุคคลที่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้ง่ายกว่าบุคคลอื่นทั่วไปที่อาจต้องใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความลับของราชการ ดังนั้นข้าราชการจึงเป็นผู้มีโอกาที่จะกระทำการใดๆ ที่ทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการได้ง่าย และการทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ เช่น เป็นข้าราชการที่ถูกกำหนดให้สามารถเข้าถึงความลับของราชการนั้นและจงใจนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกล่วงรู้ หรือเป็นข้าราชการที่ถูกกำหนดให้เข้าถึงความลับของราชการนั้นแต่นำข้อมูลความลับของราชการนั้นไปเก็บไว้เอง อันขัดต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูล

ความลับหรือมิได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ เป็นเหตุให้ผู้อื่นสามารถเข้าถึงความลับของราชการนั้นเป็นเหตุให้ข้อมูลความลับของราชการถูกนำไปเปิดเผย เป็นต้น

ขณะเดียวกัน จากการศึกษาบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา พบบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของข้าราชการ โดยการทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการมีบัญญัติอยู่ใน มาตรา 164 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานที่รู้หรืออาจรู้ความลับของราชการ ที่กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ เนื่องจากมิได้มีการบัญญัติความรับผิดชอบการทำให้บุคคลอื่นล่วงรู้ความลับของราชการโดยประมาทเอาไว้ ทำให้ผู้ที่ทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการถึงแม้กระทำการดังกล่าวด้วยความประมาทก็ต้องรับผิดชอบเท่ากับบุคคลที่กระทำด้วยความจงใจให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของราชการ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความเป็นธรรมอัตราโทษไม่มีความเหมาะสมกับลักษณะของการกระทำความผิด

จากปัญหาที่กล่าวมา จึงเป็นที่มาที่ผู้ศึกษาสนใจทำการศึกษา เรื่อง การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ จึงเป็นที่มาของการศึกษาครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการ
- 2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ
- 2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ
- 2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการให้มีผลบังคับใช้ที่เหมาะสมและเป็นธรรมและสอดคล้องกับนานาอารยประเทศมากขึ้น

3. สมมติฐานของการศึกษา

บทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการยังมีข้อบกพร่องบางประการได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศและปัญหาปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานที่กระทำการใดๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของราชการส่งผลให้เกิดความไม่เหมาะสมและเป็นธรรมเนียมในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

4. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาจำกัดเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ โดยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กับบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศมาเลเซีย เพื่อให้ได้ข้อสรุปผลการเปรียบเทียบและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมายไทย ให้มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

5. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร ทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและต่างประเทศ โดยศึกษาทั้งบทความทางวิชาการ ตำรับกฎหมาย ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศมาเลเซียเพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำมาแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในกฎหมายไทย ที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการและการรักษาความลับของราชการ

6.2 ทำให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการและการรักษาความลับของราชการทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

6.3 ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายอาญาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ

6.4 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการให้มีผลบังคับใช้ที่เหมาะสมและเป็นธรรมและสอดคล้องกับนานาอารยประเทศมากขึ้น

บทที่ 2

ความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับการรักษาความลับของราชการ

เพื่อเป็นการทำความเข้าใจพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการอันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการต่อไป ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการ ดังมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ

นับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประเทศไทยมีการประกาศใช้กฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยหรือการรักษาความลับของทางราชการเพื่อการบังคับใช้หรือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในราชการทหารและพลเรือน โดยในปี พ.ศ. 2478 มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติว่าด้วยเขตปลอดภัยในราชการทหาร พุทธศักราช 2478” เนื่องจากเห็นว่า ราชการทหารเป็นกิจการเกี่ยวกับประโยชน์แห่งชาติ สมควรกำหนดเขตโดยรอบบริเวณที่ทหารให้เป็น “เขตปลอดภัย” จากนั้นมีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช 2483” อีกฉบับหนึ่งเพื่อรองรับภาวการณ์จากสงครามโลก ครั้งที่ 2 พร้อมกับการกำหนดเกี่ยวกับ “ที่สงวน” ทั้งในส่วน of ราชการทหารและราชการพลเรือน โดยถือเป็นความลับในราชการ ผู้ใดมิได้มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ห้ามกระทำการคัดลอก เขียน จำลอง หรือถ่ายภาพสถานที่ดังกล่าว¹²

ต่อมา เมื่อสถานการณ์โลกเข้าสู่ยุคสงครามเย็น ประเทศต่างๆ ทั่วโลกแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ ชาติซึ่งเป็นผู้นำของแต่ละฝ่ายพยายามสร้างพันธมิตรเพื่อป้องกันการรุกรานจากอีกฝ่ายหนึ่งที่จะเกิดขึ้น โดยในโลกร่วมประชาธิปไตยพยายามสร้างมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการรุกรานจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ สำหรับรัฐบาลไทยขณะนั้นได้มีการ

¹² องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, ประวัติความเป็นมา, กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, 2550, หน้า 1

จัดตั้งหน่วยงานกลางด้านการข่าวกรองขึ้นคือกรมประมวลราชการแผ่นดิน เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2497 โดยให้มีหน้าที่ด้านการข่าวกรอง ส่วนความรับผิดชอบในด้านการรักษาความปลอดภัยยังมีได้กำหนดแน่ชัด

อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ภายนอกประเทศขณะนั้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมาโดยตลอด ประกอบกับหลังจากเหตุการณ์กบฏแมนฮัตตัน เมื่อปี พ.ศ. 2494 สภาพการเมืองภายในของประเทศไทยอยู่ในภาวะหวาดระแวง ด้วยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีมิได้มีอำนาจเด็ดขาดทั้งในด้านการปกครองและการทหาร การสร้างมิตรประเทศจึงเป็นนโยบายที่สำคัญเพื่อสร้างดุลอำนาจทางการเมืองไว้ ดังนั้นประเทศไทยจึงเข้าร่วมกับประเทศมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรีทำการลงนามในกติกามะนิลา (Manila Pact) ณ กรุงมะนิลา ฟิลิปปินส์ เมื่อ 8 กันยายน พ.ศ. 2497 กับประเทศต่างๆ 8 ประเทศ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และไทย¹³

ถึงแม้จะเกิดการร่วมเป็นภาคีตามกติกามะนิลา แต่การขยายอำนาจเข้าสู่เอเชียของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งนำโดยจีนยังคงสร้างความหวาดเกรง โดยเฉพาะต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งส่งผลให้มีการรวมกลุ่มประเทศขึ้นอีกโดยจัดตั้ง “องค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: สปอ.” (Southeast Asia Treaty Organization: SEATO) ขึ้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการป้องกันร่วมกัน และธำรงรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคง และได้จัดตั้งสำนักงานองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นในประเทศไทยเมื่อ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2498 พร้อมกับประกาศใช้ “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยขององค์การสนธิสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (SEATO’s Security Policy and Procedures) ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2498 ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยภายในองค์การดังกล่าว¹⁴

ด้วยแนวทางและมาตรฐานการปฏิบัติ โดยเฉพาะการดำเนินการต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการของกลุ่มภาคีองค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศด้อยพัฒนามีความต่างกัน จึงมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดมาตรฐานการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามมีนโยบายที่จะรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการให้เกิดความมั่นคงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นประกอบกับขณะนั้นแต่ละกลุ่มอำนาจของโลกต่างพยายามแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ความลับ

¹³ นิยม สุจริตวงศ์, ทหารเรือกบฏ “แมนฮัตตัน”, กรุงเทพมหานคร: ศิลปวัฒนธรรม, 2529, หน้า 5

¹⁴ ปณิธิ จาดกานนท์, ไทยกับการขุบเลิกองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545, หน้า 12

รวมถึงทำการจารกรรม ดังนี้ การป้องกันและการดำเนินการเพื่อรักษาความลับของทางราชการ เพื่อให้เกิดความความปลอดภัยแก่ประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องเร่งกระทำและให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเข้าร่วมในสนธิสัญญาการป้องกันกับมิตรประเทศนี้ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับต่อกันส่งผลให้จำเป็นต้องวางระเบียบเพื่อการรักษาความลับของทางราชการที่เป็นมาตรฐานเช่นเดียวกับมิตรประเทศ ดังนั้นคณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2498 แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 16 คน มี พลเรือเอกหลวงธรรพวุฒิไกร เป็นประธาน ทำหน้าที่พิจารณาร่างระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอโดยถือแนวทางตามนัยของระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยขององค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประกาศใช้เมื่อ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 เรียกว่า “ระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ”¹⁵

ระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการนี้กำหนดวัตถุประสงค์สำคัญในการป้องกันรักษาความปลอดภัยคือ การรักษาสิ่งที่เป็นความลับให้พ้นจากการจารกรรม การรั่วไหล หรือการเปิดเผยที่มีใช่เป็นทางการ และกำหนดสิ่งที่เป็นความลับหมายถึงข่าวสารที่เป็นคำพูด ที่เป็นภาพ หรือที่เป็นเอกสาร และวัสดุในรูปหรือลักษณะใดๆ อันจำเป็นต้องพิทักษ์รักษาไว้ในลักษณะและขอบเขตที่กำหนดตามความสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันประเทศชาติและพันธมิตร โดยมีหลักการสำคัญคือการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นอันนับเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความปลอดภัยทุกประเภทสำหรับหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบนั้น ระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการดังกล่าว ได้กำหนดไว้ในข้อ 112 ให้มีองค์การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ โดยระบุให้กรมประมวลราชการแผ่นดินเพียงหน่วยงานเดียว ทำหน้าที่ องค์การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติมีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือให้ส่วนราชการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว หลังจากนั้น คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2500 เมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2500 สาระสำคัญคือ ให้ปรับความในข้อ 57 แห่งระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ โดยให้มีตำแหน่งนายทะเบียนเอกสารลับ เพื่อรับผิดชอบในการรับ-ส่งเอกสารราชการที่กำหนดชั้นความลับในชั้นลับที่สุดและลับมาก เพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินการและเป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น

ภายหลังการปฏิวัติโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ รัฐบาลปรับเปลี่ยนชื่อจากกรมประมวลราชการแผ่นดินมาเป็นกรมประมวลข่าวกลางเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2502 โดยยังคงหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการข่าวและการรักษาความปลอดภัยเช่นเดิมในระหว่างนี้กรมข่าวทหาร

¹⁵ เชียรชัย ณ นคร, สมุดปกขาว ฉบับที่ 11 ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ..., กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา, 2536, หน้า 11

กระทรวงกลาโหมได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยพลเอกถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ขอทำการปรับปรุงระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการซึ่งประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2499 ด้วยเห็นว่า ระเบียบดังกล่าวประกาศใช้มาเป็นเวลานาน เนื้อความบางส่วนไม่รองรับกับสภาพการขณะนั้น และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติขององค์การสนธิสัญญาป้องกันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะรัฐมนตรีจึงผ่านความเห็นชอบ เมื่อ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2507 ให้ตั้งคณะกรรมการร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อทำการปรับปรุงระเบียบนี้ ประกอบด้วย พล.อ.อ.ทวิ จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน และคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจาก 10 ส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวงการคลัง, กระทรวงการต่างประเทศ, สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด, กองทัพบก, กองทัพเรือ, กองทัพอากาศ, กรมประมวลข่าวกลาง และกรมตำรวจ จากนั้น คณะกรรมการดังกล่าวได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 1 คณะ เพื่อพิจารณากร่างระเบียบใหม่ โดยทำการประชุมครั้งแรกเมื่อ 19 มกราคม พ.ศ. 2508 ณ ห้องประชุมกรมประมวลข่าวกลาง การดำเนินการกร่างระเบียบเสร็จสิ้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 รวมการประชุมถึง 109 ครั้ง ระเบียบใหม่นี้เรียกว่า “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511” ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511 อย่างไรก็ดี ระเบียบฉบับนี้มีได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีเพียงจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ลงชื่อในระเบียบเท่านั้น และเพื่อให้การถือปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อนการบังคับใช้ใน 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511 อนุมัติให้คณะกรรมการร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ ทำหน้าที่ชี้แจงและอบรมผู้แทนในระดับสูงของส่วนราชการต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารให้เข้าใจและเตรียมการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้อย่างถูกต้อง¹⁶

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511 นี้ยังคงมุ่งหมายสำคัญเพื่อพิทักษ์ รักษาและป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการเช่นเดียวกับระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการที่ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2499 สำหรับการปรับเปลี่ยนสำคัญของระเบียบฉบับใหม่คือ การกำหนดให้แยกหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการรักษาความปลอดภัย โดยให้กรมประมวลข่าวกลาง สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน และให้เพิ่มศูนย์รักษาความปลอดภัย กระทรวงกลาโหม เป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายทหาร นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในด้านอื่นเพื่อให้ครอบคลุม

¹⁶ เสถียร วิชัชลักษณ์ และสืบวงศ์ วิชัชลักษณ์, ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517, กรุงเทพมหานคร: นิติเวช, 2536, หน้า 5

เพิ่มขึ้น ได้แก่ การประกาศใช้ “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการจ้างเอกชน ทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2516” โดยระเบียบฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511 ซึ่งระบุไว้ในข้อ 4 เพื่อให้การประสานงานในการถือปฏิบัติ ตามระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้แต่งตั้ง คณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511 เมื่อ 8 มกราคม พ.ศ. 2517 โดยกำหนดให้เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นประธาน แต่กระนั้น กระทั่งวงกลาโหมได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง เพื่อขอปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา แก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2511 เมื่อ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 โดยมี พล.อ.อ.ทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน และคณะกรรมการ ส่วนใหญ่มาจากคณะกรรมการร่างระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติชุดเดิม และนำเสนอผลการปรับแก้ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งผ่านความเห็นชอบเมื่อ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2517 โดยนายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงชื่อและมีผลบังคับใช้เมื่อ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ร.จ.1 ตอนที่ 37 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2518 ระเบียบฉบับใหม่นี้ เรียกว่าระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 โดยจุดมุ่งหมายของระเบียบนี้ ยังคงเป็นไปตามแนวทางเดิม และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการรักษาความปลอดภัยยิ่งขึ้น จึงมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กก.ปร.ปก.) ขึ้น เมื่อ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2518 โดยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นประธาน เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยมีหลักเกณฑ์ครอบคลุมการปฏิบัติงานที่สำคัญอื่นๆ คณะรัฐมนตรี นำโดยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย แห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร พ.ศ. 2525 เมื่อ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 ลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 ระเบียบฉบับนี้กำหนดประเภทของการรักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับการสื่อสารเป็น 3 ประเภท คือ¹⁷

- 1) การรักษาความปลอดภัยในการส่งข่าว
- 2) การรักษาความปลอดภัยทางการรหัส และ
- 3) การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ทางการสื่อสาร

¹⁷ องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย และการรักษาความลับของราชการในอดีต, กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, 2555, หน้า 13

ต่อมาในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศใช้พระราชบัญญัติ ข้าราชการกระทรวงแห่งชาติ พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติฉบับนี้ นอกจากการเปลี่ยนชื่อกรมประมวลข่าวกลาง เป็นสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เมื่อ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2528 แล้ว ยังบัญญัติถึงหน้าที่ด้านการรักษา ความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนในความรับผิดชอบของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ซึ่งนับเป็นกฎหมาย ฉบับแรกที่ตราถึงการรักษาความปลอดภัยหลังจากนั้นจึงมีการปรับแก้ระเบียบว่าด้วยการรักษา ความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการจ้างเอกชนทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2516 ให้สอดคล้อง กับระเบียบการรักษาความปลอดภัยฉบับใหม่¹⁸ และได้ประกาศใช้เป็นระเบียบว่าด้วยการรักษา ความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการจ้างเอกชนทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2534 ด้วย¹⁸

จากสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย โดยเน้นถึงการให้สิทธิ แก่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐและสามารถแสดงความคิดเห็น ได้มากขึ้น รัฐสภาในสมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธเป็นนายกรัฐมนตรี ได้ผ่านพระราชบัญญัติข้อมูล ข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 9 ธันวาคม 2540 เป็นต้นไป หลังการประกาศใช้ พระราชบัญญัติดังกล่าวทำให้เห็นว่า การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 และระเบียบว่าด้วยการรักษา ความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร พ.ศ. 2525 เกิดความไม่คล่องตัวในการรักษาความลับ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ อีกทั้งกฎหมายดังกล่าวได้ประกาศใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ไม่สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการ (กขร.) เมื่อ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 ที่ประชุมจึงเห็นความจำเป็นต้องกำหนดระเบียบ ว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการขึ้น ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยสำหรับ ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติดังนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว จึงให้ คณะอนุกรรมการตราพระราชกฤษฎีกา ทำการร่างระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ โดยมีนายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาขณะนั้นเป็นประธาน คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบใน “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544” เมื่อ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ลงนามเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 23 มิถุนายน 2544 เป็นต้นมา

¹⁸ สุรชาติ บำรุงสุข, ความมั่นคงร่วมสมัย, *จุดสารความมั่นคงศึกษา*, สถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าว กรองแห่งชาติ, 5(4): 99-102

จากการประกาศใช้ระเบียบฉบับนี้ เป็นผลให้ต้องยกเลิกการรักษาความปลอดภัยในส่วนที่เป็น “เอกสาร” ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 และให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการสื่อสาร พ.ศ. 2525 เนื่องจากยังมีระเบียบที่เกี่ยวข้องกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 จึงมีการปรับระเบียบเหล่านั้นกล่าวคือ จากการประชุมเพื่อพิจารณาจัดตั้งองค์การอวกาศแห่งชาติ ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2543 ได้มีการเสนอแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการจ้างเอกชนทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2534 เนื่องจากการกำหนดให้ระเบียบนี้เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 จึงได้ปรับเนื้อความในข้อ 4 ของระเบียบฉบับดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการในการรักษาความปลอดภัย ให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ และประกาศใช้ “ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยในการจ้างเอกชนทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2544” เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2544 โดยเป็นการดำเนินการเพื่อรองรับระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความลับของทางราชการที่จะมีการประกาศใช้ต่อไป

ในปี 2537 นายภูมรัตน์ ทัศนาคิพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติขณะนั้น ดำริให้นายสัมฤทธิ์ ศรีสวัสดิ์ นักการข่าว 9 เชี่ยวชาญ จัดการหารือพิจารณาร่วมกับผู้อำนวยการและข้าราชการกอง 3 เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ซึ่งเห็นว่า เนื้อความไม่รองรับกับสภาพและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และนำเสนอต่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2538 และได้พิจารณาเสร็จสิ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539 พร้อมกับนำเสนอร่างระเบียบต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ แต่สภาความมั่นคงแห่งชาติได้ส่งร่างระเบียบดังกล่าวคืนคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ด้วยพลเอกบุญศักดิ์ กำแหงฤทธิ์รงค์ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติขณะนั้น เห็นควรให้เพิ่มเติมเรื่องการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญเข้าร่วมไว้ในการปรับแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติด้วย

การประชุมปรับแก้ไขระเบียบของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ดำเนินการร่างระเบียบนี้ระหว่าง 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2540 ซึ่งมีข้อพิจารณาที่สำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มเติมในระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติให้ครอบคลุมถึงเรื่องการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ

ด้วยมีข้อกังวลเกี่ยวกับการพกพาอาวุธของเจ้าหน้าที่อารักขาและรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ เพราะกฎหมายได้ให้อำนาจเฉพาะแก่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเท่านั้น แต่ส่วนราชการอื่นที่ต้องถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ มิได้มีกฎหมายรองรับให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวสภาความมั่นคงแห่งชาติได้นำเสนอร่างระเบียบครั้งใหม่ต่อคณะรัฐมนตรีผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2541 แต่เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2541 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้หนังสือถึงสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด้วยเนื้อความของร่างระเบียบครั้งใหม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กล่าวคือ มาตรา 43 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารดังกล่าวบัญญัติให้ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ในส่วนของข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ยังคงบังคับใช้ หากไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ แต่ร่างระเบียบฉบับใหม่ กำหนดให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ประการต่อมา ตามมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารนี้ กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ ฉะนั้น ร่างระเบียบใหม่ดังกล่าวจึงควรส่งให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณา ด้วยเหตุนี้ ในช่วงเวลานั้น จึงยังคงถือแนวปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ต่อไปก่อน¹⁹

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 หลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 แล้ว จึงดำริให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติทำการพิจารณาปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ให้สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับฉบับใหม่นี้ คณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติแห่งชาติ จึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 (อป.ร.ปก.) โดยมีผู้แทน 17 หน่วยงาน ผู้แทนสำนักข่าวกรองแห่งชาติเป็นประธานในการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ ได้ปรับเอาบทเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญออก และเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2549 คณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ชุดใหม่อีกครั้ง แต่ด้วยร่างระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยดังกล่าวมีเนื้อหาจำนวนมาก ซึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติมากกว่าหลักเกณฑ์ดำเนินการ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงท้วงติงในเรื่องนี้ และให้ข้อคิดเห็นว่าควรแยกเนื้อความของระเบียบให้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ดำเนินการ ส่วนแนวทางปฏิบัติสามารถกำหนดเป็นประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรีได้

¹⁹ ฤทัย หงส์ศิริและมานิตย์ จุมปา, คำอธิบายกฎหมายและข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2542, หน้า 30

ซึ่งการกำหนดเป็นประกาศนี้จะง่ายต่อการปรับแก้ หรือเพิ่มเติมแนวทางปฏิบัติให้รองรับการพัฒนาทางวิทยาการสมัยใหม่ได้ง่ายกว่าการปรับแก้ที่ตัวระเบียบ ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับร่างระเบียบนี้อีกครั้ง และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552” เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2552 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2552 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา โดยให้เหตุผลความจำเป็นในการแก้ไขระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติว่า เนื่องจากระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 มีการประกาศใช้มาเป็นเวลานาน บทบัญญัติในบางเรื่องอาจไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การเกิดขึ้นของภัยคุกคามโดยปรากฏภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทั้งภัยที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ ภัยจากการก่อการร้าย รวมทั้งภัยทางระบบเครือข่ายและเทคโนโลยีสารสนเทศ จากแนวคิดดังกล่าวจึงมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญในส่วนสิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน ซึ่งในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้สิทธิกับประชาชนและการร้องเรียน รวมถึงการกำหนดหลักการและแนวคิด “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” เอาไว้ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติว่าข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ภายใต้เงื่อนไขใด บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ จึงกำหนดให้มีวิธีการรักษามิให้รั่วไหล โดยให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น จึงได้มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติควบคุมรั่วไหลของข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวไปยังผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง²⁰

²⁰ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552, กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2553, หน้า 1

2. แนวคิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของทางราชการ ประกอบไปด้วยหลักการของการรักษาความลับของทางราชการ ได้แก่ หลักการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น มาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยของความลับของทางราชการด้านต่างๆ และหน่วยงานของรัฐที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกคุกคาม โดยมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 หลักการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น

หลักการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นหมายถึง หลักการใช้พิจารณาการให้สิทธิในการเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการแก่บุคคลผู้จำเป็นต้องทราบ เพื่อปฏิบัติการกิจให้ลุล่วง ไปการกำหนดชั้นความลับเป็นการกำหนดตามหลักการการจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น การกำหนดชั้นความลับต่ำเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียดังต่อไปนี้²¹

1) ขัดต่อหลักการ การจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น เพราะการกำหนดชั้นความลับต่ำกว่าค่าของความลับที่ควรจะเป็นยอมทำให้ผู้ที่เข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและ โอกาสที่ความลับจะรั่วไหลก็มีมากขึ้นด้วย

2) การมิได้กำหนดชั้นความลับต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ทำให้ความลับเผยแพร่ไปยังบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่

ผลเสียทั้งสองประการจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อมาอีกหลายประการ เช่น ทำให้ฝ่ายตรงข้ามสามารถรวบรวมข่าวสารได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตของบุคคล ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ของทางราชการ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ โอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจโลกหรือทำให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเสถียรภาพของรัฐบาล เป็นต้น

ขณะเดียวกัน หากกำหนดชั้นของความลับสูงเกินไป ก็จะทำให้เกิดความยุ่งยากต่อผู้ปฏิบัติงาน และอาจเป็นผลเสียต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสร้างผลสะท้อนในมุมกลับต่อการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐได้ ผู้ที่มีหน้าที่กำหนดชั้นความลับจึงควรใช้ดุลพินิจในการกำหนดชั้นความลับให้เหมาะสม และหากการกำหนดชั้นความลับสูงเกินไป ก่อให้เกิดผลเสียดังต่อไปนี้²²

²¹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 10-11

²² “เรื่องเดียวกัน”

- 1) ทำให้การปฏิบัติงานต้องล่าช้า เพราะจะต้องใช้มาตรการพิทักษ์รักษาสูงขึ้น เพิ่มภาระในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเสียเวลาในการดำเนินกรรมวิธีต่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น
- 2) ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ในการดำเนินการ เพื่อพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ตามมาตรการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดไว้
- 3) เมื่อสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการที่มีชั้นสูงเกินไปมีปริมาณเพิ่มขึ้น อาจทำให้ผู้ปฏิบัติตระหนักถึงความสำคัญของชั้นความลับน้อยลง
- 4) เป็นอุปสรรคต่อการเผยแพร่เรื่อง ซึ่งสมควรเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน โดยที่เรื่องนั้นไม่เป็นอันตรายต่อประเทศชาติหรือไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อราชการ

2.2. มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่เป็นความลับ

องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน ได้ให้ความหมายของการรักษาความลับ หมายถึง มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาและคุ้มครองป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ทั้งข้อมูลข่าวสาร บริภัณฑ์ ยุทธภัณฑ์ ที่สงวน การรหัส การประมวลลับ ฯลฯ ให้พ้นจากการรั่วไหล การจารกรรม การกระทำที่เป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ และการกระทำอื่นใด ที่เป็นการเปิดเผยสิ่งที่เป็นความลับ²³

มาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่เป็นความลับ กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ 5 ด้านคือ²⁴

- 1) มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคลหมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเมื่อหน่วยงานนำไปเป็นแนวปฏิบัติสามารถสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและเชื่อแน่ว่าเป็นบุคคลที่ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน
- 2) มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับหมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเมื่อหน่วยงานนำไปเป็นแนวปฏิบัติจะทำให้คุ้มครองข้อมูลข่าวสารลับไม่ให้สูญหาย ถูกทำลายเปลี่ยนแปลงหรือรั่วไหล ไปสู่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องได้

²³ องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน, การรักษาความลับ, ค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2560, จาก <http://www.secnia.go.th/การรักษาความลับ>

²⁴ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือน, กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2553, หน้า 2-3

3) มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเมื่อหน่วยงานนำไปเป็นแนวปฏิบัติจะทำให้พิทักษ์รักษาอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเจ้าหน้าที่และข้อมูลข่าวให้รอดพ้นจากภัยอันตราย

4) มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์หมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นเมื่อหน่วยงานนำไปปฏิบัติจะคุ้มครองข้อมูลข่าวสารลับที่อยู่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้พ้นจากการสูญหายถูกทำลายเปลี่ยนแปลงหรือรั่วไหลได้

5) มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับหมายถึงมาตรการที่กำหนดขึ้นหน่วยงานนำไปปฏิบัติจะพิทักษ์รักษาสิ่งที่เป็นความลับในการประชุมไม่ให้รั่วไหลรวมถึงคุ้มครองบุคคลและสถานที่ในการประชุมลับ

2.2.1 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล²⁵

เนื่องจากคน เป็นทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งสำหรับการดำเนินการรักษาความปลอดภัย และการรักษาความลับของทางราชการ การรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล จึงเป็นมาตรการที่ต้องมีความแน่ชัด เพื่อให้ทุกส่วนราชการถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน โดยปราศจากข้อโต้แย้งที่เกิดจากการตีความระเบียบต่างกัน นอกจากนี้ กฎหมายปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการและการจัดเก็บข้อมูลข่าวสารของส่วนราชการมากขึ้น โดยเฉพาะข้อมูลประวัติบุคคล ดังนั้น จึงต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล เพื่อรองรับและคุ้มครองการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยยึดหลักการว่า การรักษาความปลอดภัยทุกประเภทจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับคน เป็นองค์ประกอบสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคลถือเป็นหลักสำคัญในการสรรหาคัดกรองเพื่อให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และเชื่อได้ว่าไม่มีพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ มาตรการในการสรรหาและคัดกรองคน ก็เพื่อให้ได้ผู้ที่มีจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องน้อยที่สุดที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการปฏิบัติหรือมอบหมายให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคลดังนี้

1) ดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมบุคคลดังต่อไปนี้ (1) ผู้ที่อยู่ระหว่างรอบรรจุหรือแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (2) ผู้ที่เป็นลูกจ้างทดลองปฏิบัติงานหรือฝึกงานก่อนบรรจุเข้าปฏิบัติงาน (3) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยังไม่เคยผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรม และผู้ที่ขอกลับเข้ารับราชการใหม่และ (4) เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หรือตำแหน่งสำคัญของหน่วยงานหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ

²⁵ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 3-5

ทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน (5) ผู้ได้รับทุนการศึกษาทั้งในประเทศหรือต่างประเทศแล้วมีข้อผูกพันให้เข้าปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐเมื่อสำเร็จการศึกษา (6) บุคคลภายนอกที่เข้ามาปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐ (7) กรณีตรวจพบบุคคลที่มีพฤติกรรมหรือปรากฏข่าวสารที่น่าจะเป็นภัยต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชั้นความลับของทางราชการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจขอให้องค์การรักษาความปลอดภัยตรวจสอบเพิ่มเติมได้

2) หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการรับรองความไว้วางใจบุคคลที่จะเข้าถึงสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการโดยมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรและต้องผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรม

3) เจ้าหน้าที่ควบคุมการรักษาความปลอดภัยหน่วยงานของรัฐต้องบันทึกชื่อบุคคลที่ได้รับการรับรองความไว้วางใจไว้ในทะเบียนความไว้วางใจของหน่วยงาน

4) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการอบรมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลที่ได้รับการบรรจุใหม่ผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความลับของทางราชการรวมถึงการให้ความรู้ในวิทยาการด้านต่างๆ และต้องอบรมทบทวนตามระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกและวินัยในด้านการรักษาความปลอดภัย

2.2.2 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ²⁶

มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยข้อมูลข่าวสารลับเป็นการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารลับไม่ให้สูญหายถูกทำลายเปลี่ยนแปลงหรือรั่วไหลการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับต่อบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข โดยมีข้อยกเว้นที่ชัดเจนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการพ.ศ. 2544

ข้อมูลข่าวสารลับที่กล่าวถึงในมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยข้อมูลข่าวสารลับนี้หมายถึงข้อมูลข่าวสารที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ.2540 และอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชนมีการกำหนดให้มีชั้นความลับชั้นลับมากหรือลับที่สุดโดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและประโยชน์แห่งรัฐประกอบกันซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารในรูปเอกสารแฟ้มรายงานหนังสือแผนผังแผนที่ภาพถ่ายภาพถ่ายฟิล์มหรือการบันทึกภาพส่วนข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์จะมีการกำหนดมาตรฐานและคู่มือการปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ

²⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 5-8

สำหรับมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการปฏิบัติดังนี้

1) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร
และให้การรับรองความไว้วางใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการต่อข้อมูลข่าวสารลับดังนี้

(1) นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับและผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ
ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับ

(2) ผู้มีอำนาจในการกำหนดชั้นความลับ

(3) คณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับประกอบด้วย
คณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารลับคณะกรรมการทำลายข้อมูลข่าวสารลับ

(4) อนุญาตให้ส่งข้อมูลข่าวสารลับทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วย
วิธีทางโทรคมนาคมไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ฯลฯ

2) การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ.2540 และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการพ.ศ. 2544
ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

(1) การกำหนดชั้นความลับและแสดงเหตุผลหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูล
ข่าวสารลับต้องมีการกำหนดชั้นความลับให้ข้อมูลข่าวสารนั้น โดยต้องระบุเหตุผลย่อ (ให้สอดคล้อง
กับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา14 และ15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. 2540) ของการกำหนดชั้นความลับนั้นไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับต้องแสดง
ชั้นความลับให้เห็นชัดเจนข้อมูลข่าวสารลับสามารถปรับลดเพิ่มยกเลิกชั้นความลับได้โดยหน่วยงาน
เจ้าของเรื่องเดิมผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้น

(2) การจัดทำข้อมูลข่าวสารลับกำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
และจำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็นและมีการคุมชุดข้อมูลข่าวสารลับ

3) หน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลข่าวสารลับสามารถสำเนาแปลเข้ารหัส
หรือถอดรหัสข้อมูลข่าวสารลับเองได้โดยต้องบันทึกรายละเอียดไว้ที่ต้นฉบับและฉบับที่ดำเนินการ
สำเนาแปลเข้าหรือถอดรหัสด้วย

4) การโอนข้อมูลข่าวสารลับภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน
ต้องได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐและบันทึกการโอนไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูล
ข่าวสารลับ

5) การส่งการรับข้อมูลข่าวสารลับการส่งข้อมูลข่าวสารลับภายในหน่วยงาน ต้องใช้ใบปกข้อมูลข่าวสารลับปิดทับข้อมูลข่าวสารลับและการส่งออกนอกหน่วยงานต้องบรรจุซอง หรือภาชนะที่บดบังแสงสองชั้นอย่างมั่นคงและแยกทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับออกจากทะเบียนรับ-ส่ง ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีชั้นความลับและการรับข้อมูลข่าวสารลับต้องให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ หรือผู้ช่วยนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับลงชื่อในใบตอบรับแล้วส่งคืนใบตอบรับนั้นแก่ผู้นำส่ง หรือจัดส่งคืนภายหลังและลงทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

6) การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับหน่วยงานของรัฐต้องเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และควรกำหนดระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานตนเองเพิ่มเติม

7) การยืมข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานอื่นต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน เจ้าของเรื่องยกเว้นเป็นการขอยืมภายในหน่วยงานเจ้าของเรื่องและต้องบันทึกการยืมไว้ในทะเบียน ควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ

8) การทำลายข้อมูลข่าวสารลับทุกชั้นความลับต้องส่งให้หอจดหมายเหตุ แห่งชาติพิจารณาก่อนทำลายยกเว้นข้อมูลข่าวสารลับชั้นลับที่สุดที่เสี่ยงต่อการรั่วไหลอันก่อให้เกิด อันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาทำลายเองได้

9) หากข้อมูลข่าวสารลับสูญหายผู้ทราบข้อเท็จจริงต้องรายงานให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดและหน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิมทราบเพื่อดำเนินการตรวจสอบและสอบสวน ข้อเท็จจริงและจัดแจ้งการสูญหายไว้ในทะเบียนควบคุมข้อมูลข่าวสารลับ

10) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารลับของหน่วยงานให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการพ.ศ. 2544

2.2.3 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่²⁷

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อพิทักษ์รักษาให้ความปลอดภัยแก่ที่สงวนอาคาร และสถานที่ของหน่วยงานของรัฐตลอดจนวัสดุอุปกรณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐและข้อมูลข่าวสารในอาคาร สถานที่ดังกล่าวให้พ้นจากการโจรกรรมการจารกรรมการก่อวินาศกรรมการก่อการร้ายหรือเหตุ อื่นใดอันอาจทำให้เสียสมรรถภาพในการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเสียหาย ต่อหน่วยงานของรัฐหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการสำรวจตรวจสอบและจัดทำแผนการรักษา ความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่และการกำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ให้ดำเนินการดังนี้

²⁷“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 10-11

1) หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดพื้นที่รักษาความปลอดภัยตามความเหมาะสม กำหนดขอบเขตที่แน่ชัดว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ควบคุมหรือพื้นที่หวงห้ามเพื่อควบคุมการเข้า-ออก ของบุคคลและยานพาหนะ

2) วางระบบป้องกันทางวัตถุเพื่อเป็นเครื่องหน่วงเหนี่ยวกีดขวางป้องกัน บุคคลหรือยานพาหนะที่ไม่มีสิทธิเข้าไปในพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยเช่นรั้วเครื่องกีดขวาง ช่องทางเข้า-ออกรวมถึงระบบการให้แสงสว่างในยามวิกาล

3) การควบคุมบุคคลและยานพาหนะการควบคุมบุคคลเพื่อตรวจสอบให้ ทราบว่าเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านเข้าพื้นที่โดยจัดทำบัตรผ่านบัตรแสดงตนและบันทึกหลักฐาน การผ่านเข้า-ออกนั้นและการควบคุมยานพาหนะเพื่อให้ทราบว่ายานพาหนะใดได้รับอนุญาตให้ผ่าน เข้าในบริเวณพื้นที่ได้และยังรวมถึงการควบคุมบุคคลและสิ่งของต่างๆ บนยานพาหนะด้วย

4) ระบบรักษาการณ์หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ประจำวันเจ้าหน้าที่ยามรักษาการณ์ ฯลฯวางระบบการติดต่อสื่อสารและสัญญาณแจ้งภัยสำหรับตรวจ และเตือนให้ทราบเมื่อมีภัยรวมถึงการติดตั้งอุปกรณ์เสริมมาตรการการรักษาความปลอดภัย ทางเครื่องมือเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์หรืออื่นๆ เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

5) ระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มี มาตรการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีประสิทธิภาพ

2.2.4 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับทางระบบ อิเล็กทรอนิกส์²⁸

เพื่อเป็นการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่ให้สูญหาย ถูกทำลายเปลี่ยนแปลงหรือรั่วไหลมีความมั่นคงปลอดภัยและเชื่อถือได้หน่วยงานของรัฐควรพิจารณา ถึงหลักการในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังนี้

1) การควบคุมการเข้าถึงกำหนดตัวบุคคลการรหัสจำกัดสิทธิของเจ้าหน้าที่ ผู้ใช้งานทบทวนสิทธิการเข้าถึงของผู้ใช้งานและกำหนดพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

2) การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

(1) การจัดทำกรจัดทำต้องดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีสิทธิในการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารลับและผ่านการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้จัดทำ ข้อมูลข่าวสารลับไม่ควรใช้เครื่องที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) สถานที่ ที่ใช้จัดทำข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัย

²⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 8-10

และการสำเนาการแปลการแจกจ่ายการโอนข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการควบคุมการดำเนินการ

(2) การจัดเก็บข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ทุกชั้นความลับต้องเข้ารหัสและจัดเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหรือจัดเก็บในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีระบบการรักษาความปลอดภัยในการเข้าใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์สถานที่จัดเก็บเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นพื้นที่ที่มีการรักษาความปลอดภัยและควรมีระบบสำรองข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายสำรองโดยแยกจัดเก็บในสถานที่ปลอดภัย

(3) การรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารลับที่รับ-ส่งทางระบบโทรคมนาคมจะต้องดำเนินการเข้ารหัสแล้วเท่านั้นกำหนดระเบียบปฏิบัติการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสารลับทางระบบโทรคมนาคมและจัดทำทะเบียนเจ้าหน้าที่ควบคุมการรหัสและเจ้าหน้าที่การรหัส

(4) การทำลายขั้นตอนการขออนุมัติทำลายข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ใช้หลักการเดียวกับข้อมูลข่าวสารลับที่เป็นเอกสารและวิธีการทำลายข้อมูลข่าวสารลับทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ใช้ชุดคำสั่งในระบบปฏิบัติการหรือโปรแกรมซึ่งทำหน้าที่ลบแฟ้มข้อมูลโดยไม่สามารถกู้กลับคืนได้

2.2.5 มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับ²⁹

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยในการประชุมลับโดยกำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารลับและสถานที่เพื่อพิทักษ์รักษาส่งที่เป็นความลับของทางราชการที่ปรากฏในการประชุมลับไม่ให้มีการรั่วไหลถูกจารกรรมรบกวนหรือขัดขวางการประชุมรวมทั้งคุ้มครองบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมลับนั้นจากการก่อวินาศกรรมทั้งนี้ให้นำมาตรฐานของการรักษาความปลอดภัยแต่ละเรื่องมาปรับใช้โดยอนุโลม

2.3 หน่วยงานของรัฐที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภัยคุกคาม³⁰

สังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งด้วยแนวความคิดทางการเมืองรวมทั้งการก่อเหตุร้ายด้วยการสร้างความไม่สงบขึ้น โดยใช้รูปแบบต่างๆ เช่น การใช้วัตถุระเบิดการยิงอาวุธร้ายแรงจากระยะไกลการลอบวางเพลิงการปิดล้อมสถานที่เพื่อการข่มขู่/ต่อรองหน่วยงานของรัฐฝ่ายพลเรือนอาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและการก่อเหตุร้ายด้วยอาวุธร้ายแรงเช่นการใช้วัตถุระเบิดอาวุธในราชการทหารการก่อเหตุลอบวางเพลิงหรือการคุกคาม

²⁹ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 11-12

³⁰ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 41-43

ด้วยการปิดล้อมบุกทำลายทำให้อาจจัดแบ่งหน่วยงานของรัฐตามความเสี่ยงที่อาจเกิดภัยคุกคาม จากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและการก่อเหตุร้ายด้วยอาวุธร้ายแรงได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือหน่วยงานของรัฐที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภัยคุกคามและหน่วยงานของรัฐที่ไม่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง

หน่วยงานของรัฐที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภัยคุกคามยังอาจจัดแบ่งออกเป็นกลุ่ม ที่อาจเกิดความเสี่ยงของภัยคุกคามได้ 3 กลุ่มโดยตัวอย่างที่เกิดขึ้นผ่านมามีคือ

1) หน่วยงานของรัฐที่เป็นกิจการ โครงสร้างพื้นฐานแห่งชาติที่มีความสำคัญยิ่ง (National Critical Infrastructure : NCI) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นส่วนหลักของสังคมสมัยใหม่ มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมรวมทั้งเป็นเป้าหมายของการ ก่อวินาศกรรมหากเกิดความเสียหายหรือขัดข้องจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมซึ่งหมายถึงกิจกรรมดังต่อไปนี้การผลิตและแจกจ่ายกระแสไฟฟ้าระบบโทรคมนาคม ระบบการผลิตน้ำประปาการผลิตและการแจกจ่ายอาหาร,ผลิตด้านการเกษตรก๊าซธรรมชาติ และพลังงานต่างๆ ระบบขนส่งมวลชนขนส่งพลังงานงานด้านสาธารณสุขการให้บริการทางการเงิน และหน่วยงานให้ความปลอดภัยสาธารณะเช่นตำรวจทหาร

2) หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับผู้จัดการชุมนุมสาธารณะเช่นหน่วยงานที่ได้รับ มอบหมายให้ดำเนินการด้านความผิดของแกนนำการชุมนุมหน่วยงานของกองทัพที่ได้รับมอบหมาย ภารกิจเป็นกำลังหลักของการป้องกันเหตุร้ายในการชุมนุมสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบความผิดของแกนนำทางการเมือง สถานีโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งต้องประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของฝ่ายรัฐที่มีผลกระทบต่อ การชุมนุมฯลฯ

3) หน่วยงานของรัฐที่มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่จัดชุมนุมทางการเมือง ทำให้แกนนำการชุมนุมทำการปิดล้อมเพื่อให้เป็นพื้นที่เพื่อความปลอดภัยและป้องกันเจ้าหน้าที่ ของรัฐใช้ประโยชน์ในการติดตามสถานการณ์การชุมนุมเช่น โรงพยาบาลตำรวจสำนักงานตำรวจ แห่งชาติและโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์สภากาชาดไทยระหว่างการประชุมของกลุ่มต่างๆ

ส่วนหน่วยงานของรัฐที่ไม่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงแต่ต้องระวังและเตรียม ความพร้อมที่อาจจะเกิดจากการชุมนุมเช่นหน่วยงานที่ไม่ได้อยู่ติดกับพื้นที่การจัดชุมนุมทางการเมือง แต่อยู่ในเส้นทางที่ผู้จัดการชุมนุมจัดให้มีการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมผ่านเส้นทางอาทิเช่นสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถนนดินแดงธนาคารที่รัฐเป็นผู้ถือหุ้นและมีตู้เอทีเอ็ม อยู่ในบริเวณสำนักงานซึ่งเคยได้รับผลกระทบจากการชุมนุมมาแล้ว

3. ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญา

ความผิดอาญาเกิดการทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ประชาชนมอบอำนาจให้รัฐออกกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็น “ภัยอันตรายต่อผู้อื่น” (harm to others) โดยการออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมและมีการกำหนดข้อห้ามมิให้ปฏิบัติหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษทางอาญาความผิดอาญาในแง่ของกฎหมายแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) ความผิดในตัวเอง (mala in se) และ (2) ความผิดเพราะกฎหมายห้าม (mala prohibita)³¹

การกำหนดความผิดทางอาญานั้นจะต้องพิจารณาถึงหลักการใช้กฎหมายอาญาดังต่อไปนี้³²

1) กฎหมายอาญายึดมั่นในหลักการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาที่เป็นสากลว่า “Nullumcrimennullapoena sine lege” หรือแปลความเป็นภาษาอังกฤษว่า “No crime no punishment without law” หรือแปลความเป็นภาษาไทยว่า “ไม่มีกฎหมาย ไม่มีควมผิด ไม่มีโทษ” ตามมาตรา 2 วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายอาญา

2) กฎหมายอาญาจะย้อนหลังให้ผลร้ายมิได้ตามมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

3) การใช้กฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัดจะนำหลักจารีตประเพณีหรือบทกฎหมายใกล้เคียงอย่างอื่นมาใช้ลงโทษผู้กระทำผิดมิได้ซึ่งมีหลักการดังนี้

(1) จะอาศัยการเทียบเคียง (Analogy) บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างอื่นมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้

(2) จะนำจารีตประเพณีมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้

(3) จะนำหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้

4) โดยหลักทั่วไปความผิดทางอาญาจะถือว่าเป็นความผิดต่อแผ่นดินทั้งสิ้นยกเว้นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ถือเป็นข้อยกเว้นของหลักทั่วไปแต่ที่สำคัญคือจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจงตัวอย่างเช่นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 โดยมีมาตรา 333 ระบุให้เป็นความผิดอันยอมความได้ความผิดฐานฉ้อโกงโดยมีมาตรา 348 ระบุให้เป็นความผิดอันยอมความได้เป็นต้น

5) ความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัวหากผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความรัฐจะไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้โดยลำพัง

³¹ ฉัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญา, ใน *แนวทฤษฎีศึกษาคติวิชากฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา* ชั้นสูง, หน่วยที่ 2, นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช, ม.ป.ป., หน้า 3

³² “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 20-21

6) ความผิดต่อแผ่นดินแม้ผู้เสียหายไม่คิดเอาความ รัฐก็ต้องดำเนินคดีและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ความเห็นชอบของผู้เสียหายไม่เป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดีอาญาของรัฐ

7) กฎหมายอาญาไม่ยอมรับหลักความยินยอมในอันที่จะนำมาใช้เพื่อยกเว้นความผิด กฎหมายอาญายอมรับหลักในเรื่องความยินยอมเฉพาะกรณีที่ความยินยอมนั้นไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงาม

8) ความผิดฐานลหุโทษในภาค 3 ของประมวลกฎหมายอาญาแม้จะถือว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและมีอัตราโทษเพียงเล็กน้อยแต่ก็ไม่อาจยอมความกันได้

9) การกระทำความผิดบางชนิดแม้ผู้กระทำไม่มีเจตนาและไม่ได้ประมาทแต่ก็ยังคงต้องรับผิดชอบทางอาญาเรียกว่า “ความรับผิดโดยเด็ดขาด” (Strict Liability)

10) ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability) ก็เป็นความผิดทางอาญาในหลายกรณีตัวอย่างเช่นความรับผิดของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ต่อการตีพิมพ์บทความข้อเขียนของบุคคลอื่นต้องรับผิดชอบทางอาญาเมื่อเกิดการหมิ่นประมาทผู้อื่น

11) โทษทางอาญาระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด

12) กระบวนการบังคับใช้กฎหมายอาญาต้องหลีกเลี่ยงการนำตัวผู้บริสุทธิ์มาลงโทษให้มากที่สุดการบังคับใช้กฎหมายจึงต้องมีความเป็นธรรม

อนึ่ง การจะพิจารณาว่าบุคคลใดต้องรับผิดในทางอาญาสำหรับการกระทำของตนเองหรือไม่ ต้องพิจารณาตามหลักการวินิจฉัยความผิดอาญาที่เรียกว่า “โครงสร้างความรับผิดอาญา” (Structure of Crime/Verbrechensaufbau) ซึ่งมีสาระสำคัญ 3 ประการได้แก่³³

1) การกระทำครบองค์ประกอบของความผิด (Tatbestandsmäßigkeit)

2) การกระทำนั้นผิดกฎหมาย (Rechtswidrigkeit)

3) ผู้กระทำมีความชั่ว (Schuld)

สาระสำคัญประการแรกคือ “การกระทำครบองค์ประกอบของความผิด” ประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอกของตัวผู้กระทำผิด และ องค์ประกอบภายในของตัวผู้กระทำผิด การพิจารณาองค์ประกอบภายนอกต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำการหรือวัตถุประสงค์แห่งการกระทำ ผลของการกระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล องค์ประกอบภายนอกอื่นๆ และคุณธรรมทางกฎหมาย และมีคำกล่าวที่ว่า “การกระทำของมนุษย์คือการแสดงออกของการกระทำที่มีความมุ่งหมายกำกับ” การกระทำของมนุษย์จึงมีสิ่งที่เป็นส่วนประกอบภายในหรือมีตัวที่เป็นอัตวิสัย (Subjective) รวมอยู่ด้วย ฉะนั้นในองค์ประกอบของความผิดภายนอก นอกจากจะมีองค์ประกอบภายนอกแล้วยังมีองค์ประกอบภายในอีกด้วย การพิจารณาองค์ประกอบภายในต้องพิจารณาถึงสภาวะจิตใจ

³³ คณิศ ฌ นคร, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2560, หน้า 96-97

ของผู้กระทำความผิดโดยอาศัยพฤติการณ์ต่างๆ ที่ผู้กระทำแสดงออกภายนอกเป็นหลัก ในการวินิจฉัยดังกล่าวที่ว่า “กรรมเป็นเครื่องแสดงเจตนา” เพราะสภาวะจิตใจเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจของผู้กระทำไม่สามารถมองเห็นหรือสัมผัสได้ ความรับผิดชอบตามสภาวะจิตใจของผู้กระทำความผิดแบ่งออกได้เป็น 7 กรณี ได้แก่ ความรับผิดชอบที่กระทำโดยเจตนา ความรับผิดชอบที่กระทำโดยประมาท ความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น ความรับผิดชอบที่ไม่ต้องมีเจตนาความรับผิดชอบที่นอกเหนือเจตนา ความรับผิดชอบในผลสุดท้ายแห่งเจตนาและความรับผิดชอบทางการเมือง

สาระสำคัญประการที่สองคือ “การกระทำนั้นผิดกฎหมาย” อธิบายได้ว่าในความผิดแต่ละฐานมีปทัศฐานที่เป็นข้อห้าม (Verbotensnorm) อยู่เบื้องหลังเสมอหากมีการกระทำความผิดขึ้นก็เท่ากับแสดงให้เห็นถึงความผิดปทัศฐาน (Normwidrigkeit) ของการกระทำแต่การกระทำที่ผิดปทัศฐาน (Normwidrig) มิได้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเสมอไป เพราะในบางกรณีในการกระทำนั้นอาจมีเหตุผลที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ปรากฏอยู่ ซึ่งทำให้การกระทำที่ผิดปทัศฐานกลายเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (Rechtmässig) ซึ่งเรียกว่า “เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้” (Rechtfertigungsgrund หรือ Justification) ได้แก่การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ความจำเป็นที่ชอบด้วยกฎหมาย เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมายแพ่ง ความยินยอมของผู้เสียหายความยินยอมที่พึงสันนิษฐานได้และการใช้อำนาจรัฐ เป็นต้น

สาระสำคัญประการที่สามคือ “ความชั่ว” อธิบายได้ว่าความชั่วในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าถึงสภาพความไม่ดีไม่งามอันเกิดจากการฝ่าฝืนศีลธรรมหรือขนบธรรมเนียมของสังคมแต่เป็นการพิจารณาทางอัตตะวิสัย (Subjective) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในการกระทำนั้นของผู้กระทำ ในขณะที่เขาเป็นผู้ที่มีความรู้ผิดชอบหรือรู้จักแยกแยะว่าอะไรผิดอะไรถูกและหากเขาเป็นผู้มีสติย่อมไม่กระทำการอันใดซึ่งผิดกฎหมาย แต่ถ้าเขาขาดสติและได้กระทำการซึ่งผิดกฎหมายลงไป เขาก็จะต้องถูกสังคมตำหนิและการกระทำนั้นของผู้นั้นย่อมเป็นการกระทำที่น่าตำหนิได้ดังนั้นความชั่วจึงหมายถึงการตำหนิได้ของเจตจำนงได้แก่ความสามารถในการทำชั่วความสำคัญผิดในความผิดกฎหมายเหตุที่กฎหมายให้อภัยความจำเป็นที่กฎหมายให้อภัยการทำตามคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงาน การป้องกันเกินเหตุและความสำคัญผิดในเหตุที่กฎหมายให้อภัย³⁴

กล่าวโดยสรุปได้ว่าเมื่อพิจารณาสาระสำคัญประการแรกแล้วพบว่าการกระทำนั้นครบองค์ประกอบของความผิดทุกประการ ก็จะต้องพิจารณาสาระสำคัญประการที่สองและสาระสำคัญประการที่สามต่อไปตามลำดับ หากขาดสาระสำคัญประการหนึ่งประการใดแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ย่อมไม่มีความผิดอาญา (Crime)

³⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 182

3.1 ความรับผิดชอบที่กระทำโดยเจตนา

เจตนาในกฎหมายอาญามี 2 ประเภท ได้แก่ เจตนาตามความเป็นจริงและเจตนาโดยผลของกฎหมาย เจตนาตามความเป็นจริงคือการกระทำความผิดโดยผู้กระทำรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล (เจตนาโดยตรง) หรือยอมเล็งเห็นผล (เจตนาโดยอ้อม) ของการกระทำนั้นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรค 2 เช่นความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ผู้กระทำต้องรู้ว่าสิ่งที่ตนกำลังกระทำต่อคือคน (ผู้อื่น) ที่ยังมีชีวิตอยู่ และประสงค์ให้บุคคลนั้นตายหรือยอมเล็งเห็นได้ว่าการกระทำของตนอาจทำให้บุคคลนั้นตายได้ เป็นต้น

เจตนาโดยผลของกฎหมาย คือ การกระทำความผิดโดยผู้กระทำรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด แต่ผู้กระทำไม่ประสงค์ต่อผลหรือไม่เล็งเห็นผลของการกระทำนั้น หมายความว่าผู้กระทำมิได้มีเจตนาตามความเป็นจริงแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น กล่าวคือมิได้ประสงค์ให้ผลเกิดแก่บุคคลนั้นหรือมิได้เล็งเห็นว่าผลจะเกิดแก่บุคคลนั้น แต่กฎหมาย “ให้ถือว่า” ผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น เจตนาดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าเป็น “เจตนาโดยผลของกฎหมาย” หรือ “เจตนาโอน” เรื่องนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 60 เรียกกันโดยทั่วไปว่า “การกระทำโดยพลาด” เช่น นาย ก. ต้องการฆ่า นาย ข. นาย ข. หลบทัน กระสุนปืนพลาดไปถูกนาย ค. นาย ค. ตาย ถือว่านาย ก. มีเจตนาฆ่า นาย ค. เป็นต้น โดยที่เจตนาเท่านั้นสามารถโอนได้ตามมาตรา 60 ส่วนประมาทโอนไม่ได้

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับสภาวะทางจิตใจของผู้กระทำความผิด ดังนั้นการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจึงต้องคำนึงถึงปัจจัย 2 ประการ คือการกระทำซึ่งเป็นอันตรายต่อสังคมและสภาวะทางจิตใจของผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะอันควรแก่การลงโทษ³⁵ เมื่อผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิดอาจลงมือกระทำความผิดจนเกิดเป็นความผิดสำเร็จหรือลงมือกระทำความผิดแล้วกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลก็ได้เรียกว่า “การพยายามกระทำผิด” ตามมาตรา 80 ผู้กระทำต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น อย่างไรก็ตามในบางกรณีการเตรียมกระทำผิดที่ร้ายแรงบางอย่างอาจถือได้ว่าเป็นความผิดแล้ว แม้จะยังมีได้ลงมือกระทำผิดเลยก็ตาม ซึ่งการเตรียมนั้นเป็นความผิดในตัวเอง เช่นการเตรียมเพื่อปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ตามมาตรา 107 เป็นต้น

³⁵ วิภาพร เนติจิโรชิต, การบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป: ศึกษาเฉพาะความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548, หน้า 23

หรือการเตรียมกระทำความคิดบางอย่างจะมีโทษเท่ากับการพยายามกระทำความคิด เช่น การเตรียมวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นตามมาตรา 219 เป็นต้น³⁶

ความผิดอาญาบางมาตรา นอกจากผู้กระทำจะต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือถึงเห็นผลหรือมีเจตนาโดยผลของกฎหมาย (เจตนาโอนตามมาตรา 60) ซึ่งถือว่าเป็น “เจตนาธรรมดา” แล้วผู้กระทำจะต้องมี “เจตนาพิเศษ” ด้วยจึงจะถือว่าครบองค์ประกอบภายในของความคิดในเรื่องนั้นๆ เจตนาพิเศษคือ “มูลเหตุจงใจ” ในการกระทำความคิด มาตราใดที่ต้องการเจตนาพิเศษนอกเหนือจากเจตนาธรรมดา บทบัญญัติของมาตรานั้นก็จะมีข้อความระบุไว้เช่นความคิดฐาน ลักทรัพย์ตามมาตรา 334 เจตนาพิเศษคือ “โดยทุจริต” ซึ่งมาตรา 1 อนุมาตรา 1 ให้คำนิยามไว้ว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ด้วยเหตุนี้ความคิดตามมาตรา 334 จึงมีองค์ประกอบภายใน 2 ประการคือโดยเจตนา (ประสงค์ต่อผลหรือถึงเห็นผลซึ่งเป็นเจตนาธรรมดา) และโดยทุจริต(เจตนาพิเศษ) เป็นต้น

3.2 ความรับผิดที่กระทำโดยประมาท

การกระทำความคิดบางอย่างนอกจากกระทำโดยเจตนาจะเป็นความคิดแล้ว การกระทำโดยประมาทก็เป็นความคิดด้วยเช่นกัน การกระทำความคิดโดยประมาทคือการกระทำความคิดโดยผู้กระทำปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลอื่นในภาวะเช่นนั้นควรจะต้องใช้ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่มิได้ใช้อย่างเพียงพอจนเกิดความเสียหายขึ้น (ระดับความระมัดระวังไม่ได้ยุ่งที่แน่นอนตายตัวแต่ขึ้นลงตามภาวะของการกระทำตามวิสัยและพฤติการณ์) ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรค 4 เช่น ความคิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (โดยการขับรถ) ผู้กระทำสามารถใช้ความระมัดระวังในการขับรถได้โดยการขับรถด้วยความเร็วที่เหมาะสมและไม่เกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ไม่ขับรถขณะมึนเมาแต่ผู้กระทำก็มิได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอขับรถขณะมึนเมาด้วยความเร็วสูงและสายไปมาจนชนผู้อื่นจนเสียชีวิต เป็นต้น

การกระทำความคิดโดยประมาท “ไม่มีการพยายามกระทำความคิด” ตามมาตรา 80 เพราะการพยายามกระทำความคิดมิได้เฉพาะในการกระทำความคิดโดยเจตนาเท่านั้น ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคแรก บัญญัติในตอนต้นว่า “บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาทในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท” จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบภายในสำหรับฐานความคิดต่างๆ ที่กฎหมายประสงค์จะลงโทษโดยหลักแล้วคือ “การกระทำโดยเจตนา” ส่วนความรับผิดสำหรับ

³⁶ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2558, หน้า 539

“การกระทำโดยประมาท” เป็นข้อยกเว้นหากกฎหมายประสงค์จะให้ผู้กระทำ รับผิดชอบสำหรับการกระทำ โดยประมาทก็จะมีบทบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบสำหรับการกระทำโดยประมาทโดยเฉพาะและโทษ ที่จะลงสำหรับความผิดฐานที่กระทำโดยประมาทก็จะเบากว่าความผิดฐานที่กระทำโดยเจตนา

ความรับผิดเมื่อกระทำโดยประมาทในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มี 7 ฐานความผิดได้แก่

- 1) ความผิดฐานเจ้าพนักงานปล่อยให้ผู้ถูกคุมขังหลุดไปโดยประมาทตามมาตรา 205
- 2) ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาทตามมาตรา 225
- 3) ความผิดฐานก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนโดยประมาทตามมาตรา 239
- 4) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นตายโดยประมาทตามมาตรา 291
- 5) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายสาหัสโดยประมาทตามมาตรา 300
- 6) ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นโดยประมาทตามมาตรา 311
- 7) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายโดยประมาทตามมาตรา 390

กรณีตัวอย่าง นายเห็นฟ้าใช้อาวุธปืนชู่ นายเห็นลม เพื่อไม่ให้เอาเป็งมาป้ายหน้า นายเห็นฟ้า โดยที่นายเห็นฟ้าไม่รู้ว่าอาวุธปืนกระบอกนั้น มีลูกกระสุนปืนบรรจุอยู่ เป็นเหตุให้ กระสุนปืนลั่น ไปถูก นายเห็นลมตาย นายเห็นฟ้ามีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่น ถึงแก่ความตาย

3.3 ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น

โดยหลักแล้วบุคคลจะต้องรับผิดชอบทางอาญาในผลของการกระทำของตนเองเท่านั้น แต่ความผิดบางอย่างกฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้บุคคลต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่นด้วย เรียกว่า “ความรับผิดทางอาญาในการกระทำของผู้อื่น” (Vicarious Liability)

ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่นเป็นการบังคับให้บุคคลต้องรับผิดชอบต่อความเสียหาย ที่ผู้อื่นกระทำความผิด แม้ว่าบุคคลนั้นจะมีได้กระทำความผิดเลยก็ตาม กล่าวคือมิได้เป็นตัวการมิได้ เป็นผู้ใช้มิได้เป็นผู้สนับสนุน เป็นความรับผิดที่ผู้รับผิดชอบไม่มีเจตนาและไม่ได้ประมาทแต่อย่างใด ดังนั้นทฤษฎีความรับผิดในการกระทำของผู้อื่นนี้จึงไม่คำนึงถึงการกระทำ (องค์ประกอบภายนอก) และสภาวะจิตใจ (องค์ประกอบภายใน) ของผู้กระทำความผิดเลย เหตุผลที่กฎหมายบังคับให้บุคคล ต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น คือกฎหมายต้องการลงโทษสำหรับความผิดบางอย่างที่ขาดต่อการ พิสูจน์ว่าบุคคลนั้นร่วมกันกระทำความผิดกับอีกบุคคลหนึ่งหรือไม่ เช่นนายจ้างได้ร่วมกระทำความผิด กับลูกจ้างตามลักษณะตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้นายจ้างต้องใช้ ความระมัดระวังในการเลือกลูกจ้างมากขึ้น ดังนั้นความรับผิดในการกระทำของผู้อื่นจึงเป็นความรับผิด เพราะมีฐานอย่างใดอย่างหนึ่งนั่นเอง

ความผิดใดที่ใช้หลักความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่นจะมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่นประมวลกฎหมายอาญามาตรา 213 บัญญัติว่า “ถ้าสมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกอั้งยี่คนใดคนหนึ่งได้กระทำความผิดตามความมุ่งหมายของอั้งยี่หรือช่องโจรนั้น สมาชิกอั้งยี่หรือพรรคพวกช่องโจรที่มีอยู่ในขณะกระทำความผิดหรืออยู่ในที่ประชุม แต่ไม่คัดค้านในการตกลงให้กระทำความผิดและบรรดาหัวหน้าผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่อั้งยี่หรือช่องโจรนั้นต้องระวางโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดทุกคน” เป็นต้น

3.4 ความรับผิดที่ไม่ต้องมีเจตนาและไม่ต้องประมาท

ความรับผิดที่ไม่ต้องมีเจตนาหรือความรับผิดแม้ไม่มีความผิด (Délits purement matériels หรือ Liability without fault) บางตำราก็เรียกว่าความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) หรือความรับผิดเคร่งครัด (Absolute Liability) หมายถึง ความรับผิดที่จำเลยต้องรับผิดชอบในการกระทำของตน ซึ่งก่อให้เกิดผลที่กฎหมายห้ามหรือก่อให้เกิดความวุ่นวายต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ถึงสภาวะทางจิตใจ หรือองค์ประกอบภายในหรือเจตนา (Mensrea) ของจำเลยกล่าวคือ จำเลยกระทำความผิดโดยไม่มีเจตนาและไม่ประมาท แต่จำเลยก็ยังคงต้องรับผิดชอบเพราะกฎหมายประสงค์จะลงโทษผู้ที่กระทำการเช่นนั้น ความรับผิดเด็ดขาดมีข้อเรียกร้องที่ต้องพิสูจน์ถึงการกระทำที่ต้องห้ามตามกฎหมายของจำเลย แต่ไม่มีข้อเรียกร้องที่จะต้องพิสูจน์ถึงความน่าตำหนิได้ของเจตจำนงของจำเลย เช่น ในคดี Harrow London BC และ Shah จำเลยมีความผิดเพราะขายล็อตเตอรี่ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี แม้จำเลยจะไม่ว่าผู้ซื้ออายุต่ำกว่า 16 ปีหรือไม่ก็ตาม

ความรับผิดเด็ดขาดตามกฎหมายอาญาส่วนมากแล้วจะเป็นความผิดเล็กน้อย (minor offences) มีอัตราโทษต่ำหรือที่เรียกว่าความผิดลหุโทษ (Petty Offences) เป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสาธารณะทั่วไปเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคนทุกคน ในสังคมที่จะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างระเบียบเรียบร้อย และไม่ใช้ลักษณะของอาชญากรรมอย่างแท้จริงซึ่งจะต้องคำนึงถึงความน่าตำหนิได้ทางศีลธรรมของจำเลย เมื่อความรับผิดเด็ดขาดเกี่ยวข้องกับเรื่องสาธารณะอย่างแน่นแฟ้นแยกกันไม่ออก จึงเกิดมีคำที่ใช้เรียกความผิดเกี่ยวกับสาธารณะทั่วไปว่าเป็น “ความผิดเกี่ยวกับระเบียบ” (Regulatory Offences) นอกจากคำนี้แล้วยังอาจจะใช้คำอื่นๆ ต่อไปนี้แทนได้อีก เช่นการละเมิดสาธารณะ (Public Tort) ความผิดต่อข้อห้ามของกฎหมาย (Prohibitory Laws) การกระทำที่ถูกระงับ (Prohibited Acts) ความผิดต่อข้อบังคับของตำรวจ (Police Regulations) ความผิดขนาดกลางในทางปกครอง (Administrative Misdemeanors) ความผิดกึ่งอาญา (Quasi Crimes) หรือความผิดทางแพ่ง (Civil Offences)

ความผิดอาญาใดที่เป็นความรับผิดชอบจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างแจ่มชัด ใ้ต้องรับผิดชอบนั้นความรับผิดชอบจะพบได้ในประมวลกฎหมายหรือกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statutes) เท่านั้น แต่ฝ่ายนิติบัญญัติก็ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่าความผิดใดเป็นความรับผิดชอบหรือไม่ จึงเกิดเป็นประเด็นสำคัญที่ศาลจะต้องทำหน้าที่ตีความว่าความผิดฐานนั้นๆ ต้องพิสูจน์เจตนาของผู้กระทำความผิดหรือไม่ หากฝ่ายนิติบัญญัติได้แสดงความชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการเจตนาของผู้กระทำความผิดเอาไว้การทำงานของศาลก็น่าจะง่ายขึ้น ดังนั้นหน้าที่ของศาลในการพิจารณาคดีอาญาเหล่านี้นอกจากจะต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดแล้วยังจะต้องตีความด้วยกฎหมายอีกด้วย

3.5 ความรับผิดที่นอกเหนือเจตนา

คือความรับผิดที่ผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา แต่ผลที่เกิดขึ้นนั้นร้ายแรงกว่าที่ผู้กระทำเล็งเห็น เช่นความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290 บัญญัติไว้ กล่าวคือผู้กระทำทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาเพียงแก่ทำร้าย แต่ผลที่เกิดขึ้นนั้นร้ายแรงกว่าที่ผู้กระทำมีเจตนา คือความตายเป็นต้น ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นแม้ว่าผลนั้นจะอยู่นอกเหนือเจตนาก็ตาม ความรับผิดที่นอกเหนือเจตนาต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ใ้ต้องรับผิดชอบ

3.6 ความรับผิดในผลสุดท้ายแห่งเจตนา

คือความรับผิดที่อยู่ระหว่างเจตนาและประมาทหรืออีกนัยหนึ่งก็คือเป็นความผิดที่เกิดจากความประมาทโดยรู้สึกละเลย (imprudence consciente) เช่นความผิดที่บัญญัติไว้ในลักษณะ 6 เกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ดังเช่นความผิดตามมาตรา 224 ซึ่งบัญญัติให้การกระทำความผิดตามมาตรา 217 การวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น มาตรา 218 การวางเพลิงเผาทรัพย์โรงเรียน เรือหรือแพที่มีคนอยู่อาศัย หรือเป็นที่เก็บหรือที่ทำสินค้า โรงมหรสพหรือสถานที่ประชุม โรงเรียน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถาน หรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ มาตรา 221 การทำให้เกิดระเบิด จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์ของผู้อื่น หรือมาตรา 222 การทำให้เกิดระเบิด จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ อัน เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษ ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

3.7 ความรับผิดชอบทางการเมือง

คือความรับผิดชอบต่อองค์การการเมืองแห่งรัฐต่อรูปการปกครองหรือต่อสิทธิทางการเมืองของประชาชนซึ่งอาจพิจารณาได้จากสภาพความผิดหรือจากมูลเหตุจูงใจหรือจุดประสงค์ในการกระทำความผิดแต่เดิมนั้นนัยศัพท์กับรัฐมิได้แยกออกจากกันความผิดที่กระทำต่อรัฐจึงถือเป็นความผิดอย่างร้ายแรงโดยความผิดทางการเมืองมีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

3.7.1 ความผิดทางการเมืองโดยแท้ คือ ความผิดต่อความมั่นคงแห่งรัฐทั้งภายในและภายนอก เช่นที่บัญญัติไว้ในลักษณะ 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 รวมทั้งความผิดต่อสิทธิของประชาชนในทางการเมืองเช่นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งด้วย

3.7.2 ความผิดทางการเมืองโดยจุดประสงค์ คือ ความผิดที่เป็นอาชญากรรมธรรมดา เช่น ฆ่าคนแต่ถ้าพิจารณาในแง่จิตใจของผู้กระทำได้กระทำโดยจุดประสงค์ทางการเมืองเช่นการฆ่าประมุขแห่งรัฐการแย่งชิงอาวุธในการจลาจล (délits politiques relatifs, complexes) หรืออาจเป็นการฆ่าคนธรรมดาหรือลักอาวุธซึ่งได้กระทำเพื่อผลในการที่จะกระทำผิดทางการเมืองต่อไป

บทที่ 3

กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ในบทนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ ตามบทกฎหมายไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศมาเลเซีย ดังมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย

ประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของทางราชการโดยตรง แต่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับของราชการ พ.ศ. 2483 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดที่สงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช 2483 เป็นต้น ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการกล่าวถึงบทกฎหมายต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1.1 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญามีได้ให้ความหมายของความลับของราชการเอาไว้แต่ประการใด แต่มีการบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ โดยการกำหนดลักษณะของการกระทำและอัตราโทษเอาไว้ในหมวด 3 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

1.1.1 ความผิดฐานการให้ได้มาซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

มาตรา 123 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี” ลักษณะของการกระทำความผิดดังกล่าวคือการสอดแนมความลับของชาติ³⁷

³⁷ รัฐสภาไทย, ประมวลกฎหมายอาญาไทย (ฉบับปัจจุบัน)/ภาค 2/ลักษณะ 1, จาก [https://th.wikisource.org/wiki/ประมวลกฎหมายอาญาไทย_\(ฉบับปรับปรุงเป็นปัจจุบัน\)/ภาค_2/ลักษณะ_1](https://th.wikisource.org/wiki/ประมวลกฎหมายอาญาไทย_(ฉบับปรับปรุงเป็นปัจจุบัน)/ภาค_2/ลักษณะ_1)

ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย³⁸ ได้อธิบายองค์ประกอบของความผิดตามมาตรานี้ว่า องค์ประกอบภายนอกคือ กระทำการใดๆ ส่วนองค์ประกอบภายในได้แก่ (1) เจตนาธรรมดา (2) มูลเหตุชักจูงใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

มาตรานี้ ไม่จำกัดการกระทำ เช่น จะกระทำโดยการจ้างวาน ปลอมเอกสารหรือหลอกลวงก็ได้ ความสำคัญอยู่ที่ผู้กระทำความผิดต้องมีมูลเหตุชักจูงใจ คือ ต้องได้การกระทำนั้นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ เช่น รูปถ่ายอันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศไทย กล่าวคือ เป็นข้อความ เอกสาร หรือสิ่งซึ่งนำมาเปิดเผยแล้วประเทศไทยจะไม่ปลอดภัย จึงต้องปกปิดไว้เป็นความลับ ทั้งนี้ โดยผู้กระทำเองไม่จำเป็นต้องรู้ข้อความอันเป็นความลับนั้นด้วย เช่น เอกสารลับเขียนเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งผู้กระทำอ่านไม่ออกแต่ก็ได้กระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารนั้นๆ โดยไม่รู้ว่าเอกสารนั้นปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

คำว่า ข้อความ หมายถึง ข้อความที่กล่าวโดยทางวาจาด้วย ส่วนคำว่า เอกสาร หมายถึง กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น³⁹

ถ้าผู้กระทำมีอำนาจตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการที่จะได้มาซึ่งความลับ ผู้กระทำก็ไม่ต้องมีความผิด การกระทำความผิดตามมาตรานี้ เพียงที่ได้กระทำโดยมีเจตนาที่จะกระทำการนั้นๆ และได้กระทำโดยมีมูลเหตุชักจูงใจดังกล่าวก็เป็นความผิดสำเร็จ ผลคือ การได้มาซึ่งความลับดังกล่าวจะเกิดขึ้นหรือไม่ไม่สำคัญ

1.1.2 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นรู้ หรือได้ไปซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

มาตรา 124 ประมวลกฎหมายอาญา กำหนดไว้ว่า

“ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงคราม ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

³⁸ หยุต แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3, พิมพ์ครั้งที่ 11 แก้ไขปรับปรุง, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556, หน้า 39

³⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (7)

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศ
ได้ประโยชน์ผู้กระทำความผิดระหว่างโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต” ลักษณะของการกระทำความผิด
ดังกล่าวคือการแพร่กระจายความลับของชาติ

ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย⁴⁰ อธิบายองค์ประกอบของความผิดวรรคแรกว่า
องค์ประกอบภายนอกคือ การกระทำใดๆ ส่วนองค์ประกอบภายใน คือ (1) เจตนาธรรมดา (2) มูลเหตุจูงใจ
ได้แก่ (ก) เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อความเอกสารหรือสิ่งใดอันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัย
ของประเทศ หรือ(ข) เพื่อให้ผู้อื่นได้ไปซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใดอันปกปิดไว้เป็นความลับ
สำหรับความปลอดภัยของประเทศ ส่วนวรรคสองเป็นเหตุเพิ่มโทษเมื่อได้กระทำความผิด
ตามวรรคแรกในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือสงคราม และวรรคสาม เป็นเหตุเพิ่มโทษให้หนักขึ้น
ของความผิดตามวรรคแรกและวรรคสอง ถ้าได้กระทำโดยมีมูลเหตุจูงใจ เพื่อให้รัฐต่างประเทศ
ได้ประโยชน์

วรรคแรก ของมาตรานี้ไม่จำกัดการกระทำกล่าวคือ จะกระทำการใดๆ
เช่น จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลบีบบังคับก็ได้

มาตรานี้ ต่างกับมาตรา 123 ที่มูลเหตุจูงใจ กล่าวคือ มาตรา 123 เป็นเรื่องกระทำ
เพื่อให้ได้ตนได้ความลับ ส่วนจะมีเจตนาเอาความลับดังกล่าวมาทำอะไรต่อไปย่อมไม่สำคัญ
แต่มาตรา 124 เป็นเรื่องกระทำเพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับเช่นว่านั้น โดยตนเองไม่จำเป็นต้องล่วงรู้ก็ได้
เช่น ข้อความที่เป็นความลับเขียนเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งผู้กระทำเองอ่านไม่ออก แต่ผู้กระทำได้
กระทำเพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อความนั้น เช่น เอาเอกสารนั้นๆ ไปให้ผู้อื่นที่สามารถอ่านได้อ่าน ผู้กระทำ
มีความผิดตามมาตรานี้ และเมื่อได้กระทำไปโดยเจตนาและโดยมีมูลเหตุจูงใจดังกล่าวแล้ว
ก็เพียงที่กระทำลงไป เช่น ส่งเอกสารลงตู้ไปรษณีย์ ก็เป็นความผิดสำเร็จ ส่วนผลจะเกิดขึ้นคือความลับนั้น
จะล่วงรู้ไปยังผู้อื่นหรือไม่ ไม่สำคัญ

วรรคสอง เป็นเหตุเพิ่มโทษให้หนักขึ้น โดยถือเอาเวลาของการกระทำความผิด
เป็นประมาณ คือถ้าทำในระหว่างประเทศอยู่ในการสงคราม (ซึ่งหมายถึงการรบพุ่งตามข้อเท็จจริง)
หรือระหว่างประเทศไทยอยู่ในการสงคราม (ซึ่งต้องมีการประกาศสงครามเป็นทางการ) ก็ต้องรับโทษ
หนักขึ้นตามวรรคสอง

วรรคสาม เป็นเหตุเพิ่มโทษหนักขึ้นอีก ในกรณีที่ผู้กระทำมีมูลเหตุจูงใจ
เพิ่มขึ้นอีกคือ เพื่อให้รัฐต่างประเทศได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดตามวรรคแรก
หรือวรรคสองนั่นคือให้ได้รับประโยชน์จากการที่ผู้อื่นล่วงรู้ข้อความ

⁴⁰ หยุต แสงอุทัย, “อ่างแล้ว”, หน้า 40

1.1.3 ความผิดฐานเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดในการได้มา การให้ผู้อื่นรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 128 บัญญัติว่า “ผู้ใดเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดใดๆ ในหมวดนี้ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น” ลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรานี้ คือการเตรียมหรือพยายามกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

มาตราดังกล่าวนี้นี้ ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย⁴¹ อธิบายว่า มาตรานี้ลงโทษการเตรียมการและการพยายามกระทำความผิดใดๆ ในหมวดนี้เท่าความผิดสำเร็จ การ “เตรียมการ” ได้แก่ บรรดาการกระทำที่มุ่ง ซึ่งจะทำให้การกระทำสะดวกขึ้นหรือสามารถเป็นไปได้ แต่ยังไม่ถึงขั้นลงมือกระทำความผิด เพราะถ้าลงมือกระทำความผิดก็เป็นพยายาม

1.1.4 ความผิดฐานสนับสนุนการได้มา การให้ผู้อื่นรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 129 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดใดๆ ในหมวดนี้ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น” ลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรานี้ คือการเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายนอกราชอาณาจักร

ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย อธิบายว่า เนื่องจากการกระทำในหมวดนี้อาจทำให้ประเทศไทยได้รับผลร้ายมาก ดังนั้น โทษที่ผู้สนับสนุนจะได้รับจึงเท่ากับตัวการ

1.1.5 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 164 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานรัฐหรืออาจรู้ความลับในราชการกระทำโดยประการใดๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย อธิบายองค์ประกอบภายนอกของมาตรานี้ประกอบด้วย (1) เป็นเจ้าพนักงาน (2) รู้ หรืออาจรู้ความลับในราชการ (3) กระทำโดยประการใดๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น

⁴¹ หยุต แสงอุทัย, “อ้างแล้ว”, หน้า 44

คำว่า อัจรูความลับในราชการ หมายถึง บุคคลที่อยู่ในฐานะที่อาจรู้ความลับได้ เช่น เป็นผู้ปกครองรักษาเอกสารอันปกปิดไว้เป็นความลับ แต่เจ้าตัวเองอาจไม่รู้ก็ได้ เช่น ยังไม่ได้อ่านเอกสารนั้นหรือเอกสารนั้นเป็นภาษาต่างประเทศซึ่งตนเองอ่านไม่ออก

กระทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับ อาจจะทำโดยที่ตนเองไม่ได้ล่วงรู้ความลับด้วยก็ได้ เช่น ส่งข้อความอันเป็นความลับนั้นไปให้บุคคลอื่นต่างๆ ที่อยู่ในซองปิดผนึก หรืออาจกระทำโดยตนเองล่วงรู้ความลับมาก่อนก็ได้ ความผิดสำเร็จเมื่อผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น แต่ผู้กระทำต้องรู้ว่สิ่งที่คุณกระทำให้ผู้อื่นล่วงรู้เป็นความลับในราชการ มิฉะนั้นผู้กระทำย่อมมิได้กระทำโดยเจตนา

ศาสตราจารย์ ดร.จิตติ ติงศกัทธิย์อธิบายความหมายของคำว่าความลับในราชการ หมายความว่า ความลับของราชการต่างจากความลับของผู้อื่นซึ่งอาจรู้โดยราชการ ตามมาตรา 323 การรู้ความลับไม่จำต้องรู้โดยหน้าที่ราชการ อาจเป็นการสอดรู้สอดเห็นก็ได้ ที่ว่าอาจรู้ความลับ หมายความว่า ข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเช่นนั้นได้ เช่น คนเฝ้าห้องประชุมแอบฟังได้ เป็นต้น ความลับ หมายความว่า ข้อเท็จจริงที่รู้เฉพาะบุคคลบางคน โดยจำกัดหรือไม่เป็นที่เปิดเผยแก่คนอื่น

การกระทำที่อยู่ในขอบเขตแห่งตำแหน่งหน้าที่อยู่ที่ทำให้ผู้อื่นรู้ความลับนั้น ซึ่งต้องมิชอบด้วยหน้าที่ เช่น คนเฝ้าห้องประชุมยอมให้ผู้อื่นแอบฟังหรือตนเองฟังแล้วเอาไปเปิดเผย ซึ่งสืบเนื่องมาจากการงานในหน้าที่ การกระทำตามมาตรานี้เป็นการกระทำในทางเคลื่อนไหวไม่ใช่ละเว้นการกระทำ หากไม่กระทำก็ต้องมีหน้าที่ป้องกันผลจึงจะเป็นการกระทำได้ตามมาตรา 59 วรรคท้าย ถ้าเปิดเผยความลับเมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้นไปแล้ว ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ ความผิดตามมาตรานี้ต้องมีผลคือ ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้นจากการกระทำของเจ้าพนักงานจึงจะเป็นความผิดสำเร็จครบองค์⁴²

กรณีดังกล่าวพบคำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้องคือ คำพิพากษาฎีกาที่ 3194/2536⁴³ จำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง หรือสอบสัมภาษณ์ในการสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูครั้งที่ 1/2530 ตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ย่อมถือว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 เป็นเจ้าพนักงานในการสอบครั้งนี้ แม้จำเลยที่ 2 ที่ 3 จะเป็นเพียงกรรมการสอบสัมภาษณ์ก็ตาม แต่การเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ในการสอบของจำเลยที่ 2 ที่ 3 ย่อมคลุมถึงการสอบครั้งที่ 1/2530 ตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้น หากไซ้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เฉพาะในช่วงการสอบสัมภาษณ์เท่านั้นไม่เมื่อจำเลยที่ 2 ที่ 3 มีเจตนาทุจริตร่วมกันนำข้อสอบวิชาความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง ซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปเปิดเผยให้นางบุญทิพา นุชพงษ์กับพวก รู้ก่อนเข้าสอบ

⁴² จิตติ ติงศกัทธิย์, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, กรุงเทพมหานคร: จีระการพิมพ์, 2548, หน้า 315-316

⁴³ ฎีกา, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3194/2536, ค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2560, จาก <https://deka.in.th/view-8671.html>.

การกระทำของจำเลยที่ 2 ที่ 3 จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำโดยมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการตามฟ้อง และจำเลยที่ 4 ที่ 5 ซึ่งเป็นข้าราชการครูแต่มิได้เป็นกรรมการสอบมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน จำเลยที่ 2 ที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน พิกษายืนตามศาลอุทธรณ์ซึ่งพิพากษาว่าจำเลยที่ 2 ที่ 3 มีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157 และ 164 ให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุด ตามมาตรา 90 จำคุกคนละ 5 ปี จำเลยที่ 4 ที่ 5 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และ 164 ประกอบด้วยมาตรา 86 ให้ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุดตามมาตรา 90 ประกอบมาตรา 86 จำคุกคนละ 3 ปี 4 เดือน

สำหรับมาตรา 157 ที่เกี่ยวข้องกับคำพิพากษาดังกล่าวบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใด เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

1.1.6 คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มิได้มีการบัญญัติความหมายของความปลอดภัย ของประเทศซึ่งเป็นถ้อยคำในมาตรา 123 มาตรา 124 มาตรา 128 และมาตรา 129 เอาไว้แต่ประการใด อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการศึกษาคำที่ใช้เรียกฐานความผิด ที่ปรากฏอยู่ในรัฐสภาไทยพบว่า มีการกำหนดความผิดตามมาตรา 123 ว่า ความผิดฐานสอดแนมความลับของชาติ มาตรา 124 ความผิด ฐานแพร่งพรายความลับของชาติ มาตรา 128 การตระเตรียมหรือพยายามกระทำความผิดตามหมวดนี้ และมาตรา 129 การเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามหมวดนี้ แสดงให้เห็นว่า การกระทำ ที่เป็นความผิดตามมาตราข้างต้นได้ ต้องเป็นการกระทำต่อความลับของราชการในชั้นที่มีความสำคัญ มากที่สุด อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับคำพิพากษาศาลฎีกา พบว่า มีคำพิพากษาที่กล่าวถึง การกระทำที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศเอาไว้ ดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 86/2547 จำเลยที่ 2 กับพวกร่วมกันแจ้งข้อความ อันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานเพื่อช่วยเหลือให้คนต่างด้าวได้รับบัตรประจำตัวประชาชน นับเป็นการกระทำ ที่กระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศชาติ พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง ไม่สมควรรอการลงโทษให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8519/2544 การที่จำเลยกับพวกร่วมกันแจ้งให้เจ้าพนักงาน จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานว่า พวกของจำเลยทำบัตรประจำตัวประชาชนสูญหายขอมิบัตรประจำตัวประชาชนใหม่ในชื่อที่ไม่ตรง

ความจริง นับเป็นการกระทำที่อาจกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศชาติ ทั้งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นที่เป็นเจ้าของบัตรประจำตัวประชาชนที่แท้จริงได้ พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องที่ร้ายแรง ขณะเกิดเหตุจำเลยมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านย่อมมีหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามกฎหมายแต่กลับมากกระทำความคิดเสียเอง เหตุที่จำเลยอ้างว่าเคยประกอบคุณความดีต่างๆ มาก่อนนั้นไม่เพียงพอที่จะรับฟังเพื่อการรอกการลงโทษจำคุกได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4712/2542 จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ได้ร่วมกับพวกอีกสองคนแจ้งความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อให้พวกของจำเลยซึ่งเป็นคนไม่มีสัญชาติไทยมีชื่อหรือมีรายการอย่างหนึ่งอย่างใดในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ เป็นการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศชาติ พฤติการณ์แห่งคดีจึงร้ายแรง ไม่มีเหตุที่จะรอกการลงโทษให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1740/2518 ศาลชั้นต้นสั่งให้พิจารณานำสืบตัวจำเลยบางคนเป็นการลับและห้ามการ โฆษณาข้อเท็จจริงได้ ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความปลอดภัยมั่นคงของราชอาณาจักร ศาลไม่กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องราวต่างๆ บุคคลและสถานที่ๆ เกี่ยวข้องไว้ในคำพิพากษา ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 177 บัญญัติให้ศาลสามารถพิจารณาคดีอาญาโดยลับได้ ในกรณี que เห็นว่าเป็นไปเพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ เพื่อมิให้ความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศล่วงรู้ถึงประชาชน ก็เนื่องจากการนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมาเปิดเผยเพื่อประกอบการพิจารณาคดีอาญาอาจก่อให้เกิดผลร้ายต่อรัฐได้ กล่าวคือ เมื่อมีการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยก็เท่ากับเป็นการเปิดเผยความลับอันเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ⁴⁴

คำพิพากษาดังกล่าว สอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศ เช่น ในประเทศฝรั่งเศส หากเป็นคดีที่ฟ้องในความผิดต่อความมั่นคงของชาติ ศาลมักสั่งให้มีการพิจารณาเป็นการลับเพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดเผยความลับในการป้องกันประเทศ ส่วนในประเทศเยอรมันนั้น นั้น กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลเยอรมัน (GVG) มาตรา 172 ข้อ หนึ่ง ได้กำหนดว่า หากการพิจารณาคดีอาญาโดยเปิดเผยอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของศาล ศาลสามารถสั่งให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยลับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยคดีที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนี้ได้แก่ คดีเกี่ยวกับความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางทหาร คดีที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงคดีความลับของทางราชการที่ให้นุคคลทั่วไปทราบไม่ได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับกำลังทหารของประเทศ ซึ่งกรณีนี้มีผลเพียงทำให้ศาลสั่งอนุญาตให้มีการพิจารณา

⁴⁴ ปริญญากรรม อุบลสวัสดิ์, การพิจารณาคดีอาญาโดยลับ, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 133

ลับเฉพาะนัดที่เกี่ยวข้องกับความลับของทางราชการที่เปิดเผยไม่ได้เท่านั้น ส่วนการพิจารณาคดีในนัดอื่นๆ ยังคงเป็นไปตามปกติคือการพิจารณาคดีต้องกระทำโดยเปิดเผย⁴⁵

จากคำพิพากษาดังที่กล่าวมาข้างต้น ความหมายของความมั่นคงปลอดภัยของประเทศก็ยังไม่อาจเป็นที่ยุติ แต่สามารถให้คำนิยามได้โดยสรุปว่า ต้องเป็นการธำรงและรักษาประเทศชาติให้ดำรงอยู่อย่างปลอดภัยทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านเอกราช อธิปไตย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่วนคำว่า “ความลับ” นั้น หมายถึง ความลับของทางราชการเท่านั้น เพราะถือว่าเฉพาะความลับของทางราชการเท่านั้นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ขณะเดียวกันถึงแม้การกระทำความผิดมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดตามหมวดความมั่นคงภายนอกราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญาโดยตรง แต่ก็แสดงให้เห็นว่า หากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศแล้ว ศาลถือว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรง และสมควรลงโทษทันทีโดยไม่รอลงอาญา

นอกจากนี้ จากการศึกษากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 พบว่า ได้มีการบัญญัติความผิดฐานขบถภายนอกราชอาณาจักรเอาไว้ โดยมาตรา 106 กำหนดลักษณะของความผิดอันเป็นการสอดแนมความลับของชาติไว้ว่า “ซ้อราชการแลหนังสือ หรือแบบแผนอย่างใดอันปกปิดเป็นความลับ สำหรับป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่พระราชอาณาจักรนั้น ถ้าผู้ใดใช้อุบายสืบสวนเพื่อรู้เห็นซ้อราชการ หนังสือ หรือแบบแผนนั้นๆ อันตนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่ควรรู้เห็นโดยชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าห้าปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ด้วยอีกโทษหนึ่ง แลโทษที่ว่ามาในมาตรานี้ มีตลอดถึงผู้ลอกคัดเขียน แบบอย่างปลอม ค่าย เรือรบ หรือสถานที่ทำไว้สำหรับยุทธนาการอย่างใดๆ หรือล่วงเข้าไปในสถานที่เช่นนั้น อันต้องห้ามมิให้ผู้อื่นนอกจากเจ้าหน้าที่เข้าไปนั้นด้วย” และมาตรา 107 ความว่า “ผู้ใดมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแลมันเอาซ้อราชการ หรือหนังสือหรือแบบแผนอย่างใด อันปกปิดเป็นความลับ สำหรับป้องกันภัยอันตรายแก่พระราชอาณาจักรนั้น ไปแจ้งแก่รัฐบาลประเทศอื่นก็ดี หรือแก่ผู้หนึ่งผู้ใดก็ดี ท่านว่ามีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป จนถึงเจ็ดปี และให้ปรับตั้งแต่สองร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโทษหนึ่ง”

เห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายมาตราดังกล่าวขึ้น ก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาอธิปไตยของชาติจากศัตรูนอกประเทศที่มีความประสงค์รุกรานประเทศซึ่งสอดคล้องกับบริบทของประเทศในขณะที่มีการร่างกฎหมายซึ่งอยู่ในยุคการล่าอาณานิคม และต่อเนื่องมาจนถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ความลับของราชการอันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย

⁴⁵ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 134

ของประเทศจึงมีความสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความหมายของการกระทำที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของประเทศ หมายถึง การกระทำใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเอกราชหรืออธิปไตยของประเทศนั่นเอง

1.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483

พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับของราชการ พ.ศ. 2483 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นในสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีเพียง 7 มาตราเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์ตามที่สภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติว่า สมควรมีกฎหมายคุ้มครองความลับของราชการ เพื่อความมั่นคงสาธารณะ ถึงแม้กฎหมายฉบับนี้จะบังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็มิได้มีการประกาศยกเลิกแต่ประการใด และได้มีการออกประกาศตามพระราชบัญญัติฉบับนี้รวม 3 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายอำนาจในการอนุญาตตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดที่สงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช 2483 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้มอบหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช 2483

1.2.1 ความหมายของความลับของราชการ

พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 กำหนดให้ความลับของราชการที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้หมายถึงที่สงวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 ได้แก่⁴⁶

1) สิ่งปลูกสร้างทุกชนิดสำหรับการป้องกันประเทศ ฐานทัพบก ฐานทัพเรือ ฐานทัพอากาศ โรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์ โรงช่างแสง หรือคลังอาวุธยุทธภัณฑ์อยู่รอบ ทำเรือ อันใช้เป็นฐานทัพเรือ สถานีวิทยุหรือโทรเลข หรือสถานีส่งและรับอาณัติสัญญาณ รวมทั้งสถานที่ใดๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบหรืออาวุธยุทธภัณฑ์หรือวัตถุใดๆ สำหรับใช้ในการสงคราม

2) ชุมทางรถไฟ โรงงาน และสถานที่จ่ายน้ำหรือกระแสไฟฟ้าอันเป็นการสาธารณูปโภค

3) ที่หรือสิ่งใดๆ ซึ่งรัฐมนตรีจะได้กำหนดไว้เป็นครั้งคราว โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดที่สงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 ออกมาใช้บังคับ โดยมีการกำหนดให้ที่และสิ่งต่อไปนี้เป็นที่สงวน (1) สถานีอากาศยาน (2) ที่ทำการโทรศัพท์กลางและที่ชุมสายโทรศัพท์ (3) ที่ตั้งหน่วยทหารและสถานที่ราชการทหารในจังหวัดเชียงราย น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น นครพนม สกลนคร นครราชสีมา อุบลราชธานี มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ระยอง และตราด⁴⁷

⁴⁶ พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, มาตรา 3

⁴⁷ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดที่สงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พุทธศักราช 2483

1.2.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดความผิด บุคคลที่มีอำนาจ โดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำการคัดลอก เขียน จำลอง หรือถ่ายภาพที่สงวนหรือความลับของราชการ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁸ ขณะเดียวกัน ได้มีการออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายอำนาจ ในการอนุญาตตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483 กำหนดบุคคลที่มีอำนาจ ให้กระทำการตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับของราชการ พ.ศ. 2483 ได้ ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้ทำการแทน เฉพาะที่สงวนที่อยู่ในความปกครองของสำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด หรือผู้ทำการแทน เฉพาะที่สงวนที่อยู่ในความปกครอง ของกองบัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก หรือผู้ทำการแทน เฉพาะที่สงวนที่อยู่ใน ความปกครองของกองทัพบก ผู้บัญชาการทหารเรือหรือผู้ทำการแทนเฉพาะที่สงวนที่อยู่ใน ความปกครองของกองทัพเรือผู้บัญชาการทหารอากาศหรือผู้ทำการแทนเฉพาะที่สงวนที่อยู่ใน ความปกครองของกองทัพเรือผู้บัญชาการทหารอากาศหรือผู้ทำการแทนเฉพาะที่สงวนที่อยู่ใน ความปกครองของกองทัพเรือผู้บังคับการตำรวจสันติบาลหรือผู้ทำการแทนเฉพาะที่สงวน อื่นใดซึ่งมิได้อยู่ในความปกครองของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบกกองทัพเรือหรือกองทัพอากาศในกรณีที่เอกชนเป็นผู้ทำการสำรวจหรือทำแผนที่ที่สงวน ทุกแห่งตามที่กล่าวให้ปลัดกระทรวงกลาโหมหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้อนุญาต⁴⁹

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดด้วยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ ไม่ลดล้างความผิดอันอาจมิได้ตามกฎหมายลักษณะอาญา⁵⁰ ด้วย แต่ห้ามมิให้นำบทบัญญัติ แห่งมาตรา 4 นี้ไปใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งกระทำการไปโดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยหรือบุคคลที่รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย⁵¹

1.3 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มิได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับ ความหมายของความลับของราชการเอาไว้แต่ประการใด แต่มีการบัญญัติหน้าที่ของข้าราชการ พลเรือนสามัญว่ามีหน้าที่ในการรักษาความลับของราชการเอาไว้ ดังนี้

⁴⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, มาตรา 4

⁴⁹ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง มอบหมายอำนาจในการอนุญาตตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง ความลับในราชการ พุทธศักราช 2483

⁵⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, มาตรา 5

⁵¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ พ.ศ. 2483, มาตรา 6

1.3.1 หน้าที่ในการรักษาความลับของทางราชการ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 82 (6) บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของข้าราชการพลเรือนสามัญว่าต้องการกระทำอันเป็นข้อปฏิบัติไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้ (6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ”

1.3.2 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา 82 ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย⁵² มาตรา 85 กำหนดว่า การละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 82 อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยร้ายแรง⁵³ โดยโทษของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำความผิดวินัยร้ายแรง ให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก⁵⁴

สำหรับความเสียหายต่อราชการดังกล่าว หมายรวมถึง ความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ เช่น ความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือต่อระบบงาน อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยความลับอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือไม่ มีข้อพิจารณา ดังนี้

1) ความเสียหายที่เป็นตัวเงินหรือตราค่าเป็นเงินได้ คำนึงถึงความมากน้อยตามค่าของเงินเป็นสำคัญ เช่น เสียหาย 1,000,000 บาท เห็นได้ว่าเสียหายอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่า จำนวนเท่าใดจึงจะถือว่าเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง เปิดช่องให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ใช้ดุลพินิจได้ตามควรแก่กรณี

2) ความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณราคาได้ เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องราว ๆ ไป โดยคำนึงถึงว่าเป็นกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพพจน์ ชื่อเสียง โดยส่วนรวมของทางราชการ หรือต่อการบริหารราชการอย่างร้ายแรงหรือไม่⁵⁵

อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ก.พ.ให้ความหมายของความลับหมายถึง เรื่องราวที่ไม่พึงเปิดเผย ข้าราชการพลเรือนผู้ใดได้ทราบความลับของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นการทราบมาโดยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหรือโดยทางอื่นใด และไม่ว่าผู้นั้นจะมีหรือไม่มีหน้าที่ราชการเกี่ยวกับเรื่องนั้นก็ตาม ผู้นั้นต้องรักษาความลับไว้โดยไม่เปิดเผยให้ผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบ⁵⁶

⁵² พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551, มาตรา 84

⁵³ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551, มาตรา 85 (7)

⁵⁴ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551, มาตรา 97

⁵⁵ สำนักงาน ก.พ., “อ้างแล้ว”, หน้า 50

⁵⁶ สำนักงาน ก.พ., “อ้างแล้ว”, หน้า 27

ขณะเดียวกัน ข้อบังคับทางวินัยและแนวทางลงโทษของกรมสรรพากร⁵⁷ ได้ให้ตัวอย่างของการกระทำความผิดฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ โดยถือว่าเป็นลักษณะแห่งความผิดไม่ร้ายแรงตัวอย่างเรื่องกล่าวหา เช่น

1) เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6 นำความลับเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษ 2 ชั้น ไปเปิดเผยก่อนที่จะมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี เรื่องดังกล่าวมีโทษ ตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 2 เดือน

2) ได้รับคำสั่งให้ทำการตรวจค้นแล้วนำเรื่องการตรวจค้นไปแจ้งให้ผู้ที่จะถูกตรวจค้นทราบล่วงหน้าทำให้การตรวจค้นไม่เป็นผลเท่าที่ควรมีโทษตัดเงินเดือน 10% เป็นเวลา 6 เดือน⁵⁸

นอกจากนี้ ยังมีกรณีอื่นอีก เช่น บุคลากร 8 ว ดำเนินการคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 30 (ข) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ตามมติ อ.ก.ค. จังหวัดได้เปิดเผยรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ก่อนเสนอผู้มีอำนาจลงนามประกาศผลการคัดเลือกและในการนี้ก็ได้เสนอรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวผิดพลาดลดลงไปจากจำนวน 36 ราย เป็นจำนวน 22 ราย พฤติการณ์เป็นการกระทำความผิดวินัยตามมาตรา 84 วรรคหนึ่ง และมาตรา 87 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 (ความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ 6/2544) ลงโทษภาคทัณฑ์⁵⁹ และมีกรณีศึกษาสรุปโครงการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านวินัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 พบกรณีตัวอย่างการกระทำความผิดทางวินัย ฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ กรณีกรรมการในที่ประชุมพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูในสังกัดนำเทปบันทึกเสียงเข้าอัดเสียงในการประชุม แล้วนำไปเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ โดยยังมิได้มีการแจ้งบัญชี จ.18 ทำให้ข้าราชการคนหนึ่งล่วงรู้ความลับของทางราชการดังกล่าวว่าตนเองไม่ได้รับการเสนอชื่อให้เลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น กรรมการผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้รับโทษภาคทัณฑ์⁶⁰

⁵⁷ กรมสรรพากร, บันทึกข้อความที่ กค. 0803/ว. 67 ข้อบังคับทางวินัยและแนวทางการลงโทษ ฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากร, ค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2560, จาก <http://www.rd.go.th/publish/28953.0.html>.

⁵⁸ กรมสรรพากร, “เรื่องเดียวกัน”

⁵⁹ สำนักงาน ก.พ., แนวทางการลงโทษข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2535, เรียบเรียงจากกรณีการลงโทษระหว่างปี พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2545, กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ก.พ., 2552, หน้า 119

⁶⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สรุปโครงการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านวินัย ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2552, ค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2560, จาก www.sk1edu.go.th/dta/สรุปโครงการพัฒนาวินัย.doc

1.4 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ท้ายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้คือ ในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้นสมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนได้อีกประการหนึ่งด้วยประกอบกับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมกันจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

1.4.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดความหมายของข้อมูลข่าวสารของราชการไว้หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน⁶¹

1.4.2 ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ห้ามมิให้มีการเปิดเผย

มาตรา 14 ได้กำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์⁶² ส่วนมาตรา 15 ได้กำหนดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันได้แก่⁶³

- (1) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ
- (2) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกันการปราบปรามการทศสอบการตรวจสอบหรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

⁶¹ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, มาตรา 4

⁶² พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, มาตรา 14

⁶³ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, มาตรา 15

(3) ข้อมูลที่เป็นความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดแต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการรายงานข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) ข้อมูลข่าวสารที่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) ข้อมูลข่าวสารที่เป็นรายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(7) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ทั้งนี้ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลตามมาตรา 15 จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องมีการระบุว่า ที่เปิดเผยไม่ได้เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดด้วยว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการจะเปิดเผยต่อบุคคลใดได้หรือไม่ ภายใต้เงื่อนไขใด และสมควรมีวิธีการรักษามิให้รั่วไหลให้หน่วยงานของรัฐกำหนดวิธีการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ⁶⁴

ขณะเดียวกัน กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการแม้จะเข้าข่ายต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายใด ให้ถือว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากเป็นการกระทำโดยสุจริตในกรณีต่อไปนี้⁶⁵

(1) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ ตามมาตรา 16

(2) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชีวิตร่างกายสุขภาพหรือประโยชน์อื่นของบุคคล

⁶⁴ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, มาตรา 16

⁶⁵ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540, มาตรา 20

และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุในการนี้จะมีการกำหนดข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐพ้นจากความรับผิดตามกฎหมายหากจะพึงมีในกรณีดังกล่าว

1.4.3 ความผิดฐานเปิดเผยความลับของราชการ

มาตรา 41 กำหนดโทษบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดตามมาตรา 20 กล่าวคือ กรณีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการตามมาตรา 16 และกรณีการเปิดเผยข้อมูลซึ่งมิได้มีประโยชน์หรือมีความสำคัญกว่าประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิตร่างกายสุขภาพหรือประโยชน์อื่นของบุคคล โดยมีการกำหนดอัตราโทษไว้คือต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.5 ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544 ฉบับนี้ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 26 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการดังนี้

1.5.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544 ให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารลับ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 ที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชนซึ่งมีการกำหนดให้มีชั้นความลับเป็นชั้นลับชั้นลับมากหรือชั้นลับที่สุดตามระเบียบนี้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและประโยชน์แห่งรัฐ ประกอบกันสำหรับประโยชน์แห่งรัฐ หมายความว่า การดำเนินงานของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความมั่นคงของรัฐ เกี่ยวกับการเมืองภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ การป้องกันประเทศ เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม⁶⁶

⁶⁶ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544, ข้อ 5

คำพิพากษาฎีกาที่ 3194/2536 จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีเจตนาทุจริตร่วมกัน นำข้อสอบซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปเปิดเผยให้ บ. กับพวกรู้ก่อนเข้าสอบ จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตและฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำโดยมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ...” จากคำพิพากษาดังกล่าว ข้อสอบเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ถือเป็นความลับของทางราชการ

1.5.2 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 กำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับแบ่งออกเป็น 3 ชั้นคือ⁶⁷ ได้แก่

1) *ลับที่สุด (Top Secret)* หมายความว่าข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด⁶⁸

2) *ลับมาก (Secret)* หมายความว่าข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง⁶⁹ และ

3) *ลับ (Confidential)* หมายความว่าข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ⁷⁰

สำหรับเอกสารใดจะกำหนดให้อยู่ในชั้นความลับใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดชั้นความลับพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับนั้นด้วยว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใดในกรณีนี้อาจมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวได้ตามความจำเป็นให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือให้แก่ราชการส่วนภูมิภาคในกรณีที่สามารถมอบอำนาจได้ตามกฎหมาย⁷¹ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจกำหนดชั้นความลับเป็นการชั่วคราวได้ แต่ต้องรีบเสนอต่อผู้มีอำนาจกำหนดชั้นความลับเพื่อสั่งการเกี่ยวกับการกำหนดชั้นความลับต่อไปทันทีการกำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับหลายชั้นในเรื่องเดียวกันจะกำหนดชั้นความลับเท่ากับชั้นความลับสูงสุดที่มีอยู่ในข้อมูลข่าวสารลับนั้นในกรณีที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับที่มีชั้นความลับต่ำแต่จำเป็นต้องอ้างอิงข้อความจากข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่าต้องพิจารณาถึงเนื้อหาที่อ้างถึงนั้นว่าจะไม่ทำให้ข้อมูลข่าวสารที่ชั้นความลับสูงกว่ารั่วไหล⁷²

⁶⁷ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 12

⁶⁸ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 13

⁶⁹ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 14

⁷⁰ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 15

⁷¹ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 16

⁷² ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 17

การกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารลับอยู่ในชั้นความลับใดให้พิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้เป็น (1) ความสำคัญของเนื้อหา (2) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร (3) วิธีการนำไปใช้ประโยชน์ (4) จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ (5) ผลกระทบหากมีการเปิดเผย (6) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ ในฐานะเจ้าของเรื่องหรือผู้อนุมัติ⁷³

จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า การกำหนดความหมายของชั้นความลับ มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่การใช้ถ้อยคำมีความแตกต่างกัน และที่สำคัญคือมิได้มีการขยายความว่า ความลับในแต่ละชั้นนั้นหมายถึงบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุประสงค์และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน ในลักษณะใด อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการหรือหน่วยงานบางแห่งได้อธิบายขยายความเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในชั้นของความลับแต่ละชั้นตามบทบัญญัติของระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

นาวาเอกหญิงธัญญพัทธ์ สติจรวิศพงษ์ ได้ยกตัวอย่างความลับชั้นลับที่สุด เช่น นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนการทำสงคราม แผนป้องกันประเทศ แผนการยุทธ์ ความลับเกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ ความลับชั้นลับมาก เช่น แผนปราบปรามผู้ก่อการร้าย การตรากฎหมาย การเจรจาระหว่างประเทศ เพิ่มพุดิการณบุคคล การโยกย้าย การขาดแคลนยุทธโปกรณ์ที่สำคัญ ทำเนียบกำลังรบ อัตราการจัดกำลังและยุทธโปกรณ์ ส่วนความลับชั้น ลับ เช่น การตรากฎหมายสำคัญบางเรื่อง ระเบียบวาระการประชุม การประชุมลับ สรุปยอดกำลังพล ความถี่วิทยุ ทำเนียบข้าราชการที่ต้องสงวนเป็นความลับ เป็นต้น⁷⁴

กองทัพน้อยที่ 2 ค่ายสุรนารี⁷⁵ ได้ให้ความหมายของชั้นของความลับไว้ว่าลับที่สุดหมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุประสงค์และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุดตัวอย่างชั้นลับที่สุดเช่น

⁷³ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ,ข้อ 19

⁷⁴ ธัญญพัทธ์ สติจรวิศพงษ์, เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544, คืบเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2560, จาก <http://www.exat.co.th/upload/default/admin/2013/07/51de5964735f4.pdf>.

⁷⁵ กองข่าว กองทัพน้อยที่ 2 ค่ายสุรนารี, ความรู้ทางทหาร เรื่อง การรักษาความปลอดภัย, นครราชสีมา: ค่ายสุรนารี, 2556, หน้า 9-13

- 1) นโยบายหรือแผนการที่สำคัญยิ่งของชาติซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควร จะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงที่สุดแก่ประเทศชาติ
- 2) เอกสารทางการเมืองที่สำคัญยิ่งเกี่ยวกับความมั่นคงหรือเกียรติภูมิอันสำคัญยิ่งของชาติเช่นการเจรจาตกลงกับพันธมิตรหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นต้น
- 3) การดำเนินการเกี่ยวกับความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญยิ่งถ้ารั่วไหล จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่สุดแก่ประเทศชาติหรือพันธมิตร
- 4) แผนยุทธศาสตร์รวมทั้งรายละเอียดทางเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับการดำเนินการสงคราม
- 5) เอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับแผนการทำสงครามหรือแผนป้องกันประเทศเช่น
 - (1) ข้อมูลในการวางแผนและสมมุติฐาน
 - (2) การประมาณการข่าวกรองเกี่ยวกับขีดความสามารถของข้าศึก
 - (3) การประกอบกำลังการวางกำลังและการพัฒนากำลังเพื่อการสงคราม
 - (4) แผนการระดมพลและแผนการระดมสรรพกำลัง
 - (5) ความต้องการทรัพยากรสนับสนุนของชาติเพื่อการสงคราม หรือเพื่อป้องกันประเทศหมายรวมทั้งกำลังคนอุตสาหกรรมเกษตรกรรมยุทธปัจจัยเทคโนโลยี ฯลฯ
- 6) แผนการยุทธรวมทั้งเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับแผนการยุทธนั้นๆ
- 7) ความลับเกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญยิ่งทางวิทยาศาสตร์และทางเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ทางการทหารหรือมีความสำคัญยิ่งป้องกันประเทศเช่นรายละเอียดอาวุธยุทธภัณฑ์ ที่สำคัญที่ค้นคว้าทดลองหรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่ซึ่งมีลักษณะพิเศษและยังต้องการสงวนความรู้ด้วย กล่าวนี้ไว้ในหมู่บุคคลอันมีจำนวนจำกัดตลอดจนความลับอันเกี่ยวกับการสะสมและที่ตั้งของอาวุธยุทธภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว
- 8) เทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษหรือยุทธวิธีหรือวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินการบางอย่างที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่งอาจนำไปใช้ปฏิบัติการทางทหารในอนาคตตลอดจน ลักษณะการประกอบกำลังและการวางกำลังของหน่วยซึ่งมุ่งหมายจะใช้เทคนิคยุทธวิธีวิธีปฏิบัติ และการดำเนินการดังกล่าวนั้น โดยเฉพาะซึ่งถ้าเกิดรั่วไหลขึ้นแล้วจะทำให้คุณค่าของหน่วยนั้นหมดไป
- 9) ประมวลลับหรือรหัสที่กำลังใช้อยู่หรือเตรียมจะใช้ในการติดต่อตลอดจน วัสดุหรือเอกสารทุกอย่างที่เข้าหรือถอดประมวลลับหรือรหัสดังกล่าวนี้
- 10) ความลับที่เกี่ยวกับบรรดาวิธีปฏิบัติและการดำเนินการหรือบรรดา ผลสำเร็จของหน่วยข่าวกรองและหน่วยต่อต้านการข่าวกรองหรือความลับที่อาจก่อให้เกิดภัยอันตราย แก่บรรดาแหล่งข่าวหรือสายลับของฝ่ายเรา

11) คำสั่งหรือการดำเนินการหรือบรรดาผลสำเร็จของการปฏิบัติการพิเศษตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงตลอดจนความลับใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการพิเศษนั้นด้วย

12) ข้อมูลหรือรายการบางอย่างซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นลับมากหรือต่ำกว่า แต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดมีความสำคัญยิ่ง

ลับมากหมายความว่าความลับที่มีความสำคัญมากเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงตัวอย่างชั้นลับมากเช่น

1) แผนโครงการรายงานข้อตกลงหรือการเจรจาข้อตกลงบางเรื่องซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควรอาจจะทำให้เสียผลประโยชน์แก่ทางราชการหรือเกิดความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจหรือกระทบเทือนต่อความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักรหรือต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ เช่น

(1) แผนการปราบปรามผู้ก่อการร้าย

(2) การตรากฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีอากรต่างๆ หรือการตรากฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

(3) การเจรจาข้อตกลงที่สำคัญกับต่างประเทศ

(4) รายงานพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ

(5) รายงานเสนอการแต่งตั้งถอดถอนหรือโยกย้ายข้าราชการในตำแหน่ง

ที่สำคัญมาก

2) รายงานที่อาจจะก่อให้เกิดผลร้ายทางขวัญหรืออาจจะกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติการทางทหารที่สำคัญๆ เช่น

(1) การขาดแคลนยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ

(2) การสูญเสียกำลังพลในการรบที่สำคัญ

(3) การปฏิบัติที่ได้ผลของข้าศึก

3) แผนการสงครามหรือแผนการยุทธหรือแผนการทางทหารใดๆ รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องอันมีลักษณะคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อลับที่สุดแต่มีความสำคัญรองลงมา

4) ความลับที่เกี่ยวกับพัฒนาการที่สำคัญมากทางวิทยาศาสตร์และทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ทางการทหารหรือมีความสำคัญมากในการป้องกันประเทศอันมิได้กำหนดไว้เป็นชั้นลับที่สุด

5) เทคนิคที่ต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษหรือยุทธวิธีหรือวิธีปฏิบัติ หรือการดำเนินการบางอย่างที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่งอาจนำไปใช้ปฏิบัติการทางทหารในอนาคตตลอดจน ลักษณะการประกอบกำลังและการวางกำลังของหน่วยซึ่งมุ่งหมายจะใช้เทคนิคยุทธวิธีวิธีปฏิบัติ และการดำเนินการดังกล่าวนั้น โดยเฉพาะอันมิได้กำหนดไว้เป็นชั้นลับที่สุด

6) ข่าวสารเฉพาะเรื่องซึ่งแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถหรือความพร้อมรบ ของกำลังรบแต่แยกอยู่ตามลำพังมิได้รวมอยู่กับเรื่องลับที่สุดใดๆ และถ้ารั่วไหลไปก็จะไม่เกิดผล กระทบกระเทือน โดยตรงต่อเรื่องลับที่สุดนั้นเช่น

- (1) ทำเนียบกำลังรบ
- (2) อัตราการจัดกำลังและยุทธโศปกรณ์
- (3) ทำเนียบการบรรจุกำลังของหน่วยที่สำคัญมาก
- (4) กำลังการประกอบกำลังและการวางกำลังของหน่วยที่เผชิญหน้าข้าศึก
- (5) รายงานสรุปยอดกำลังพลและยุทธภัณฑ์ของแต่ละเหล่าทัพ
- (6) คำสั่งเตรียมพร้อมซึ่งระบุให้เตรียมการใช้กำลัง
- (7) กำลังสำรองในการทำสงคราม

7) ข่าวสารหรือข่าวกรองของฝ่ายตรงข้ามซึ่งจะมีประโยชน์ต่อฝ่ายเรา เมื่อฝ่ายตรงข้ามไม่ทราบข่าวฝ่ายเราได้ทราบแล้วเช่น

- (1) ความรู้เกี่ยวกับยุทธโศปกรณ์และวิธีปฏิบัติที่ฝ่ายตรงข้ามใช้
- (2) รายงานการปฏิบัติการในทางลับของฝ่ายตรงข้าม

8) เครื่องมือกลที่ใช้เข้าและถอดประมวลลับหรือรหัสเครื่องอุปกรณ์และอะไหล่ ที่สำคัญตลอดจนคำแนะนำในการใช้เครื่องมือดังกล่าว

9) ข้อมูลหรือรายการบางอย่างซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นลับหรือต่ำกว่า แต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดความสำคัญเข้าชั้นลับมาก

ลับหมายความว่าความลับที่มีความสำคัญเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุ สถานที่และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหล ไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐ ตัวอย่างชั้นลับเช่น

- 1) การดำเนินการเกี่ยวกับการตรากฎหมายที่สำคัญบางเรื่อง
- 2) การดำเนินการที่จะมีผลในการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมหรือเลิกล้มส่วนราชการ หรือตำแหน่งของทางราชการที่สำคัญๆ
- 3) ระเบียบวาระการประชุมลับ

- 4) ประกาศหรือคำสั่งที่สำคัญที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ
- 5) การดำเนินการทางสายการทูตหรือกงสุลบางเรื่องเช่นการขออนุมัติแต่งตั้ง
ถอดถอนโยกย้ายหรือการขอความเห็นชอบเพื่อแต่งตั้งผู้แทนทางทูตหรือกงสุล
- 6) รายงานประจำซึ่งมีข้อความที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตรงข้ามเช่น
 - (1) รายงานสรุปยอดกำลังพลและยุทธภัณฑ์ของแต่ละหน่วยที่ต่ำกว่า
ระดับเหล่าทัพ
 - (2) รายงานข่าวกรองที่มีลักษณะเป็นรายงานประจำ
 - (3) รายงานทางอุตุนิยมวิทยาในพื้นที่บางแห่งที่ต้องการสงวนไว้เป็นความลับ
 - (4) รายงานการปฏิบัติการทางยุทธวิธีและการฝึกต่างๆ
- 7) ระเบียบปฏิบัติประจำ เอกสารและหนังสือคู่มือทางเทคนิคบทเรียน
หรือหลักนิยมทางยุทธวิธีซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยต่างๆ จะต้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติเป็นการประจำ
หรือแผนการปฏิบัติซึ่งไม่มีความสำคัญทางยุทธวิธี เช่น
 - (1) ความถี่วิทยุสื่อสารสัญญาณบอกฝ่ายและพิสูจน์ฝ่ายตลอดจนรายการ
ที่ตั้งสถานีวิทยุสื่อสาร
 - (2) เครื่องมือรวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัย
ทางการสื่อสาร
 - (3) เอกสารคู่มือทางเทคนิคที่ใช้สำหรับการซ่อมบำรุงการฝึกการตรวจสอบ
อาวุธยุทธภัณฑ์ชนิดใหม่ที่ใช้ในการรบ
 - (4) หลักนิยมทางยุทธการและยุทธวิธีรวมทั้งบทเรียนทางยุทธวิธีทั่วไป
ซึ่งได้มาจากการปฏิบัติการ
 - (5) การเคลื่อนย้ายหน่วยทางธุรการ
- 8) ความลับเกี่ยวกับการออกแบบการพัฒนาอาวุธยุทธภัณฑ์ชนิดใหม่
หรือวัสดุอื่นที่มีความสำคัญไม่ถึงชั้นลับมาก
- 9) ผลการวิจัยหรือกรรมวิธีการผลิตบางประเภทที่ต้องให้ความคุ้มครอง
ในด้านการรักษาความปลอดภัยทางอุตสาหกรรม
- 10) รายชื่อบุคคลที่ได้ทราบหรือได้ดำเนินการหรือได้รับการอบรมหรือได้
เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความลับ
- 11) การสืบสวนประวัติและพฤติกรรมบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการ
มอบความไว้วางใจ

12) เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการคัดเลือกการสอบการบรรจุการแต่งตั้ง การเลื่อนหรือลดตำแหน่งการเลื่อนชั้นหรืออันดับเงินเดือนการโยกย้ายปลดหรือพิจารณาทัณฑ์บุคคล ซึ่งถ้าเปิดเผยก่อนเวลาอันสมควรจะเกิดความเสียหายต่อทางราชการ

13) ทำเนียบข้าราชการที่จำเป็นต้องสงวนเป็นความลับ

14) ข้อมูลหรือรายการบางอย่างซึ่งแต่ละเรื่องจัดอยู่ในชั้นปกปิดหรือที่ไม่ กำหนดชั้นความลับเลยแต่เมื่อประมวลกันเข้าแล้วเกิดความสำคัญเข้าชั้นลับ

องค์การรักษาความปลอดภัย 3 ฝ่ายประกอบด้วย สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม และกองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ร่วมกันจัดทำเอกสาร คำแนะนำ การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานการปฏิบัติตามนโยบายการรักษาความปลอดภัย แห่งชาติ (อป.กรช.) กำหนดว่า ชั้นลับที่สุด หมายถึงข้อมูลที่หากถูกเปิดเผยจะมีความเสียหายร้ายแรง ที่สุดต่อความมั่นคงและอำนาจอธิปไตยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของชาติและผลประโยชน์ แห่งรัฐ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ชั้นลับมาก หมายถึงข้อมูลที่หากถูกเปิดเผย จะมีความเสียหายร้ายแรง ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารงานยุติธรรม การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ระบบสาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรม และชั้นลับ หมายถึงข้อมูลที่หากถูกเปิดเผยจะมีความเสียหายต่อสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ⁷⁶

ส่วนสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด ให้แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับองค์ประกอบในการพิจารณาว่าจะกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่ในชั้นความลับใด ให้พิจารณาดังนี้⁷⁷

1) พิจารณาจากความสำคัญของเนื้อหา

(1) ชั้นลับที่สุด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์แห่งรัฐ ความปลอดภัย หรือความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ เช่น นโยบาย หรือแผนงานที่สำคัญของชาติที่เกี่ยวข้อง ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร การระหว่างประเทศ ยุทธศาสตร์และการป้องกัน

⁷⁶ องค์การรักษาความปลอดภัย, คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษา ความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552, กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัย, 2552, หน้า 8-9

⁷⁷ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหาร สูงสุด, คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544, กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2545, หน้า 15-17

ประเทศ การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการผลิตสิ่งประดิษฐ์ การรหัส การส่งสัญญาณ คำสั่งวิธีปฏิบัติ และการดำเนินการด้านข่าวกรอง และการต่อต้านข่าวกรอง ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ และข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับต่ำกว่าเมื่อมาประกอบกับข้อมูลข่าวสาร ที่มีชั้นความลับสูงกว่าก็ให้พิจารณาเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่า

(2) ชั้นลับมาก เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์แห่งรัฐทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การพลังงานและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย หรือความสงบเรียบร้อยของประเทศ เช่น แผนการปราบปราม การตรากฎหมายอาญา การเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ การเจรจาข้อตกลงที่สำคัญกับต่างประเทศ การเสนอแต่งตั้งโยกย้ายถอดถอน ข้าราชการในตำแหน่งที่สำคัญมาก รายงานพฤติกรรมบุคคลที่ไม่น่าไว้วางใจ รายงานที่ทำให้เกิดผลเสียหายหรือกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติทางทหาร และแผนการดำเนินการด้านทหาร ตั้งแต่การจัดกำลังและยุทธโศปกรณ์ ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับต่ำกว่าเมื่อมาประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่มีชั้นความลับสูงกว่าก็ให้พิจารณาเป็นข้อมูลข่าวสาร ที่มีชั้นความลับสูงกว่า

(3) ชั้นลับ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์แห่งรัฐ เช่น ประกาศ คำสั่งที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ การตรากฎหมายที่สำคัญ การดำเนินการทางการทูต การตรวจสอบ ประวัตินุคคลเพื่อมอบความไว้วางใจ การสอบ การพิจารณาทางวินัย ระเบียบวาระการประชุมลับ รวมถึงบุคคล คู่มือข่าวสารทางด้านเทคโนโลยี สัญญาฉบับฝ่าย ที่ตั้งของวิทยุสื่อสาร รายงานข่าวกรอง และข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมไว้ใช้ประโยชน์ในการข่าวกรอง

2) แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร การกำหนดชั้นความลับให้พิจารณาถึง แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีที่มาจากหลายแหล่ง เช่น การประชุมของ ครม. คณะกรรมการ เฉพาะเรื่อง หรือการประชุมพิจารณาเรื่องสำคัญของหน่วยงานของรัฐ การหารือของผู้แทนรัฐบาล ข้อคิดเห็น ข้อพิจารณา ข้อยุติที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ

3) วิธีการใช้ประโยชน์ ให้คำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประโยชน์ สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

4) จำนวนบุคคลที่ควรรับทราบ ให้คำนึงถึงจำนวนของผู้ที่จะมารับทราบ ข้อมูลข่าวสารความลับนั้น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้กำหนดชั้นความลับ โดยพึงยึดหลักการ จำกัดให้ทราบเท่าที่จำเป็น

5) ผลกระทบหากมีการเปิดเผย ชั้นลับที่สุด หากข้อมูลข่าวสารดังกล่าว หรือทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ได้รับทราบ จะทำให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นภัยอันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ ความปลอดภัยของประเทศชาติหรือพันธมิตร หรือความสงบเรียบร้อยภายในชาติอย่างร้ายแรงที่สุด ชั้นลับมาก หากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ได้รับทราบ จะทำให้เกิดความเสียหายหรือเป็นภัยอันตรายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ ความปลอดภัยของประเทศชาติ หรือพันธมิตร หรือความสงบเรียบร้อยภายในชาติอย่างร้ายแรง ชั้นลับ หากข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ได้รับทราบ จะเกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ หรือเกียรติภูมิของชาติหรือพันธมิตร

6) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในฐานะเจ้าของเรื่อง หรือผู้อนุมัติในการ กำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของเรื่องต้องรับผิดชอบในการ กำหนดชั้นความลับเพื่อป้องกัน ไม่ให้ความลับรั่วไหลไปยังบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ได้รับทราบ เนื่องจากการศึกษาพบว่า คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ซึ่งจัดทำโดยสำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้ว่า ให้หน่วยงานของรัฐเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และให้กำหนดระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้เป็นการ เฉพาะตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย

(1) ข้อมูลข่าวสารลับที่มีสภาพเป็นเอกสาร หรือคล้ายเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่ ผู้ครอบครองหรือควบคุมดูแล เก็บข้อมูลข่าวสารลับเหล่านั้นไว้ในแฟ้มข้อมูลข่าวสารลับและให้เก็บ แฟ้มข้อมูลข่าวสารลับไว้ในตู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับ แฟ้มข้อมูลข่าวสารลับ ควรแยกเป็นเฉพาะเรื่อง

(2) ผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับควรเป็นผู้เหล็ก และปิดล็อก ด้วยกุญแจที่มั่นคง

(3) ควรลง วัน เดือน ปี เวลาเปิด-ปิด ผู้เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับ และลายมือชื่อผู้เปิด-ปิด พร้อมทั้งลงเวลาตรวจและลายมือชื่อผู้ตรวจทุกครั้ง

(4) ผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับต้องเก็บไว้ในสถานที่ซึ่งมีระบบการรักษา ความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่หวงห้าม

(5) ควรจัดให้มีผู้เก็บกุญแจรวม เพื่อเป็นที่เก็บลูกกุญแจผู้เก็บข้อมูล ข่าวสารลับทุกตู้รวมไว้ในที่เดียวกัน ผู้เก็บลูกกุญแจรวมควรปิดล็อกด้วยกุญแจที่มีความมั่นคง กว่าผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับและจัดไว้ในห้องทำงานของนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ หรือสถานที่อื่น ที่เห็นว่าเหมาะสม

(6) ให้นำทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ คู่มือผู้เก็บลูกกุญแจรวม โดยผู้รับผิดชอบ ผู้ข้อมูลข่าวสารลับควรนำกุญแจผู้ที่ตนรับผิดชอบทั้งหมดมาเก็บไว้ในตู้เก็บลูกกุญแจรวมหลังเสร็จภารกิจประจำวัน

(7) ห้ามเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในโต๊ะทำงานหรือในลิ้นชักโต๊ะทำงาน หรือที่อื่น ซึ่งอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อการรักษาความปลอดภัย เว้นแต่เป็นการเก็บชั่วคราวในระหว่างการปฏิบัติงานประจำวัน

(8) การเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์จะต้องจัดเก็บลงในสื่อบันทึกข้อมูล เช่น แผ่นดิสก์ ซีดีรอม เทปบันทึก หรืออุปกรณ์อื่นที่ใช้จัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีระบบรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บและเรียกใช้ข้อมูลด้วยระบบรหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน ส่วนเนื้อหาข้อมูลข่าวสารลับจะต้องดำเนินการเข้ารหัส⁷⁸

1.6 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้ให้เหตุผลของการตรากฎหมายฉบับนี้ว่า ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นระเบียบที่วางแนวทางปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคลเอกสารและสถานที่ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วและมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน โดยนัยยะละเอียดในทางปฏิบัติที่กำหนดไว้เกินความจำเป็นรวมทั้งระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติในการรักษาข้อมูลข่าวสารของราชการที่เป็นเอกสาร มิให้รั่วไหลมีผลใช้บังคับแล้วสมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 โดยการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ขึ้นมาบังคับใช้แทน เพื่อให้การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเป็นไปอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การประกาศใช้ระเบียบฉบับนี้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดไว้ว่า นายกรัฐมนตรีมีฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (8) วางระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

⁷⁸ คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544, ส่วนที่ 5 การเก็บรักษา

1.6.1 ความหมายของความลับของราชการ

ข้อ 4 แห่งระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดความหมายของสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ หมายความว่า

ข้อมูลข่าวสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

บริษัท ใดก็ได้แก่ เครื่องจักรเครื่องมือเครื่องกลสิ่งอุปกรณ์และสิ่งอื่นที่กรช.

ประกาศกำหนด

ยุทธภัณฑ์ หมายถึงสิ่งของทั้งหลายที่ใช้ประจำกายหรือประจำหน่วยกำลังถืออาวุธของทางราชการและสิ่งอื่นที่ กรช. ประกาศกำหนด

ที่สงวนหมายถึง

(1) สิ่งปลูกสร้างทุกชนิดสำหรับการป้องกันประเทศฐานทัพบกฐานทัพเรือฐานทัพอากาศโรงงานทำอาวุธหรือยุทธภัณฑ์โรงช่างแสงหรือคลังอาวุธยุทธภัณฑ์อยู่รอบทำเรืออันใช้เป็นฐานทัพเรือสถานีวิทยุหรือโทรเลขหรือสถานีส่งและรับอาณัติสัญญาณรวมทั้งสถานีใดๆ ซึ่งใช้ในการสร้างหรือซ่อมแซมเรือรบหรืออาวุธยุทธภัณฑ์หรือวัตถุใดๆ สำหรับใช้ในการสงคราม

(2) ชุมทางรถไฟโรงงานและสถานที่ผลิตและจ่ายน้ำหรือกระแสไฟฟ้าอันเป็นสาธารณูปโภค

(3) สิ่งอื่นที่ กรช. ประกาศกำหนด

การรหัสหมายความว่า การใช้ประมวลลับหรือรหัสแทนข้อความหรือการส่งข่าวสารที่เป็นความลับ

ประมวลลับหมายความว่า การนำตัวอักษรตัวเลขคำพูดสัญญาณสัญลักษณ์มาใช้แทนความหมายอันแท้จริงตามที่ตกลงกันไว้เพื่อรักษาความลับในการส่งข่าวหรือติดต่อสื่อสารระหว่างกันและสิ่งอื่นใดบรรดาที่ถือว่าเป็นความลับของทางราชการ

นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของคำสำคัญอันเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับของราชการไว้ด้วย เช่น

“การจารกรรม” หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยทางลับเพื่อให้ได้ล่วงรู้หรือได้ไปหรือส่งสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการให้แก่ผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่หรือผู้ที่ไม่มีความจำเป็นต้องทราบโดยมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นผลร้ายต่อความมั่นคงแห่งชาติหรือความสงบเรียบร้อยภายในหรือระบอบการปกครองหรือเสถียรภาพของรัฐบาลหรือกระทำเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศหรือเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใดๆ เพื่อทำลายทำความเสียหาย ต่อทรัพย์สินวัสดุข้อมูลข่าวสารอาคารสถานที่ยุทธปัจจัยที่สงวนสาธาณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกหรือรบกวนขัดขวางแก้ไขเปลี่ยนแปลงหน่วยงานระบบการปฏิบัติงานใดๆ รวมทั้ง การประทุษร้ายต่อบุคคลซึ่งทำให้เกิดความปั่นป่วนหรือความเสียหายทางการเมืองการทหาร การเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาหรือทางหนึ่งทางใด

“การบ่อนทำลาย” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งก่อให้เกิดความแตกแยก ความปั่นป่วนความกระด้างกระเดื่องซึ่งนำไปสู่การก่อความไม่สงบหรือความอ่อนแอภายในชาติ ในทางการเมืองการทหารการเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาหรือทางหนึ่งทางใดซึ่งทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงระบอบหรือล้มล้างสถาบันการปกครองของประเทศหรือเพื่อทำลายความจงรักภักดี ของประชาชนต่อสถาบันชาติหรือเพื่อประโยชน์แก่รัฐต่างประเทศ

“การก่อการร้าย” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่สร้างความปั่นป่วนให้ประชาชน เกิดความหวาดกลัวหรือเพื่อขู่เข็ญหรือบีบบังคับรัฐบาลหรือองค์การระหว่างประเทศให้กระทำ หรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินที่สำคัญ

1.6.2 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ข้อ 15 ได้กำหนดประเภทของชั้นความลับเอาไว้ 3 ระดับคือ ลับที่สุด ลับมาก ลับ⁷⁹

ข้อ 16 กำหนดความหมายของคำว่า “ลับที่สุด” หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญที่สุดเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุสถานที่และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหาก ความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิด ความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด⁸⁰

ข้อ 17 กำหนดความหมายของคำว่า “ลับมาก” หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญมากเกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุสถานที่และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหาก ความลับดังกล่าวทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิด ความเสียหายต่อความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง

ข้อ 18 กำหนดความหมายของคำว่า “ลับ” หมายความว่า ความลับที่มีความสำคัญ เกี่ยวกับบุคคลข้อมูลข่าวสารวัตถุสถานที่และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดินซึ่งหากความลับดังกล่าวทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนรั่วไหลไปถึงบุคคลผู้ไม่มีหน้าที่ได้ทราบจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคง และผลประโยชน์แห่งรัฐ

⁷⁹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552, ข้อ 15

⁸⁰ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552, ข้อ 16

2. การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายของต่างประเทศ

การศึกษาเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ ผู้ศึกษาทำการศึกษามบทบัญญัติของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศ มาเลเซีย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการของประเทศสหรัฐอเมริกา มีด้วยกันหลายฉบับ ดังที่ผู้ศึกษาจะได้กล่าวต่อไปนี้

2.1.1 ประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกา (U.S. Code)

1) ความผิดฐานให้ได้มาซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้ได้มาซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศได้กำหนดไว้ในรหัสสหรัฐอเมริกาที่ 18 (18 US Code § 793) ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ใดก็ตามที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลป้องกันประเทศ โดยเจตนาหรือเชื่อว่าเป็นข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหรัฐอเมริกาหรือต่อประโยชน์ของประเทศในต่างประเทศ เช่น ข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับ เรือ เครื่องบิน อุบัติเหตุ งานป้องกัน สถานีฐานท่าเรือ สถานี ค่าย พลังงาน สถานีตอร์ปิโด อุบัติเหตุ คลอง ทางรถไฟ โรงงานเหมือง โทรศัพท์ สถานีส่งสัญญาณ อาคารสำนักงาน สถานีวิจัยหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ที่สหรัฐอเมริกามีเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้สร้างหรืออยู่ในระหว่างการก่อสร้างโดยสหรัฐอเมริกา หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของสหรัฐอเมริกา หรือในเขตอำนาจพิเศษของสหรัฐอเมริกา หรือสถานที่ใดๆ ในเรือ อากาศยาน อาวุธ หรือวัสดุอุปกรณ์อื่นเพื่อใช้ในการทำสงคราม หรือเพื่อการวิจัยและพัฒนาภายใต้สัญญาหรือข้อตกลงกับสหรัฐอเมริกา หรือแผนกหรือหน่วยงานหรือบุคคลใดๆ ในนามของสหรัฐอเมริกา ถือเป็นข้อมูลต้องห้ามซึ่งอาจเป็นผลร้ายกับการป้องกันประเทศหรือ

(2) ผู้ใดก็ตามที่มีความประสงค์หรือมีเจตนาหรือมีเหตุผลที่จะเชื่อว่าจะทำการสำเนา นำ สร้าง หรือได้รับหรือพยายามที่จะสำเนา นำ สร้าง หรือรับ ภาพสเก็ต ภาพถ่าย พิมพ์เขียน แผน แผนที่ ต้นแบบ เครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสาร งานเขียน หรือบันทึกใดๆ ที่เชื่อมโยงกับการป้องกันประเทศ หรือ

(3) ผู้ใดก็ตามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับหรือตกลง หรือพยายามที่จะได้รับหรือได้รับจากบุคคล หรือจากแหล่งใดๆ เอกสาร งานเขียน ใค้ดหนังสือ สัญญาณภาพร่าง การถ่ายภาพ แผ่นฟิล์ม พิมพ์เขียว แผนที่ รูปแบบ เครื่องมือเครื่องใช้ เกี่ยวกับการป้องกันประเทศ

หรือมีเหตุผลที่จะเชื่อว่าในเวลาดังกล่าวเขาได้รับ ใ้ใช้ หรือ ใ้ดักกลง หรือพยายามที่จะ ใ้รับ หรือจะถ่ายทำหรือกำจัดทิ้งโดยบุคคลใดซึ่งขัดต่อบทบัญญัติในหมวดนี้ หรือ

(4) ผู้ใดก็ตามที่ครอบครองหรือเข้าถึง หรือควบคุม หรือ ใ้รับมอบหมาย ใ้เป็นผู้ดูแลเอกสารใดๆ งานเขียน รหัสนำหนังสือ สัญญาณ ร่าง ภาพ ฟิล์ม พิมพ์เขียน แผน แผนที่ รูปแบบ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันข้อมูลแห่งชาติ หรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าสามารถสร้างความเสียหายให้แก่สหรัฐอเมริกา หรือเพื่อประโยชน์ของต่างประเทศ โดยจงใจที่จะส่ง หรือพยายามที่จะส่งใ้แก่บุคคลใดๆ ที่ไม่มีสิทธิ ใ้รับ หรือจงใจที่จะไม่ส่งข้อมูลตามการร้องขอของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของสหรัฐอเมริกา ที่มีสิทธิ ใ้รับ หรือ

(5) ผู้ใดก็ตามที่ครอบครองโดยไม่ ใ้รับอนุญาต หรือเข้าถึงหรือควบคุม เอกสารงานเขียน หนังสือ รหัสนำหนังสือ สัญญาณ ภาพร่าง ภาพถ่าย แผ่นฟิล์ม พิมพ์เขียน แผน แผนที่ รูปแบบ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือบันทึกใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ผู้มีเหตุที่จะเชื่อว่า ครอบครองและเพื่อ ใ้สร้าง ความเสียหายแก่สหรัฐอเมริกา หรือเพื่อประโยชน์ของประเทอื่น โดยจงใจสื่อสาร ส่ง หรือทำให้เกิดการสื่อสาร ส่งมอบ หรือส่ง หรือพยายามติดต่อสื่อสาร ส่งมอบ ส่ง หรือก่อ ใ้ให้เกิดการสื่อสาร หรือส่งมอบแก่บุคคลใดๆ ที่ไม่มีสิทธิ ใ้รับหรือจงใจล้มเหลวในการส่งมอบใ้แก่พนักงานหรือลูกจ้างของสหรัฐอเมริกาที่มีสิทธิ ใ้รับมัน หรือ

(6) ผู้ใดก็ตาม ใ้รับมอบหมายให้มีไว้ หรือครอบครองอย่างถูกต้อง ตามกฎหมายหรือควบคุมใดๆ ในเอกสาร หนังสือ รหัสนำหนังสือ สัญญาณ หนังสือ ร่าง ภาพถ่าย แผ่นฟิล์ม พิมพ์เขียน แผน แผนที่ รูปแบบ เครื่องมือ อุปกรณ์ บันทึกข้อมูลหรือที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ (1) โดยการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการอนุญาตหรือถูกนำออก จากสถานที่สำหรับ ใ้ดูแล หรือถูกส่งต่อไปยังบุคคลที่ไม่น่า ใ้วางใจ หรือสูญหาย ถูกขโมย หรือทำลาย หรือ (2) รู้ว่าถูกนำออกจากสถานที่ที่เหมาะสมในการดูแล หรือส่งมอบใ้แก่บุคคล ที่ไม่ ใ้รับความ ใ้วางใจหรือสูญหาย หรือถูกขโมย ย่อส่วน หรือทำลาย โดยไม่รายงานการสูญหาย ถูกขโมย ถูกย่อส่วน หรือทำลายดังกล่าวใ้แก่เจ้าหน้าที่ที่เหนือกว่า

ผู้ใดกระทำความผิดดังที่กล่าวมานี้ ต้องระวางโทษปรับหรือจำคุก
ไม่เกินสิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸¹

⁸¹ Legal Information Institute. 18 U.S. Code § 793 - Gathering, transmitting or losing defense information. From <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/793>.

18 US Code § 793 - Gathering, transmitting or losing defense information

(a) Whoever, for the purpose of obtaining information respecting the national defense with intent or reason to believe that the information is to be used to the injury of the United States, or to the advantage of any foreign nation, goes upon, enters, flies over, or otherwise obtains information concerning any vessel, aircraft, work of defense, navy yard, naval station, submarine base, fueling station, fort, battery, torpedo station, dockyard, canal, railroad, arsenal, camp, factory, mine, telegraph, telephone, wireless, or signal station, building, office, research laboratory or station or other place connected with the national defense owned or constructed, or in progress of construction by the United States or under the control of the United States, or of any of its officers, departments, or agencies, or within the exclusive jurisdiction of the United States, or any place in which any vessel, aircraft, arms, munitions, or other materials or instruments for use in time of war are being made, prepared, repaired, stored, or are the subject of research or development, under any contract or agreement with the United States, or any department or agency thereof, or with any person on behalf of the United States, or otherwise on behalf of the United States, or any prohibited place so designated by the President by proclamation in time of war or in case of national emergency in which anything for the use of the Army, Navy, or Air Force is being prepared or constructed or stored, information as to which prohibited place the President has determined would be prejudicial to the national defense; or

(b) Whoever, for the purpose aforesaid, and with like intent or reason to believe, copies, takes, makes, or obtains, or attempts to copy, take, make, or obtain, any sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, instrument, appliance, document, writing, or note of anything connected with the national defense; or

(c) Whoever, for the purpose aforesaid, receives or obtains or agrees or attempts to receive or obtain from any person, or from any source whatever, any document, writing, code book, signal book, sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, instrument, appliance, or note, of anything connected with the national defense, knowing or having reason to believe, at the time he receives or obtains, or agrees or attempts to receive or obtain it, that it has been or will be obtained, taken, made, or disposed of by any person contrary to the provisions of this chapter; or

(d) Whoever, lawfully having possession of, access to, control over, or being entrusted with any document, writing, code book, signal book, sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, instrument, appliance, or note relating to the national defense, or information relating to the national defense which information the possessor has reason to believe could be used to the injury of the United States or to the advantage of any foreign nation, willfully communicates, delivers, transmits or causes to be communicated, delivered, or transmitted or attempts to communicate, deliver, transmit or cause to be communicated, delivered or transmitted the same to any person not entitled to receive it, or willfully retains the same and fails to deliver it on demand to the officer or employee of the United States entitled to receive it; or

(e) Whoever having unauthorized possession of, access to, or control over any document, writing, code book, signal book, sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, instrument, appliance, or note relating to the national defense, or information relating to the national defense which information the possessor has reason to believe could be used to the injury of the United States or to the advantage of any foreign nation, willfully communicates, delivers, transmits or causes to be communicated, delivered, or transmitted, or attempts to communicate, deliver, transmit or cause to be communicated, delivered, or transmitted the same to any person not entitled to receive it, or willfully retains the same and fails to deliver it to the officer or employee of the United States entitled to receive it; or

(f) Whoever, being entrusted with or having lawful possession or control of any document, writing, code book, signal book, sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, instrument, appliance, note, or information, relating to the national defense, (1) through gross negligence permits the same to be removed from its proper place of custody or delivered to anyone in violation of his trust, or to be lost, stolen, abstracted, or destroyed, or (2) having knowledge that the same has been illegally removed from its proper place of custody or delivered to anyone in violation of its trust, or lost, or stolen, abstracted, or destroyed, and fails to make prompt report of such loss, theft, abstraction, or destruction to his superior officer—

Shall be fined under this title or imprisoned not more than ten years, or both.

2) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นรู้ หรือได้ไปซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัย
ของประเทศ

ประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่ 18 (18 U.S. Code § 794) บัญญัติ
เกี่ยวกับการป้องกันการส่งข้อมูลที่มีผลเป็นการช่วยรัฐบาลต่างประเทศ

(1) ผู้ใดก็ตามมีเจตนาหรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า ได้นำส่งสิ่งที่เป็นข้อมูล
ได้แก่ เอกสาร งานเขียนรหัส หนังสือ สัญญา ภาพร่าง ภาพถ่าย फिल्म พิมพ์เขียว แผนที่ เครื่องมือ
เครื่องใช้ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ที่เชื่อว่าจะใช้ในการก่อให้เกิดความเสียหาย
ต่อสหรัฐอเมริกา หรือเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ โดยการส่งมอบหรือถ่ายทอดหรือพยายาม
ติดต่อสื่อสารหรือส่งมอบข้อมูลไปยังต่างประเทศใดๆ รัฐบาลหรือฝ่ายใด หรือบุคคลหรือทหาร
หรือกองทัพเรือภายในต่างประเทศไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันมีผลต่อการเสียชีวิตของบุคคล
หรืออาวุธนิวเคลียร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง อากาศยานของทหาร ดาวเทียม ระบบเตือนภัยล่วงหน้า
หรือวิธีการอื่นๆ ของการป้องกันหรือการตอบโต้การโจมตีขนาดใหญ่ แผนสงคราม การสื่อสาร
หน่วยสืบราชการลับ หรือข้อมูลการเข้ารหัสลับ หรืออื่นๆ มีโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต
การยกเว้นโทษประหารชีวิตจะกระทำดังกล่าวมิได้ เว้นแต่คณะลูกขุนหรือศาลพบว่า การกระทำความผิด
ดังกล่าวมีผลในการระบุตัวตนของต่างชาติ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 101 (ก) แห่งพระราชบัญญัติ
การเฝ้าระวังข่าวกรองแห่งชาติ ค.ศ. 1978

(2) ผู้ใดกระทำการในช่วงเวลาสงคราม โดยมีความตั้งใจที่จะติดต่อสื่อสาร
กับศัตรู โดยการจารกรรมข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ตัวเลข คำอธิบายสภาพหรืออื่นๆ
ของกองทัพเรือ อากาศยานหรือวัสดุสงครามของสหรัฐอเมริกา หรือที่เกี่ยวกับแผนหรือการ
ดำเนินการของทหารเรือหรือทหารใดๆ หรือการใช้มาตรการดำเนินการใดๆ หรือการเชื่อมต่
กับหรือมีไว้สำหรับป้อมปราการที่ใช้ในการป้องกันสถานที่ใดๆ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการ
ป้องกันสาธารณะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อศัตรู ต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

(3) การกระทำความผิดกล่าวหาได้ร่วมกระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้สมคบคิด มีความผิดเช่นเดียวกับตัวการ⁸²

⁸² Legal Information Institute. 18 U.S. Code § 794 - Gathering or delivering defense information to aid foreign government. From <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/794>.

18 U.S. Code § 794

(A) Whoever, with intent or reason to believe that it is to be used to the injury of the United States or to the advantage of a foreign nation, communicates, delivers, or transmits, or attempts to communicate, deliver, or transmit, to any foreign government, or to any faction or party or military or naval force within a foreign country, whether recognized or unrecognized by the United States, or to any representative, officer, agent, employee, subject, or citizen thereof, either directly or indirectly, any document, writing, code book, signal book, sketch, photograph, photographic negative, blueprint, plan, map, model, note, instrument, appliance, or information relating to the national defense, shall be punished by death or by imprisonment for any term of years or for life, except that the sentence of death shall not be imposed unless the jury or, if there is no jury, the court, further finds that the offense resulted in the identification by a foreign power (as defined in section 101 (a) of the Foreign Intelligence Surveillance Act of 1978) of an individual acting as an agent of the United States and consequently in the death of that individual, or directly concerned nuclear weaponry, military spacecraft or satellites, early warning systems, or other means of defense or retaliation against large-scale attack; war plans; communications intelligence or cryptographic information; or any other major weapons system or major element of defense strategy.

(B) Whoever, in time of war, with intent that the same shall be communicated to the enemy, collects, records, publishes, or communicates, or attempts to elicit any information with respect to the movement, numbers, description, condition, or disposition of any of the Armed Forces, ships, aircraft, or war materials of the United States, or with respect to the plans or conduct, or supposed plans or conduct of any naval or military operations, or with respect to any works or measures undertaken for or connected with, or intended for the fortification or defense of any place, or any other information relating to the public defense, which might be useful to the enemy, shall be punished by death or by imprisonment for any term of years or for life.

c) If two or more persons conspire to violate this section, and one or more of such persons do any act to effect the object of the conspiracy, each of the parties to such conspiracy shall be subject to the punishment provided for the offense which is the object of such conspiracy

3) ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ

สำหรับความผิดฐานการเปิดเผยความลับของทางราชการหรือเอกชนทั่วไป มีบัญญัติอยู่ใน 18 U.S. Code § 798 Disclosure of classified information โดยมีข้อกำหนดไว้ว่า

ผู้ใดมีเจตนาหรือจงใจ สื่อสาร ส่งหรือให้บุคคลผู้ไม่ได้รับอนุญาต หรือเผยแพร่หรือใช้ในลักษณะใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐบาลต่างประเทศใดๆ ในการสร้างความเสียหายต่อประเทศสหรัฐอเมริกา โดยข้อมูลใดๆ ดังต่อไปนี้

(1) เกี่ยวกับธรรมชาติ การเตรียมการหรือการใช้รหัสใดๆ ตัวเลข หรือการเข้ารหัสระบบของสหรัฐอเมริกาหรือรัฐบาลต่างประเทศใดๆ หรือ

(2) เกี่ยวกับการออกแบบ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา การใช้ การซ่อมแซม อุปกรณ์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ หรือเตรียม หรือวางแผนเพื่อใช้ในสหรัฐอเมริกา หรือรัฐบาลต่างประเทศเพื่อจุดประสงค์ในการเข้ารหัสลับหรือการสื่อสาร

(3) เกี่ยวกับกิจกรรมของหน่วยสืบราชการลับของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือของรัฐบาลต่างประเทศใดๆ หรือ

(4) ที่ได้รับจากกระบวนการสื่อสารของหน่วยสืบราชการลับจากการติดต่อสื่อสารของรัฐบาลต่างประเทศใดๆ ที่ได้รับจากกระบวนการดังกล่าว

ภายใต้บทบัญญัตินี้ ผู้กระทำความผิดจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸³

⁸³ Legal Information Institute, 18 U.S. Code § 798 - Disclosure of classified information. From <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/798>.

18 U.S. Code § 798 - Disclosure of classified information

(a) Whoever knowingly and willfully communicates, furnishes, transmits, or otherwise makes available to an unauthorized person, or publishes, or uses in any manner prejudicial to the safety or interest of the United States or for the benefit of any foreign government to the detriment of the United States any classified information—

(1) concerning the nature, preparation, or use of any code, cipher, or cryptographic system of the United States or any foreign government; or

(2) concerning the design, construction, use, maintenance, or repair of any device, apparatus, or appliance used or prepared or planned for use by the United States or any foreign government for cryptographic or communication intelligence purposes; or

(3) concerning the communication intelligence activities of the United States or any foreign government; or

(4) obtained by the processes of communication intelligence from the communications of any foreign government, knowing the same to have been obtained by such processes—

Shall be fined under this title or imprisoned not more than ten years, or both.

นอกจากนี้ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับ โดยทั่วไป⁸⁴ ไว้ใน 18 U.S. Code § 1905 บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดก็ตามที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของสหรัฐอเมริกา หรือของกรมหรือหน่วยงานดังกล่าว หรือบุคคลที่ซึ่งกระทำการในนามของสำนักงานของการเคหะแห่งชาติ หรือตัวแทนของกระทรวงยุติธรรม ตามที่กำหนดไว้ใน the Antitrust Civil Process Act หรือเป็นลูกจ้างขององค์กรภาคเอกชนที่ได้รับมอบหมาย ได้ทำการเปิดเผยหรือทำให้เป็นที่รู้จักการกระทำในลักษณะใดๆ หรือการแสดงความคิดเห็นใดๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้า กระบวนการ หรือดำเนินงานรูปแบบของงานหรืออุปกรณ์ ความลับทางสถิติ ข้อมูลจำนวนเงินหรือแหล่งที่มาของรายได้ กำไร ขาดทุนหรือค่าใช้จ่ายของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง บริษัท หุ้นส่วนจำกัด สมาคม หรือผลตอบแทนจากรายได้ใดๆ หรือสำเนาหรือหนังสือ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับและถูกออกจากการจ้างงาน

2.1.2 รัฐบัญญัติว่าด้วยการจารกรรม ค.ศ. 1917 (*Espionage act of 1917*)

กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นหลังจากสหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 อย่างเป็นทางการเป็นเวลา 2 เดือน โดยสภาองเกรสได้ตราบัญญัติฉบับนี้ขึ้น บังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยสืบราชการลับโดยบัญญัติองค์ประกอบความผิดว่า “ผู้ใดเจตนาที่จะทำความเสียหายต่อสหรัฐฯ หรือกระทำการเพื่อประโยชน์ของต่างชาติโดยทำการติดต่อสื่อสารส่งเชื่อมต่อกับพยายามหรือช่วยเหลือหรือชักจูงผู้อื่นให้ทำการติดต่อสื่อสารส่งเชื่อมต่อกับรัฐบาลต่างประเทศกลุ่มองค์กร

⁸⁴ Legal Information Institute, 18 U.S. Code § 1905 - Disclosure of confidential information generally. From <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/1905>.

Whoever, being an officer or employee of the United States or of any department or agency thereof, any person acting on behalf of the Federal Housing Finance Agency, or agent of the Department of Justice as defined in the Antitrust Civil Process Act (15 U.S.C. 1311–1314), or being an employee of a private sector organization who is or was assigned to an agency under chapter 37 of title 5, publishes, divulges, discloses, or makes known in any manner or to any extent not authorized by law any information coming to him in the course of his employment or official duties or by reason of any examination or investigation made by, or return, report or record made to or filed with, such department or agency or officer or employee thereof, which information concerns or relates to the trade secrets, processes, operations, style of work, or apparatus, or to the identity, confidential statistical data, amount or source of any income, profits, losses, or expenditures of any person, firm, partnership, corporation, or association; or permits any income return or copy thereof or any book containing any abstract or particulars thereof to be seen or examined by any person except as provided by law; shall be fined under this title, or imprisoned not more than one year, or both; and shall be removed from office or employment.

กองกำลังทหารในต่างประเทศไม่ว่าสหรัฐอเมริกาจะรับรองรัฐกลุ่มองค์กรหรือกองกำลังทหารดังกล่าวหรือไม่ก็ตามหรือติดต่อสื่อสารส่งเชื่อมต่อกับผู้แทนเจ้าหน้าที่ตัวแทนลูกจ้างหรือพลเรือนของรัฐต่างชาติดังกล่าวทั้ง โดยตรงและโดยอ้อมซึ่งเอกสารหนังสือรหัสสัญญาณ ภาพสเก็ตซ์ ภาพถ่ายฟิล์มขาวดำพิมพ์เขียวแผนการแผนที่แบบจำลองบันทึกตราสารหรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติจะต้องลงโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี” ทั้งนี้ถ้าได้กระทำความผิดดังกล่าวในภาวะสงครามจะต้องถูกลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกไม่น้อยกว่า 30 ปี

2.1.3 รัฐบาลยุติว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (Freedom of Information Act :FOIA)

ข้อมูลของทางราชการโดยปกติจะไม่ถูกพิจารณาให้เป็นความลับ เว้นแต่การเปิดเผยดังกล่าวคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งถือเป็นข้อยกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (Exemption) ที่หน่วยงานของรัฐมีสิทธิปฏิเสธการขอให้เปิดเผยจากประชาชนได้ โดยกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร(Freedom of Information Act :FOIA) ของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาได้กำหนดลักษณะของข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่สามารถเปิดเผยได้รวมทั้งสิ้น 9 ประการดังนี้

- 1) ข้อมูลที่ถูกจัดเป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการป้องกันประเทศหรือนโยบายต่างประเทศ
- 2) ข้อบังคับและวิธีปฏิบัติของบุคลากรหน่วยงานภายใน (Internal Agency)
- 3) ข้อมูลสำคัญซึ่งถูกห้ามมิให้เปิดเผยโดยกฎหมายอื่น (Exemption by Another Statute)
- 4) ความลับทางการค้า และข้อมูลอื่นๆ ทางธุรกิจซึ่งเป็นความลับ (Trade Secret and Confidential Business Information)
- 5) ข้อมูลการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานหรือภายในหน่วยงานราชการ (Internal Records) หรือจดหมายที่ได้รับการยกเว้นในบางกรณี
- 6) แฟ้มข้อมูลส่วนบุคคล (Personal) ประวัติทางการแพทย์ (Medical) และแฟ้มข้อมูลอื่นๆ มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอาจเป็นการโจรกรรมความลับส่วนบุคคลอย่างไม่เป็นทางการ
- 7) ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Purpose)
- 8) ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลควบคุมสถาบันการเงิน (Exemption for Financial Regulation)

9) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรณีวิทยา และธรณีฟิสิกส์ รวมถึงแผนที่เกี่ยวกับบ่อน้ำมัน⁸⁵

2.1.4 คำสั่งประธานาธิบดีที่ 13526 (*The President Executive Order 13526*)

คำสั่งประธานาธิบดีที่ 13526 (*The President Executive Order 13526*) ซึ่งเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการจำแนกข้อมูลเพื่อเป็นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยข้อมูลความลับของราชการของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อความมั่นคงของชาติ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการก่อการร้ายข้ามชาติ ในมาตรา 1.4 ได้กำหนดเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นข้อยกเว้นมิให้มีการเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งหากเปิดเผยคาดว่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ โดยข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งดังต่อไปนี้

- (a) แผนการทำหาร ระบบอาวุธ หรือการดำเนินงาน
- (b) ข้อมูลของรัฐบาลต่างประเทศ
- (c) กิจกรรมของศัตรู (รวมถึงการกระทำอย่างลับๆ) แหล่งที่มาของหน่วยสืบราชการลับ หรือวิธีการหรือการเข้ารหัสลับ
- (d) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือกิจกรรมในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา รวมถึงแหล่งที่มาของความลับ
- (e) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ

⁸⁵ U.S. Department of Education, Freedom of Information Act (FOIA)

All agency records must be made available to the public under the FOIA, except for records that are:

- 1) Properly classified as secret in the interest of national defense or foreign policy (b) (1)
- 2) Related solely to internal personnel rules and practices (b) (2)
- 3) Specifically exempted by other statutes (b) (3)
- 4) Concerning trade secrets and commercial or financial information obtained from a person that is privileged or confidential (b) (4)
- 5) Privileged interagency or intra-agency memoranda or letters, except under certain circumstances (b) (5)
- 6) Personnel and medical files and similar files, the disclosure of which would constitute a clearly unwarranted invasion of personal privacy (b) (6)
- 7) Investigatory records compiled for law enforcement purposes (b) (7)
- 8) Contained in or related to certain examination, operating, or condition reports concerning financial institutions (b) (8).
- 9) Geological and geophysical information and data, including maps, concerning wells (b) (9)

(f) โปรแกรมของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพื่อการปกป้องนิวเคลียร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

(g) ช่องโหว่หรือความสามารถของระบบการติดตั้งโครงสร้างพื้นฐาน แผนการหรือบริการการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชาติหรือ

(h) การพัฒนา การผลิต หรือกาใช้อาวุธที่มีอนุภาพการทำลายล้างสูง⁸⁶

ขณะเดียวกันคำสั่งประธานาธิบดีที่ 13526 (Executive Order 13526) โดยได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดชั้นข้อมูลออกเป็น 3 ระดับดังนี้

(1) ชั้นลับสุดยอด (Top Secret) จะถูกนำไปใช้กับข้อมูล ซึ่งถูกเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตและคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงเป็นพิเศษต่อความมั่นคงของชาติ ตามที่หน่วยงานจัดชั้นความลับได้ระบุหรืออธิบายไว้

(2) ชั้นลับมาก (Secret) จะถูกนำไปใช้กับข้อมูล ซึ่งถูกเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตและคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อความมั่นคงของชาติ ตามที่หน่วยงานจัดชั้นความลับได้ระบุหรืออธิบายไว้

⁸⁶ The President Executive Order 13526.Sec 1.4.

Classification Categories. Information shall not be considered for classification unless its unauthorized disclosure could reasonably be expected to cause identifiable or describable damage to the national security in accordance with section 1.2 of this order, and it pertains to one or more of the following:

- (a) military plans, weapons systems, or operations;
- (b) foreign government information;
- (c) intelligence activities (including covert action), intelligence sources or methods, or cryptology;
- (d) foreign relations or foreign activities of the United States, including confidential sources;
- (e) scientific, technological, or economic matters relating to the national security;
- (f) United States Government programs for safeguarding nuclear materials or facilities;
- (g) vulnerabilities or capabilities of systems, installations, infrastructures, projects, plans, or protection services relating to the national security; or
- (h) the development, production, or use of weapons of mass destruction.

(3) ชั้นลับ (Confidential) จะถูกนำไปใช้กับข้อมูล ซึ่งถูกเปิดเผยโดยไม่ได้ อนุญาตและคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ ตามที่หน่วยงาน จัดชั้นความลับได้ระบุหรืออธิบายไว้⁸⁷

ส่วนเจ้าหน้าที่ชั้นความลับ The President Executive Order 13526 มาตรา 1.3 (a) กำหนดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ในชั้นข้อมูล การจัดหมวดหมู่ข้อมูลดำเนินการโดย

- (1) ประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดี
- (2) หัวหน้าหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดี และ

⁸⁷ Nation Archives, The President Executive Order 13526. From <https://www.archives.gov/isoo/policy-documents/cnsi-eo.html>.

Sec. 1.2. Classification Levels.

(a) Information may be classified at one of the following three levels:

(1) "Top Secret" shall be applied to information, the unauthorized disclosure of which reasonably could be expected to cause exceptionally grave damage to the national security that the original classification authority is able to identify or describe.

(2) "Secret" shall be applied to information, the unauthorized disclosure of which reasonably could be expected to cause serious damage to the national security that the original classification authority is able to identify or describe.

(3) "Confidential" shall be applied to information, the unauthorized disclosure of which reasonably could be expected to cause damage to the national security that the original classification authority is able to identify or describe.

(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสหรัฐที่ได้รับมอบหมายอำนาจตาม (c) กล่าวคือ ได้รับมอบอำนาจจากหน่วยงานเจ้าของข้อมูลความลับตามมาตรา⁸⁸

⁸⁸ Executive Order 13526 (EO), From https://www.cia.gov/library/readingroom/rights/exec_order
Sec. 1.3. Classification Authority.

(a) The authority to classify information originally may be exercised only by:

- (1) the President and the Vice President;
- (2) agency heads and officials designated by the President; and
- (3) United States Government officials delegated this authority pursuant to paragraph (c) of this section.

(b) Officials authorized to classify information at a specified level are also authorized to classify information at a lower level.

(c) Delegation of original classification authority.

(1) Delegations of original classification authority shall be limited to the minimum required to administer this order. Agency heads are responsible for ensuring that designated subordinate officials have a demonstrable and continuing need to exercise this authority.

(2) “Top Secret” original classification authority may be delegated only by the President, the Vice President, or an agency head or official designated pursuant to paragraph (a)(2) of this section.

(3) “Secret” or “Confidential” original classification authority may be delegated only by the President, the Vice President, an agency head or official designated pursuant to paragraph (a)(2) of this section, or the senior agency official designated under section 5.4(d) of this order, provided that official has been delegated “Top Secret” original classification authority by the agency head.

(4) Each delegation of original classification authority shall be in writing and the authority shall not be redelegated except as provided in this order. Each delegation shall identify the official by name or position.

(5) Delegations of original classification authority shall be reported or made available by name or position to the Director of the Information Security Oversight Office.

(d) All original classification authorities must receive training in proper classification (including the avoidance of over-classification) and declassification as provided in this order and its implementing directives at least once a calendar year. Such training must include instruction on the proper safeguarding of classified information and on the sanctions in section 5.5 of this order that may be brought against an individual who fails to classify information properly or protect classified information from unauthorized disclosure. Original classification authorities who do not receive such mandatory training at least once within a calendar year shall have their classification authority suspended by the agency head or the senior agency official designated under section 5.4(d) of this order until such training has taken place. A waiver may be granted by the agency head, the deputy agency head, or the senior agency official if an individual is unable to receive such training due to unavoidable circumstances. Whenever a waiver is granted, the individual shall receive such training as soon as practicable.

(e) Exceptional cases. When an employee, government contractor, licensee, certificate holder, or grantee of an agency who does not have original classification authority originates information believed by that person to require classification, the information shall be protected in a manner consistent with this order and its implementing directives. The information shall be transmitted promptly as provided under this order or its implementing directives to the agency that has appropriate subject matter interest and classification authority with respect to this information. That agency shall decide within 30 days whether to classify this information.

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจำแนกข้อมูลในระดับที่กำหนด อาจได้รับอนุญาตให้จัดประเภทข้อมูลในระดับที่ต่ำกว่า ส่วนการมอบอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเดิม

(1) การมอบอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเดิม จะจำกัดจำนวนผู้เข้าถึงให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นสำหรับชั้นความลับนั้น โดยหัวหน้าหน่วยงานมีหน้าที่กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ได้บังคับบัญชาที่ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อใช้อำนาจนี้

(2) ผู้มีอำนาจเดิม ในชั้นลับสุดขอดอาจได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี หรือหัวหน้าหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดี (a) (2) ของมาตรานี้

(3) ในชั้นลับมาก และลับ ผู้มีอำนาจเดิม อาจมอบหมายโดยประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี หัวหน้าหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประธานาธิบดี (a) (2) ของมาตรานี้ หรือเจ้าหน้าที่อาวุโสของหน่วยงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ ภายใต้มาตรา 5.4 (d) ของคำสั่งนี้ มอบหมายให้เข้าถึงชั้นลับสุดขอดของผู้มีอำนาจเดิมจากหัวหน้าหน่วยงาน

(4) การมอบอำนาจของการจัดชั้นความลับจะทำเป็นรายงาน โดยระบุชื่อหรือตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักกำกับดูแลความปลอดภัยของข้อมูล

(5) หัวหน้าอย่างเป็นทางการเท่านั้น ข้อมูลชั้นลับมากและลับ ผู้มีอำนาจในการจัดหมวดหมู่ อาจได้รับมอบหมายจากประธานหรือรองประธานของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยงานเดิมทั้งหมดจะต้องได้รับการฝึกอบรมการจัดประเภทอย่างเหมาะสม รวมถึงการหลีกเลี่ยงการจัดหมวดหมู่ที่มากกว่าและเปิดเผยข้อมูลที่ระบุไว้ในคำสั่งนี้ โดยดำเนินการอย่างน้อยปีละครั้งตามปีปฏิทิน การฝึกอบรมดังกล่าวจะต้องมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการดูแลรักษาข้อมูลที่เหมาะสมกับชั้นความลับและบทลงโทษตาม มาตรา 5.5 ของคำสั่งนี้อาจใช้กับบุคคลที่ล้มเหลวในการจำแนกข้อมูลอย่างถูกต้องหรือปกป้องความลับจากการถูกเปิดเผย เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจจัดหมวดหมู่เดิมที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมตามคำสั่งดังกล่าวอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง อำนาจในการจัดหมวดหมู่ของเขาจะถูกระงับโดยหน่วยงานหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่อาวุโสกำหนดตามมาตรา 5.4 (ง) ของคำสั่งนี้จนกว่าการฝึกอบรมจะเกิดขึ้น โดยหัวหน้าหน่วยงาน รองหัวหน้าหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่อาวุโสของหน่วยงาน หากบุคคลใดไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้เนื่องจากเหตุดังกล่าว เนื่องจากสถานการณ์อันหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจมีการผ่อนผันให้บุคคลดังกล่าว และบุคคลนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ในกรณีพิเศษ เมื่อใดก็ตามที่เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ทำสัญญาจ้างกับรัฐ ผู้ถือใบอนุญาต ผู้ถือใบรับรอง หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจในการจัดประเภทเดิมเชื่อว่า บุคคลดังกล่าว จะต้องมีการจัดประเภทข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับการจัดต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับคำสั่งและดำเนินการ กับข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้ ภายในกำหนด 30 วัน

มาตรา 1.9 ของคำสั่งประธานาธิบดี กำหนดให้มีการทบทวนคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่โดย

1) หัวหน้าหน่วยงานจะต้องจัดทำให้มีการทบทวนการจัดหมวดหมู่ข้อมูล ของหน่วยงานเป็นระยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำแนะนำดังกล่าวต้องสะท้อนถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อระบุข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องเป็นความลับอีกต่อไป การเริ่มต้นตรวจสอบคำแนะนำในการ จัดหมวดหมู่พื้นฐานนี้ต้องดำเนินการภายใน 2 ปี นับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลบังคับใช้

2) การทบทวนคำแนะนำในการจัดหมวดหมู่ให้หมายรวมถึงการประเมินผล ข้อมูลทั้งหมดเพื่อตรวจสอบว่าเป็นไปตามมาตรฐานสำหรับการจัดหมวดหมู่ตามมาตรา 1.4 ของคำสั่งนี้ หรือไม่ โดยคำนึงถึงการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสียหายตามที่ได้อธิบายไว้ ในมาตรา 1.2 ของคำสั่งนี้

3) การทบทวนคำแนะนำในการจัดหมวดหมู่ หมายความว่ารวมถึงการจัด หมวดหมู่ตามความเห็นของผู้มีอำนาจเดิมและหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความหลากหลาย มุมมองในการจัดหมวดหมู่นั้น

4) หัวหน้าหน่วยงานจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลของการทบทวนคำแนะนำนี้ ต่อผู้อำนวยการสำนักงานกำกับดูแลความปลอดภัยของข้อมูลและเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นความลับ อีกต่อไป ให้สาธารณชนตรวจสอบได้⁸⁹

⁸⁹ Sec. 1.9, *Fundamental Classification Guidance Review*.

(a) Agency heads shall complete on a periodic basis a comprehensive review of the agency's classification guidance, particularly classification guides, to ensure the guidance reflects current circumstances and to identify classified information that no longer requires protection and can be declassified. The initial fundamental classification guidance review shall be completed within 2 years of the effective date of this order.

(b) The classification guidance review shall include an evaluation of classified information to determine if it meets the standards for classification under section 1.4 of this order, taking into account an up-to-date assessment of likely damage as described under section 1.2 of this order.

(c) The classification guidance review shall include original classification authorities and agency subject matter experts to ensure a broad range of perspectives.

(d) Agency heads shall provide a report summarizing the results of the classification guidance review to the Director of the Information Security Oversight Office and shall release an unclassified version of this report to the public.

2.2 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายสหราชอาณาจักร

ตามกฎหมายอังกฤษ ไม่มีการบัญญัติความผิดฐานสอดแนมความลับของชาติไว้ในกฎหมายประมวลอาญาเป็นการเฉพาะเนื่องจากอังกฤษใช้กฎหมายอาญาในลักษณะกฎหมายจารีตประเพณีแต่ได้มีการบัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดที่ไม่ใช่การสอดแนมแต่มีลักษณะใกล้เคียงไว้ในกฎหมายที่มีโทษทางอาญาชื่อว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยความลับของราชการ ค.ศ. 1989 (The United Kingdom's Official Secrets Act 1989) ซึ่งตราขึ้นในปี ค.ศ. 1989 โดยมีการกำหนดความปลอดภัยและข่าวกรองไว้ โดยกำหนดเกี่ยวกับความปลอดภัยและข่าวกรองไว้ในมาตรา 1 ดังนี้

2.2.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยความลับของราชการ ค.ศ. 1989 (The United Kingdom's Official Secrets Act 1989)

มาตรา 1

(1) บุคคลที่เป็นหรือเคยเป็น

(a) สมาชิกของหน่วยงานรักษาความปลอดภัยหรือหน่วยข่าวกรอง

(b) บุคคลผู้ซึ่งอยู่ภายใต้บทบัญญัติได้กำหนดเกี่ยวกับการกระทำว่าเป็นความผิด ถ้าได้เปิดเผยข้อมูลใด ๆ เอกสารหรือบทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยหรือระบบสารสนเทศที่อยู่ในความครอบครอง โดยอาศัยอำนาจตามตำแหน่งงาน เป็นสมาชิกของการบริการใด ๆ หรือแนวปฏิบัติของการทำงานของเขาขณะที่อยู่ในการแจ้งเตือนหรืออยู่ในบังคับ

(1) บุคคลตาม (1) ข้างต้น ทำการเปิดเผยข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือข่าวกรองรวมถึงการอ้างอิงถึงคำสั่งใดที่อ้างว่าจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว หรือมีเจตนาที่จะดำเนินการ เช่นเดียวกับการเปิดเผยข้อมูล

(2) บุคคลที่เป็นข้าราชการหรือเป็นคู่สัญญาของรัฐจะมีความผิดถ้าทำการเปิดเผยข้อมูลใด เอกสาร หรือบทความอื่น ๆ โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายให้ทำการเปิดเผยข้อมูลใด ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยหรือข่าวกรองซึ่งได้รับหรืออยู่ในความครอบครองโดยอาศัยอำนาจตามตำแหน่งนอกจากที่ได้กล่าวถึงใน (1)

(3) สำหรับวัตถุประสงค์ตาม (3) การเปิดเผยข้างต้นถือเป็นความเสียหาย ถ้า

(a) ได้ทำให้เกิดความเสียหายต่อการทำงานหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของการรักษาความปลอดภัยหรือข่าวกรองหรือ

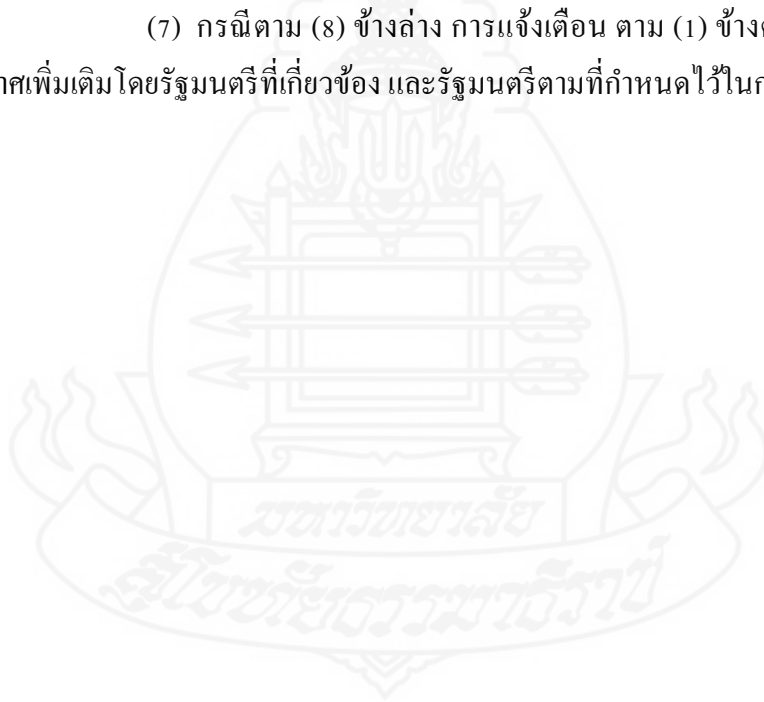
(b) เป็นข้อมูลหรือเอกสารอื่น ๆ ซึ่งการเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตมีแนวโน้มทำให้เกิดความเสียหายดังกล่าว หรือการเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นก่อให้เกิดผลกระทบ

(4) บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา^{นี้}จะไม่มี ความผิด หากพิสูจน์ในเวลาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเขาไม่ทราบและไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อว่า ข้อมูล เอกสาร หรือบทความมีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือข่าวกรอง หรือในกรณีการกระทำ ความผิดตาม (3) การเปิดเผยข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีความหมายเช่นเดียวกับส่วนย่อยนั้น

(5) การแจ้งเตือนว่าบุคคลตาม (1) จะต้องได้รับผลกระทบ จะได้รับการแจ้ง ให้ทราบล่วงหน้า ในการกำหนดโดยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในกรณีความเห็นของรัฐมนตรี ว่าบุคคล ดังกล่าวที่มีปัญหา หรือรวมถึงคนที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยและข่าวกรอง และโดยธรรมชาติมันคือผลประโยชน์ของความมั่นคงของชาติว่าเขาควรจะถูกอยู่ภายใต้บทบัญญัติ ในส่วนย่อยนั้น

(6) บุคคลตาม (8) ข้างล่าง เป็นการแจ้งเตือนของ (1) ข้างต้น จะมีผลใช้บังคับ ภายใน 5 ปี นับแต่วันเริ่มต้นทำหน้าที่ และอาจได้รับการต่ออายุโดยประกาศเพิ่มเติมภายใต้ (6) เป็นระยะเวลาอีก 5 ปี

(7) กรณีตาม (8) ข้างล่าง การแจ้งเตือน ตาม (1) ข้างต้น อาจถูกเพิกถอน โดยประกาศเพิ่มเติมโดยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และรัฐมนตรีตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้ทำหน้าที่ ดังกล่าว

(8) ในส่วนนี้ ความปลอดภัยหรือระบบสารสนเทศ หมายถึง การทำงาน หรือสนับสนุน การรักษาความปลอดภัยและข่าวกรองหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของการรักษาความปลอดภัย และข่าวกรอง และเชื่อมโยงไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยหรือข่าวกรอง⁹⁰

⁹⁰ Official Secrets act 1989, Security and intelligence.section 1

(1) A person who is or has been—

(a) a member of the security and intelligence services; or

(b) a person notified that he is subject to the provisions of this subsection, is guilty of an offence if without lawful authority he discloses any information, document or other article relating to security or intelligence which is or has been in his possession by virtue of his position as a member of any of those services or in the course of his work while the notification is or was in force.

(2) The reference in subsection (1) above to disclosing information relating to security or intelligence includes a reference to making any statement which purports to be a disclosure of such information or is intended to be taken by those to whom it is addressed as being such a disclosure.

(3) A person who is or has been a Crown servant or government contractor is guilty of an offence if without lawful authority he makes a damaging disclosure of any information, document or other article relating to security or intelligence which is or has been in his possession by virtue of his position as such but otherwise than as mentioned in subsection (1) above.

(4) For the purposes of subsection (3) above a disclosure is damaging if—

(a) it causes damage to the work of, or of any part of, the security and intelligence services; or

(b) it is of information or a document or other article which is such that its unauthorised disclosure would be likely to cause such damage or which falls within a class or description of information, documents or articles the unauthorised disclosure of which would be likely to have that effect.

(5) It is a defence for a person charged with an offence under this section to prove that at the time of the alleged offence he did not know, and had no reasonable cause to believe, that the information, document or article in question related to security or intelligence or, in the case of an offence under subsection (3), that the disclosure would be damaging within the meaning of that subsection.

(6) Notification that a person is subject to subsection (1) above shall be effected by a notice in writing served on him by a Minister of the Crown; and such a notice may be served if, in the Minister's opinion, the work undertaken by the person in question is or includes work connected with the security and intelligence services and its nature is such that the interests of national security require that he should be subject to the provisions of that subsection.

(7) Subject to subsection (8) below, a notification for the purposes of subsection (1) above shall be in force for the period of five years beginning with the day on which it is served but may be renewed by further notices under subsection (6) above for periods of five years at a time.

(8) A notification for the purposes of subsection (1) above may at any time be revoked by a further notice in writing served by the Minister on the person concerned; and the Minister shall serve such a further notice as soon as, in his opinion, the work undertaken by that person ceases to be such as is mentioned in subsection (6) above.

(9) In this section "security or intelligence" means the work of, or in support of, the security and intelligence services or any part of them, and references to information relating to security or intelligence include references to information held or transmitted by those services or by persons in support of, or of any part of, them.

2.2.2 ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการซึ่งผู้ที่เปิดเผยมีความคิด มี
 บัญญัติไว้ในหลายมาตรา ดังต่อไปนี้

มาตรา 2 การป้องกัน

(1) บุคคลผู้ซึ่งเป็นหรือข้าราชการหรือคู่สัญญาของรัฐ จะมีความผิดถ้าทำ
 การเปิดเผยข้อมูลใด เอกสาร หรือบทความอื่น ๆ ที่ได้รับการป้องกัน หรืออยู่ในครอบครองตำแหน่ง
 โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

(2) สำหรับวัตถุประสงค์ตาม (1) ข้างต้น การเปิดเผยเป็นความเสียหายถ้า

(a) ความเสียหายนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของกองทัพ ในการปฏิบัติงาน
 หรือนำไปสู่การเสียชีวิตหรือบาดเจ็บของกองทัพหรือความเสียหายร้ายแรงนั้นเกิดขึ้นต่ออุปกรณ์
 หรือตำแหน่งที่ตั้งของกองทัพ

(b) นอกเหนือจากที่กล่าวมาตาม (a) การเปิดเผยเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์
 ของสหราชอาณาจักรในต่างประเทศ หรือขัดขวางการป้องกันของสหราชอาณาจักรหรือเป็นอันตราย
 ต่อความปลอดภัยของชาวอังกฤษในต่างประเทศ หรือ

(c) เป็นข้อมูลหรือเอกสารหรือบทความซึ่งการเปิดเผยจะก่อให้เกิด
 ผลกระทบใดๆ ดังที่กล่าวมานั้น

(3) การป้องกันตามความผิดตามมาตรานี้ หากพิสูจน์ได้ว่าเวลาที่กระทำความผิด
 ตามที่กล่าวหา เขาไม่ทราบ และไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อว่า ข้อมูลเอกสาร หรือบทความดังกล่าว
 มีการป้องกัน หรือการเปิดเผยข้อมูลของมันจะเป็นความหมายตาม (1)

(4) การป้องกัน ตามมาตรานี้ หมายถึง

(a) ขนาด รูปร่าง องค์กร การขนส่ง คำสั่งของกองทัพ การนำไปใช้งาน
 การดำเนินงาน สถานะความพร้อมและการฝึกอบรมของกองทัพ

(b) อาวุธ คลังหรือ อุปกรณ์อื่นๆ ของกองทัพและประดิษฐ์ การพัฒนา
 การผลิต และการทำงานของอุปกรณ์ดังกล่าวและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(c) นโยบายการป้องกัน กลยุทธ์ การวางแผนการทหารและข่าวกรอง

(d) แผนและมาตรการสำหรับการบำรุงรักษาของอุปกรณ์สำคัญและบริการที่จำเป็นที่ใช้ในเวลาสงคราม⁹¹

มาตรา 3 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(1) บุคคลผู้ซึ่งเป็นข้าราชการ หรือคู่สัญญาของรัฐ มีความผิดหากทำการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่มีอำนาจและก่อให้เกิดความเสียหาย

(a) ข้อมูลหรือบทความหรือความสัมพันธ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือ

(b) ข้อมูลลับ เอกสารหรือบทความอื่นๆ ที่ได้รับจากรัฐอื่นหรือองค์กรระหว่างประเทศ เป็นข้อมูลหรือเอกสาร หรือบทความที่มี หรืออยู่ในความครอบครองโดยอาศัยอำนาจที่เป็นข้าราชการ หรือคู่สัญญาของรัฐ

(2) วัตถุประสงค์ตาม (1) การเปิดเผยเป็นความเสียหาย ถ้า

(a) เป็นอันตรายต่อผลประโยชน์ของสหราชอาณาจักรในต่างประเทศ ขัดขวางการสนับสนุนหรือการคุ้มครองโดยสหราชอาณาจักรเกี่ยวกับผลประโยชน์เหล่านั้น หรือเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของชาวอังกฤษที่อยู่ในต่างประเทศ หรือ

(b) เป็นข้อมูลหรือเอกสาร หรือบทความที่การเปิดเผยนั้นมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อใดๆ ขึ้น

(3) ในกรณีที่มีข้อมูลหรือเอกสาร หรือบทความตาม (1) (b) ข้างต้น

(a) เป็นเอกสารลับ หรือ

(b) ลักษณะหรือเนื้อหาอาจไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดตามวัตถุประสงค์

ใน (2) (B) ข้างต้น ว่าข้อมูลหรือเอกสาร หรือบทความดังกล่าว การเปิดเผยที่ไม่ได้รับอนุญาตมีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบต่อใดๆ ตามที่กล่าวถึง

⁹¹ Official Secrets act 1989, Section 2 Defence

(2) For the purposes of subsection (1) above a disclosure is damaging if—

(a) it damages the capability of, or of any part of, the armed forces of the Crown to carry out their tasks or leads to loss of life or injury to members of those forces or serious damage to the equipment or installations of those forces; or

(b) otherwise than as mentioned in paragraph (a) above, it endangers the interests of the United Kingdom abroad, seriously obstructs the promotion or protection by the United Kingdom of those interests or endangers the safety of British citizens abroad; or

(c) it is of information or of a document or article which is such that its unauthorised disclosure would be likely to have any of those effects.

(4) มันเป็นการป้องกันสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรานี้ หากพิสูจน์ให้เห็นว่า ช่วงเวลาของการกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาเขาไม่ทราบ และไม่มีสาเหตุอันควรเชื่อว่า ข้อมูล เอกสาร หรือบทความ ตามที่กล่าวไว้ใน (1) ข้างต้น การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นความเสียหายตามความหมายของหมวดนี้

(5) ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ หรือระหว่างหนึ่งหรือมากกว่า องค์กรดังกล่าว รวมถึงเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐอื่นๆ นอกเหนือจากสหราชอาณาจักร หรือองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของสหราชอาณาจักรกับรัฐอื่น หรือกับองค์กรระหว่างประเทศ

(6) สำหรับวัตถุประสงค์ในส่วนนี้ ข้อมูล เอกสาร หรือบทความที่ได้รับจากรัฐ หรือองค์กรใดๆ เป็นความลับตลอดเวลา ตามเงื่อนไขที่จำเป็นต้องใช้งานได้จัดขึ้น หรือในขณะที่สถานการณ์ตามความเหมาะสมสำหรับรัฐหรือองค์กรคาดหวังว่าจะจัดขึ้น⁹²

⁹² 3 International relations.

(1) A person who is or has been a Crown servant or government contractor is guilty of an offence if without lawful authority he makes a damaging disclosure of—

(a) any information, document or other article relating to international relations; or

(b) any confidential information, document or other article which was obtained from a State other than the United Kingdom or an international organisation, being information or a document or article which is or has been in his possession by virtue of his position as a Crown servant or government contractor.

(2) For the purposes of subsection (1) above a disclosure is damaging if—

(a) it endangers the interests of the United Kingdom abroad, seriously obstructs the promotion or protection by the United Kingdom of those interests or endangers the safety of British citizens abroad; or

(b) it is of information or of a document or article which is such that its unauthorised disclosure would be likely to have any of those effects.

(3) In the case of information or a document or article within subsection (1)(b) above—

(a) the fact that it is confidential, or

(b) its nature or contents, may be sufficient to establish for the purposes of subsection (2) (b) above that the information, document or article is such that its unauthorised disclosure would be likely to have any of the effects there mentioned.

(4) It is a defence for a person charged with an offence under this section to prove that at the time of the alleged offence he did not know, and had no reasonable cause to believe, that the information, document or article in question was such as is mentioned in subsection (1) above or that its disclosure would be damaging within the meaning of that subsection.

(5) In this section “international relations” means the relations between States, between international organisations or between one or more States and one or more such organisations and includes any matter relating to a State other than the United Kingdom or to an international organisation which is capable of affecting the relations of the United Kingdom with another State or with an international organisation.

(6) For the purposes of this section any information, document or article obtained from a State or organisation is confidential at any time while the terms on which it was obtained require it to be held in confidence or while the circumstances in which it was obtained make it reasonable for the State or organisation to expect that it would be so held

มาตรา 4 ข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่ออาชญากรรมและอำนาจการสอบสวน
คดีพิเศษ

(1) บุคคลที่เป็นข้าราชการ หรือเป็นคู่สัญญาของรัฐจะมีความผิด หากไม่มีอำนาจตามกฎหมาย โดยการเปิดเผยข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับเอกสาร หรือบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้ ที่มีหรือมีอยู่ในความครอบครองโดยอำนาจตามตำแหน่งดังกล่าว

(2) ส่วนนี้ ใช้กับข้อมูล เอกสาร หรือบทความอื่นๆ

ก. การเปิดเผยข้อมูล แล้ว (ก) ส่งผลให้เกิดการกระทำความผิดนั้น หรือ (ข) อำนวยความสะดวกในการหลบหนีจากการควบคุมตามกฎหมายหรือกระทำการอื่นใดเกี่ยวกับความปลอดภัยของบุคคลที่อยู่ในการดูแลตามกฎหมายนั้น หรือ (ค) ขัดขวางการป้องกันหรือการตรวจสอบความผิดหรือความเข้าใจ หรือการดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หรือ

ข. เป็นการเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาตและมีแนวโน้มจะก่อให้เกิดผลกระทบเหล่านั้น

(3) ส่วนนี้ ยังใช้

ก. ข้อมูลใดๆ ที่ได้จากการดักจับข้อมูลการสื่อสาร ตามสิทธิที่ออกโดยส่วนที่สองของกฎหมายที่เกี่ยวกับการดักจับข้อมูลการสื่อสาร ค.ศ. 1985 หรือภายใต้อำนาจในการดักจับข้อมูลการสื่อสารตาม พระราชบัญญัติการสืบสวน ค.ศ. 2000 หรือข้อมูลใดๆ ที่ได้รับจากการดักจับการสื่อสารดังกล่าว เอกสาร หรือบทความอื่นๆ ซึ่งเป็น หรือมีการใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้โดยเหตุผลของการดักจับข้อมูลดังกล่าว และ

ข. ข้อมูลใดๆ โดยเหตุผลของการกระทำที่ได้รับอนุญาตจากศาลตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัย ค.ศ. 1989 หรือตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติบริการข่าวสาร ค.ศ. 1994 หรือโดยอนุมัติตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการได้รับข้อมูลโดยเหตุผลของการกระทำใดๆ ดังกล่าว และเอกสารหรืออื่น หรือบทความใดๆ ที่เป็น หรือมีการใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการหรือได้รับโดยเหตุผลของการกระทำใดๆ ดังกล่าว

(4) เป็นการป้องกันสำหรับผู้ที่มีความผิด ตาม (2) (a) เพื่อพิสูจน์ว่าเวลาของการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เขาไม่ทราบและไม่มีเหตุอันควรที่เชื่อว่าการเปิดเผยจะส่งผลกระทบใดๆ

(5) เป็นการกระทำความผิดสำหรับบุคคลที่ทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ว่า เวลาของการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เขาไม่ทราบและไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อว่า ข้อมูลหรือเอกสาร หรือบทความดังกล่าว เป็นข้อมูลหรือเอกสารหรือบทความที่กฎหมายนี้ มีผลบังคับใช้

(6) ในส่วน “การดูแลตามกฎหมาย” รวมถึงการคุมขังตามกฎหมายใดๆ หรืออยู่ในการควบคุมด้วยเครื่องมือใดๆ ที่กระทำภายใต้กฎหมาย⁹³

⁹³4 Crime and special investigation powers.

(1) A person who is or has been a Crown servant or government contractor is guilty of an offence if without lawful authority he discloses any information, document or other article to which this section applies and which is or has been in his possession by virtue of his position as such.

(2) This section applies to any information, document or other article—

(a) the disclosure of which—(i) results in the commission of an offence; or (ii) facilitates an escape from legal custody or the doing of any other act prejudicial to the safekeeping of persons in legal custody; or (iii) impedes the prevention or detection of offences or the apprehension or prosecution of suspected offenders; or

(b) which is such that its unauthorised disclosure would be likely to have any of those effects.

(3) This section also applies to—

(a) any information obtained by reason of the interception of any communication in obedience to a warrant issued under section 2 of the Interception of Communications Act 1985 or under the authority of an interception warrant under section 5 of the Regulation of Investigatory Powers Act 2000, any information relating to the obtaining of information by reason of any such interception and any document or other article which is or has been used or held for use in, or has been obtained by reason of, any such interception; and

(b) any information obtained by reason of action authorised by a warrant issued under section 3 of the Security Service Act 1989 or under section 5 of the Intelligence Services Act 1994 or by an authorisation given under section 7 of that Act, any information relating to the obtaining of information by reason of any such action and any document or other article which is or has been used or held for use in, or has been obtained by reason of, any such action.

(4) It is a defence for a person charged with an offence under this section in respect of a disclosure falling within subsection (2) (a) above to prove that at the time of the alleged offence he did not know, and had no reasonable cause to believe, that the disclosure would have any of the effects there mentioned.

(5) It is a defence for a person charged with an offence under this section in respect of any other disclosure to prove that at the time of the alleged offence he did not know, and had no reasonable cause to believe, that the information, document or article in question was information or a document or article to which this section applies.

(6) In this section “legal custody” includes detention in pursuance of any enactment or any instrument made under an enactment.

2.2.3 การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ

การจัดลำดับของข้อมูลข่าวสารลับของราชการ (The Government Security Classifications Policy) ของสหราชอาณาจักร แบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ

1) *ระดับลับสุดยอด (Top Secret)* คือข้อมูลที่ต้องการการป้องกันในระดับสูงสุด จากภัยคุกคามร้ายแรงที่สุด ตัวอย่างเช่น อาจทำให้เกิดการเสียชีวิตจำนวนมาก หรือการคุกคามความปลอดภัยหรือคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจของประเทศ หรือประเทศที่เป็นพันธมิตร

2) *ระดับลับมาก (Secret)* เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวสูง ที่ใช้มาตรการป้องกันการคุกคามระดับสูง ตัวอย่างเช่น ความเสียหายต่อความสามารถทางการทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือการสอบสวนอาชญากรรมร้ายแรง

3) *ระดับลับ (Official)* เป็นข้อมูลที่สร้างและประมวลผลโดยภาครัฐ ซึ่งอาจมีผลกระทบที่สร้างความเสียหายมาก หากมีการสูญหาย หรือถูกขโมย หรือถูกตีพิมพ์ในสื่อ แต่ไม่ได้หมายรวมถึง ข้อมูลที่เป็นภัยคุกคาม⁹⁴

⁹⁴ Cabinet Office, Government Security Classifications, (October 2013), P4.

Security classifications indicate the sensitivity of information (in terms of the likely impact resulting from compromise, loss or misuse) and the need to defend against a broad profile of applicable threats. There are three levels of classification:

TOP SECRET

HMG's most sensitive information requiring the highest levels of protection from the most serious threats. For example, where compromise could cause widespread loss of life or else threaten the security or economic wellbeing of the country or friendly nations.

SECRET

Very sensitive information that justifies heightened protective measures to defend against determined and highly capable threat actors. For example, where compromise could seriously damage military capabilities, international relations or the investigation of serious organised crime.

OFFICIAL

The majority of information that is created or processed by the public sector. This includes routine business operations and services, some of which could have damaging consequences if lost, stolen or published in the media, but are not subject to a heightened threat profile.

2.2.4 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ

สำหรับการกระทำเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ บัญญัติไว้ในมาตรา 8 ความว่า

มาตรา 8 การรักษาข้อมูล

(1) ในกรณีที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐโดยอาศัยตำแหน่งของตนเป็นผู้ครอบครองเอกสารหรือบทความอื่นใดซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของตน การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่มีอำนาจจะเป็นความผิดถ้า

(ก) เป็นข้าราชการที่ถือครองเอกสารหรือบทความกระทำการอันเป็นการขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการของตน

(ข) เป็นลูกจ้างของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเป็นทางการสำหรับการคืนหรือการกำจัดเอกสารหรือบทความ หรือถ้าไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอตามความคาดหวังของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่คาดว่าจะได้รับอย่างเหมาะสมในการป้องกันการเปิดเผยเอกสารหรือบทความโดยไม่ได้รับอนุญาต

(2) ข้าราชการที่ถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 8 (1) (ก) ไม่มีความผิดหากสามารถพิสูจน์ได้ว่า เรื่องที่ตนถูกกล่าวหาานั้น เขาเชื่อว่าเขาทำหน้าที่อย่างถูกต้องตามที่หน้าที่ที่กำหนดอย่างเหมาะสมแล้ว และไม่มีเหตุผลให้เชื่อเป็นอย่างอื่น

(3) ตามมาตรา 8 (1) และ(2) ข้างต้น หมายรวมถึงข้าราชการหรือบุคคลใดๆ ที่ได้รับการแจ้งเตือนว่าอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ส่วนที่ 1 (1) ข้างต้น

(4) เมื่อบุคคลใดๆ ที่กระทำการเปิดเผยเอกสารหรือบทความอื่นใดที่อยู่ภายใต้การครอบครองหรือควบคุมของตนอันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 5 การเปิดเผยโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมายของเขาเป็นการกระทำความผิดถ้า

(ก) ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเป็นทางการสำหรับการคืนหรือการกำจัด

(ข) เมื่อได้รับมอบอำนาจจากข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐไม่ได้ดูแลหรือป้องกันอย่างเหมาะสมตามเงื่อนไขที่กำหนด

(5) เมื่อบุคคลใดๆ ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับเอกสารหรือบทความใดๆ ที่อยู่ในความครอบครองหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของตน ตามมาตรา 6 เพื่อให้เขาเปิดเผยข้อมูลโดยผิดกฎหมาย เขามีความผิดถ้าไม่ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งคืนหรือการกำจัด

(6) บุคคลใดๆ มีความผิดอาญาหากเปิดเผยข้อมูลเอกสารหรือบทความอื่นๆ ที่สามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเข้าถึงข้อมูลเอกสารหรือบทความอื่นใดที่ได้รับการป้องกันไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ และสถานการณ์ที่ถูกเปิดเผยนั้นไม่ได้รับอนุญาต

(7) เพื่อให้เป็นไปตาม (6) บุคคลที่เปิดเผยข้อมูลหรือเอกสารหรือบทความ ซึ่งเป็นทางการหาก

(ก) เขามีหรือเคยครอบครองข้อมูลดังกล่าวโดยอาศัยตำแหน่งของเขา ในฐานะข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ หรือ

(ข) เขารู้หรือมีเหตุผลอันควรเชื่อได้ว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ มีหรือเคยครอบครองโดยอาศัยตำแหน่งของตน

(8) ข้อ (5) ของ ส่วนที่ 5 ใช้สำหรับวัตถุประสงค์ของ (6) ข้างต้นตามที่ใช้ สำหรับวัตถุประสงค์ในส่วนนั้น

(9) ทิศทางอย่างเป็นทางการ หมายถึง ทิศทางที่ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐ ผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือในนามของชั้นที่กำหนด

บทกำหนดโทษกำหนดไว้ในมาตรา 10

(1) บุคคลที่กระทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์ตามบทบัญญัติอื่นนอกเหนือ จากมาตรา 8 (1) (4) (5) จะต้องรับผิดชอบต่อไปนี้

(ก) เมื่อตัดสินว่ากระทำความผิดตามฟ้องมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ข) การตัดสินว่ากระทำความผิดอย่างรวบรัด โทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินสูงสุดที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) บุคคลที่มีความผิดตามมาตรา 8 (1) (4) หรือ (5) การตัดสินว่ากระทำความผิด อย่างรวบรัด ต้องระหว่างโทษไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินระดับ 5 หรือทั้งจำทั้งปรับ⁹⁵

⁹⁵ 10-Penalties

(1) A person guilty of an offence under any provision of this Act other than section 8(1), (4) or (5) shall be liable—

(a) on conviction on indictment, to imprisonment for a term not exceeding two years or a fine or both;

(b) on summary conviction, to imprisonment for a term not exceeding six months or a fine not exceeding the statutory maximum or both.

(2) A person guilty of an offence under section 8(1), (4) or (5) above shall be liable on summary conviction to imprisonment for a term not exceeding three months or a fine not exceeding level 5 on the standard scale or both.

กล่าวโดยสรุป กฎหมายที่มีโทษทางอาญาชื่อ Official Secrets Act 1989 มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกี่ยวกับความมั่นคงโดยกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับของรัฐเอาไว้ ซึ่งมุ่งเอาผิดกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความมั่นคง การข่าวกรองของอังกฤษการทหารความสัมพันธ์ระหว่างประเทศองค์การหรือองค์กรระหว่างประเทศ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของประเทศรวมถึงกรณีที่พักงานของรัฐ หรือพลเมืองของอังกฤษที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารขณะที่อยู่ในต่างประเทศซึ่งถือเป็นความผิด หากมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในอังกฤษ โดยการกระทำดังกล่าวมีโทษปรับและจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น ทั้งนี้การกระทำจะถือเป็นความผิดหรือไม่ต้องเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้ด้วยคือ

- (1) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต้องไม่เป็นการเปิดเผยตามกฎหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- (2) บุคคลที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต้องรู้ว่าการเปิดเผยนั้นเป็นการเปิดเผยโดยไม่มีอำนาจ
- (3) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นส่งผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของอังกฤษ
- (4) บุคคลที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นต้องรู้หรือควรรู้ว่าจะเกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ของอังกฤษ

ทั้งนี้เดิมตาม Official Secrets Act 1911 ซึ่งใช้บังคับก่อนที่จะมีการแก้ไขเป็นฉบับปัจจุบันความผิดลักษณะนี้ใช้ชื่อว่าความผิดฐานจารกรรมมีโทษจำคุก 14 ปี

2.3 การรักษาความลับของราชการตามบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซีย มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความลับของราชการไว้ทั้งในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติความลับของราชการ ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ประมวลกฎหมายอาญา (Penal Code of Malasia)

ประเทศมาเลเซียได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการสอดแนมความลับหรือการจารกรรมข้อมูลความลับของชาติไว้ในมาตรา 124M ความว่า “ผู้ใดมีเจตนาสอดแนมความลับของชาติไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจะต้องถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิต”⁹⁶ มาตรา 124N กำหนดความผิดฐานพยายามสอดแนมความลับของชาติ โดยกำหนดอัตราโทษจำคุก 15 ปี⁹⁷ โดยมาตรา 130 A (C) ให้ความหมายของการสอดแนมความลับไว้ว่า หมายถึงการดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหว

⁹⁶ Espionage 124M. Whoever, by any means, directly or indirectly, commits espionage shall be punished with imprisonment for life.

⁹⁷ Attempt to commit espionage 124N. Whoever attempts to commit espionage or does any act preparatory thereto shall be punished with imprisonment for a term which may extend to fifteen years.

โดยใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย⁹⁸

2.3.2 พระราชบัญญัติความลับของทางราชการ ค.ศ. 1972 (Official secret act 1972)

สำหรับกฎหมายของประเทศมาเลเซียเกี่ยวกับความลับของราชการมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความลับของทางราชการ ค.ศ. 1972 (Official secret act 1972) โดยห้ามไม่ให้เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายจะมีความคล้ายคลึงกับกฎหมายของประเทศอังกฤษ แต่ต่อมากฎหมายถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าขาดความชัดเจน จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. 1986 โดยเอกสารรวมถึงสิ่งทีนอกเหนือไปจากเอกสารในรูปแบบการเขียน และส่วนหนึ่งของเอกสารหมายถึง แผนที่ รูปแบบกราฟ หรือภาพวาด การถ่ายภาพใดๆ แผ่นดิสก์หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่มีความสามารถในการทำซ้ำ และแผ่นฟิล์ม เทป หรืออุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่มีความสามารถดังกล่าวข้างต้น

1) ความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการ

พระราชบัญญัติความลับของราชการ ค.ศ. 1972 (Official secret act 1972) มิได้มีการกำหนดนิยามของข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการเอาไว้อย่างชัดเจน แต่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของราชการดังต่อไปนี้

มาตรา 3 กำหนดบทลงโทษสำหรับการสอดแนมว่า หากบุคคลใดกระทำการโดยมีวัตถุประสงค์อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของมาเลเซีย ดังต่อไปนี้

(ก) ตรวจสอบ ผ่านหรืออยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือเข้ามาในสถานที่ต้องห้ามใดๆ

(ข) ทำให้เอกสารใดๆ ซึ่งอาจคำนวณได้หรืออาจจะหรือมีวัตถุประสงค์ทั้งทางตรงหรือทั้งอ้อมอันเป็นประโยชน์กับรัฐต่างประเทศ

(ค) รวบรวม บันทึก เผยแพร่หรือสื่อสารกับบุคคลอื่นใดที่เป็นรหัสลับ รหัสผ่านหรือบทความใดๆ เอกสารหรือข้อมูลที่คำนวณได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อรัฐต่างประเทศ

⁹⁸ Interpretation of this Chapter 130A. In this Chapter (c) “espionage” means an activity to obtain sensitive information by ulterior or illegal means for the purpose that is prejudicial to the security or interest of Malaysia;

ผู้กระทำการดังกล่าวมีโทษจำคุกตลอดชีวิต⁹⁹

จากมาตราดังกล่าว ข้อมูลใดๆ อันมีผลเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของมาเลเซีย และรหัสลับ รหัสผ่านหรือบทความใดๆ เอกสารหรือข้อมูลที่คำนวณได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อรัฐต่างประเทศถือเป็นความลับของราชการ

มาตรา 4 กำหนดเกี่ยวกับการห้ามใช้หรือห้ามทำเอกสาร การวัดหรือตรวจสอบ ตำรวจ หรืออยู่ในสถานที่ต้องห้าม¹⁰⁰

จากมาตราดังกล่าวถือว่าสถานที่ต้องห้ามเป็นความลับของราชการตามบทบัญญัตินี้

มาตรา 8

(1) บุคคลใดๆ มีไว้ครอบครองซึ่งความลับ หรือรหัสลับ หรือรหัสผ่าน ซึ่ง
(a) เกี่ยวข้องกับ หรือใช้ในสถานที่ต้องห้าม หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าว

(b) เกี่ยวข้องกับอาวุธสงครามและอุปกรณ์อื่นๆ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการบำรุงรักษาความปลอดภัย หรือการรักษาความปลอดภัยของประเทศมาเลเซีย

(c) ได้รับหรือมีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(d) ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าหน้าที่ หรือ

(e) ได้ทำ หรือ ได้รับ หรือมีการเข้าถึง เนื่องมาจากตำแหน่งหน้าที่ หรือเป็นบุคคลที่ถือหรือได้จัดทำสัญญาในนามของรัฐบาล หรือได้รับการว่าจ้างจากบุคคลที่ถือหรือได้จัดขึ้น

⁹⁹ LAWS OF MALAYSIA Act, OFFICIAL SECRETS ACT 1972 , Penalties for spying

3.If any person for any purpose prejudicial to the safety or interest of Malaysia—

(a) approaches, inspects, passes over or is in the neighbourhood of, or enters any prohibited place;

(b) makes any document which is calculated to be or might be or is intended to be directly or indirectly useful to a foreign country;

(c) obtains, collects, records, publishes or communicates to any other person any secret official code word, countersign, password or any article, document or information which is calculated to be or might be or is intended to be directly or indirectly useful to a foreign country, he shall be guilty of an offence punishable with imprisonment for life.

¹⁰⁰ Official secret act 1972, 4. Prohibition of taking or making any document, measurement, sounding or survey of or within a prohibited place

ทำในสิ่งดังต่อไปนี้

ก. สื่อสารโดยตรงหรือโดยอ้อมเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร หรือสิ่งใดๆ ไปยังรัฐต่างประเทศอื่น ซึ่งรัฐต่างประเทศใดๆ ที่เขาสื่อสารนั้นต้องได้รับอนุญาตให้เป็นผู้สื่อสาร หรือหากเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลดังกล่าว บุคคลที่มีหน้าที่สื่อสารต้องให้การรับรองอนุญาต ในการติดต่อสื่อสารนั้น

ข. ใช้ความลับหรือสิ่งใดๆ สำหรับประโยชน์อื่นใดของรัฐ ต่างประเทศ มากกว่าที่รัฐต่างประเทศนั้น จะได้รับประโยชน์ให้ใช้มัน หรือ การใช้ในลักษณะอื่นใด อันมีผลกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของประเทศมาเลเซีย

ค. การครอบครองหรือควบคุมสิ่งที่มีได้มีสิทธิที่จะครอบครอง หรือควบคุม ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามทิศทางที่ถูกต้องของกฎหมาย ที่ออกโดยผู้มีอำนาจเกี่ยวกับผลตอบแทนและการจำหน่ายดังกล่าว

ง. ล้มเหลวในการดูแลความลับที่เหมาะสม อันอาจเป็นอันตราย ต่อความปลอดภัยของความลับอย่างเป็นทางการดังกล่าว

ผู้นั้น มีความผิด โทษไม่น้อยกว่า หนึ่งปี แต่ไม่เกิน เจ็ดปี

(2) บุคคลใดๆ ได้รับความลับของราชการ หรือความลับของราชการอื่น รหัส พาสเวิร์ด หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เขาได้รับมัน หรือการติดต่อสื่อสารอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้ บุคคลดังกล่าวถูกลงโทษไม่น้อยกว่า หนึ่งปีแต่ไม่เกินเจ็ดปี

จากบทบัญญัติดังกล่าว ความลับของราชการหมายถึง เอกสาร บทความ ใดๆ รหัสลับ พาสเวิร์ด ที่ถูกจัดให้เป็นความลับของราชการ อยู่ในสถานที่ต้องห้าม หรือเป็นความลับทางทหารของประเทศมาเลเซีย รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่ไม่ได้รับอนุญาตเป็นเหตุให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์เกินกว่าที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์นั้นด้วย¹⁰¹

¹⁰¹ LAWS OF MALAYSIA Act 88 OFFICIAL SECRETS ACT 1972 , Wrongful communication, etc., of official secret

8. (1) If any person having in his possession or control any official secret or any secret official code word, countersign or password which—

(a) relates to or is used in a prohibited place or relates to anything in such a place;

(b) relates to munitions of war and to other apparatus, equipment and machinery which are used in the maintenance of the safety and security of Malaysia;

(c) has been made or obtained in contravention of this Act;

(d) has been entrusted in confidence to him by any public officer; or

(e) he has made or obtained, or to which he has had access, owing to his position as a person who holds or has held office in the public service, or as a person who holds, or has held a contract made on behalf of the Government, or as a person who is or has been employed by or under a person who holds or has held such an office or contract,

does any of the following:

(i) communicates directly or indirectly any such information or thing to any foreign country other than any foreign country to which he is duly authorized to communicate it, or any person other than a person to whom he is duly authorized to communicate it or to whom it is his duty to communicate it;

(ii) uses any such official secret or thing as aforesaid for the benefit of any foreign country other than any foreign country for whose benefit he is duly authorized to use it, or in any other manner prejudicial to the safety or interests of Malaysia;

(iii) retains in his possession or control any such thing as aforesaid when he has no right to retain it, or when it is contrary to his duty to retain it, or fails to comply with all lawful directions issued by lawful authority with regard to the return or disposal thereof; or

(iv) fails to take reasonable care of, or so conducts himself as to endanger the safety or secrecy of, any such official secret or thing,

he shall be guilty of an offence punishable with imprisonment for a term not less than one year but not exceeding seven years.

(2) If any person receives any official secret or any secret official code word, countersign or password knowing or having reasonable ground to believe at the time when he receives it, that the official secret, code word, countersign or password is communicated to him in contravention of this Act, he shall, unless he proves that the communication to him of the official secret, code word, countersign or password was contrary to his desire, be guilty of an offence punishable with imprisonment for a term not less than one year but not exceeding seven years.

2) การจัดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการ

พระราชบัญญัติความลับของทางราชการ ค.ศ. 1972 ได้กำหนดนิยามของความลับของราชการเอาไว้ในมาตรา 2 ดังต่อไปนี้

“ความลับของราชการ” หมายถึง เอกสารใดๆ ข้อมูล วัตถุที่เกี่ยวข้องและเอกสารราชการอื่นๆ ที่ถูกจัดประเภท ออกเป็น “ความลับที่สุด” “ความลับ” และ “จำกัดการเข้าถึง” ซึ่งกำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการ, มุขมนตรีแห่งรัฐ, หรือประธานรัฐมนตรีของรัฐหรือ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณะได้กำหนดไว้ภายใต้มาตรา 2B¹⁰²

ขณะเดียวกัน มาตรา 2B กำหนดเกี่ยวกับการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อการจัดประเภทของเอกสารราชการไว้ความว่า รัฐมนตรี มุขมนตรีแห่งรัฐ ประธานรัฐมนตรีของรัฐอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่สาธารณะหรือผู้ได้รับการรับรองภายใต้บุคคลดังกล่าว ทำการจัดประเภทเอกสารราชการ ข้อมูล หรือวัสดุใดๆ ออกเป็น “ความลับที่สุด” “ลับ” และ “จำกัดการเข้าถึง” แล้วแต่กรณี¹⁰³

3) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ

มาตรา 3 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับอัตราโทษในความผิดฐานเป็นผู้ขโมยข้อความความลับของราชการหรือการสอดแนม ซึ่งได้กำหนดความหมายของความลับของราชการดังกล่าวหมายถึง การกระทำใดๆ อันมีวัตถุประสงค์อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของมาเลเซีย ได้แก่ การตรวจสอบ ผ่านหรืออยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือเข้ามาในสถานที่ต้องห้ามใดๆ การทำให้เอกสารใดๆ ซึ่งอาจคำนวณได้หรืออาจจะหรือมีวัตถุประสงค์ทั้งทางตรงหรือทั้งอ้อมอันเป็นประโยชน์กับรัฐต่างประเทศการรวบรวม บันทึก เผยแพร่หรือสื่อสารกับบุคคลอื่นใดที่เป็นรหัสลับ รหัสผ่านหรือบทความใดๆ เอกสารหรือข้อมูลที่คำนวณได้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อรัฐต่างประเทศผู้กระทำการดังกล่าวมีโทษจำคุกตลอดชีวิต

¹⁰² LAWS OF MALAYSIA Act 88 OFFICIAL SECRETS ACT 1972 Interpretation

“official secret” means any document specified in the Schedule and any information and material relating thereto and includes any other official document, information and material as may be classified as “Top Secret”, “Secret”, “Confidential” or “Restricted”, as the case may be, by a Minister, the Menteri Besar or Chief Minister of a State or such public officer appointed under section 2B

¹⁰³ LAWS OF MALAYSIA Act 88 OFFICIAL SECRETS ACT 1972 , Appointment of public officer to classify official document, etc.

2B. A Minister, the Menteri Besar or the Chief Minister of a State may appoint any public officer by a certificate under his hand to classify any official document, information or material as “Top Secret”, “Secret”, “Confidential” or “Restricted”, as the case may be.

มาตรา 4 เป็นข้อห้ามเกี่ยวกับการพูด การทำเอกสาร การวัด การทำให้เกิดเสียง หรือการสำรวจ ในสถานที่ต้องห้าม

(1) ถ้าบุคคลใดใช้ หรือทำเอกสารใดๆ โดยการวัด ทำให้เกิดเสียง หรือทำการสำรวจภายในสถานที่ต้องห้าม เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า สิ่งที่ดำเนินการดังกล่าวมิได้ เป็นปฏิปักษ์กับความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซียและไม่ได้มีวัตถุประสงค์ โดยตรงหรือโดยอ้อมที่จะให้เป็นประโยชน์ต่อรัฐต่างประเทศ การกระทำความผิดนี้มีโทษจำคุก ไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี

(2) (ก) การกระทำความผิดจะไม่เป็นความผิดตาม (1) หากดำเนินการ ดังกล่าวเป็นการกระทำนอกสถานที่ต้องห้ามถ่ายภาพหรือวาดภาพ หรือหากเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด ของสถานที่ ต้องห้าม จะไม่มีความผิดจนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้ว่า การกระทำความผิดมีจุดมุ่งหมาย ที่เป็นผลร้ายต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของมาเลเซียหรือเป็นประโยชน์โดยตรงหรือโดยอ้อม ต่อรัฐต่างประเทศ (ข) ความในวรรค (ก) ไม่นำไปใช้ดำเนินการหรือทำการบังคับกรณีการถ่ายภาพ หรือวาดภาพจากเครื่องบิน

(3) การกระทำดังกล่าวไม่เป็นความผิด หากได้ใช้เอกสารใดๆ หรือการวัด หรือการทำให้เกิดเสียงหรือสำรวจภายใต้การดำเนินการที่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากผู้มีอำนาจ โดยอาจมีการกำหนดเงื่อนไขว่า ภาพถ่ายดังกล่าวต้องถูกส่งไปให้ผู้มีอำนาจทำการ ตรวจสอบ หากผู้มีอำนาจมีความพึงพอใจหรือมีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อได้ว่า สิ่งที่ทำเป็นประปักษ์ ต่อความปลอดภัยหรือประโยชน์ของมาเลเซีย เอกสารดังกล่าวอาจถูกริบหรือส่วนหนึ่งส่วนใด ของเอกสารอาจมีคำสั่งให้ลบ¹⁰⁴

¹⁰⁴ LAWS OF MALAYSIA Act 88 OFFICIAL SECRETS ACT 1972 , Prohibition of taking or making any document, measurement, sounding or survey of or within a prohibited place

4. (1) If any person takes or makes any document, measurement, sounding or survey of or within a prohibited place, he shall, unless he proves that the thing so taken or made is not prejudicial to the safety or interests of Malaysia and is not intended to be directly or indirectly useful to a foreign country, be guilty of an offence punishable with imprisonment for a term not less than one year but not exceeding fourteen years.

(2) (a) It shall not be an offence under subsection (1) to take or make, outside a prohibited place a photograph or drawing in which such place or part thereof is included, unless it is proved that the photograph or drawing is intended to be prejudicial to the safety or interests of Malaysia or to be directly or indirectly useful to a foreign country.

(b) Paragraph (a) shall not apply to the taking or making of a photograph or drawing from an aircraft.

(3) (a) It shall not be an offence to take or make any document, measurement, sounding or survey if such taking or making is done with the prior written permission of the competent authority. (

(b) In granting such written permission, the competent authority may impose as a condition that anything so taken or made must immediately be submitted to the competent authority for examination. The competent authority, if satisfied that there is reasonable cause to believe that the thing so taken or made contains matter or information prejudicial to the safety or interests of Malaysia and directly or indirectly useful to a foreign country, may order that the document be forfeited or that any part of such document be obliterated, erased or removed.

มาตรา 8 กำหนดการสื่อสารที่เป็นความผิดเกี่ยวกับความลับของราชการ

(1) หากผู้ใดมิไว้ใจในครอบครอง หรือควบคุมอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับความลับหรือรหัสลับใดๆ พาสเวิร์ดหรือรหัสผ่านใดๆ ที่

ก. เกี่ยวข้องกับการใช้สถานที่ต้องห้ามหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าว

ข. เกี่ยวข้องกับอาวุธสงครามและอุปกรณ์อื่นๆ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการบำรุงรักษาความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยของประเทศมาเลเซีย

ค. ได้ทำหรือได้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

ง. ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าหน้าที่ หรือ

จ. ได้ทำหรือได้รับอนุญาตให้เข้าถึง เนื่องจากตำแหน่งหน้าที่ราชการในการให้บริการสาธารณะหรือเป็นผู้จัดทำสัญญาในนามของรัฐ หรือเป็นบุคคลที่ได้รับการว่าจ้างจากบุคคลเช่นว่านั้น

หากได้กระทำการดังต่อไปนี้

ก. สื่อสาร โดยตรงหรือโดยอ้อมเกี่ยวกับข้อมูลหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศใดๆ ที่เขาเป็นผู้มีอำนาจในการรับรองสำเนาถูกต้องในการสื่อสาร หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ซึ่ง ไม่ใช่เขาเป็นผู้รับรองสำเนาถูกต้อง ซึ่งเป็นหน้าที่ของเขาในการสื่อสารนั้น

ข. ใช้ความลับของราชการดังกล่าวสำหรับประโยชน์ของต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ใช้มัน หรือการกระทำในลักษณะอื่นอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย

ค. ใช้ความลับของราชการที่อยู่ในความครอบครอง โดยการเก็บมัน ไว้ อันเป็นการขัดต่อหน้าที่ หรือมิได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้

ง. ล้มเหลวในการดูแลอย่างเหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความลับของราชการดังกล่าว

การกระทำดังที่กล่าวมามีอัตราโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี

(2) หากผู้ใดได้รับความลับของราชการ หรือรหัสลับ หรือรหัสผ่านของทางราชการที่เป็นความลับมีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี เว้นมีเหตุอันเชื่อได้ว่าช่วงเวลาที่เขาได้รับมัน รหัสลับ รหัสผ่าน หรืออื่นใดไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของเขา¹⁰⁵

¹⁰⁵ OFFICIAL SECRET ACT 1972, Wrongful communication, etc., of official secret

8. (1) If any person having in his possession or control any official secret or any secret official code word, countersign or password which—

(a) relates to or is used in a prohibited place or relates to anything in such a place;

(b) relates to munitions of war and to other apparatus, equipment and machinery which are used in the maintenance of the safety and security of Malaysia;

(c) has been made or obtained in contravention of this Act;

(d) has been entrusted in confidence to him by any public officer; or

(e) he has made or obtained, or to which he has had access, owing to his position as a person who holds or has held office in the public service, or as a person who holds, or has held a contract made on behalf of the Government, or as a person who is or has been employed by or under a person who holds or has held such an office or contract,

does any of the following:

(i) communicates directly or indirectly any such information or thing to any foreign country other than any foreign country to which he is duly authorized to communicate it, or any person other than a person to whom he is duly authorized to communicate it or to whom it is his duty to communicate it;

(ii) uses any such official secret or thing as aforesaid for the benefit of any foreign country other than any foreign country for whose benefit he is duly authorized to use it, or in any other manner prejudicial to the safety or interests of Malaysia;

(iii) retains in his possession or control any such thing as aforesaid when he has no right to retain it, or when it is contrary to his duty to retain it, or fails to comply with all lawful directions issued by lawful authority with regard to the return or disposal thereof; or

(iv) fails to take reasonable care of, or so conducts himself as to endanger the safety or secrecy of, any such official secret or thing,

he shall be guilty of an offence punishable with imprisonment for a term not less than one year but not exceeding seven years.

(2) If any person receives any official secret or any secret official code word, countersign or password knowing or having reasonable ground to believe at the time when he receives it, that the official secret, code word, countersign or password is communicated to him in contravention of this Act, he shall, unless he proves that the communication to him of the official secret, code word, countersign or password was contrary to his desire, be guilty of an offence punishable with imprisonment for a term not less than one year but not exceeding seven years.

มาตรา 9 ผู้ไม่มีอำนาจในการใช้เครื่องแบบ การปลอมแปลงรายงาน การปลอมแปลงลายมือ ปลอมแปลงเอกสารส่วนบุคคลหรือเอกสารปลอม

บุคคลใดหรือช่วยบุคคลอื่นใดเพื่อให้สามารถเข้ามาในสถานที่ต้องห้าม นอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตโดยมีวัตถุประสงค์อื่นใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัย หรือผลประโยชน์ของมาเลเซีย

ก. การใช้หรือสวมเครื่องแบบทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ตำรวจ หรือเครื่องแบบอย่างเป็นทางการอื่นๆ เกือบคล้าย โดยมีแนวโน้มที่จะหลอกลวง หรือแสดงให้เห็นว่าตนเป็นคนที่มิหรือได้รับสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบนั้น

ข. การใช้งานปลอมหรือชื่อปลอมหรือปกปิดตัวตนหรือสัญชาติของเขา

ค. วาจาหรือลายลักษณ์อักษรในการประกาศหรือลงนามในเอกสารใดๆ โดยเขาหรือในนามของเขา หรือการทำคำสั่งผิดพลาดหรือการละเว้นใดๆ

ง. จำหน่ายหรือทำลาย ในลักษณะใดๆ ในหนังสือเดินทาง หรือบัตรทหารเรือ ทหารบก ทหารอากาศ ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับใบอนุญาตหรือเอกสารอื่นๆ ที่คล้ายกันหรือใช้ หรือมีไว้ในครอบครอง เช่น การปลอมแปลง ดัดแปลง หรือปลอมเอกสาร

จ. แสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง หรือเป็นผู้ได้รับว่าจ้าง เพื่อให้บุคคลผู้ที่เอกสารอย่างเป็นทางการ หรือรหัสลับอย่างเป็นทางการ ได้รับการรับรองสำเนาถูกต้อง หรือ

ฉ. ใช้หรือมีไว้ในครอบครองโดยปราศจากอำนาจ เกี่ยวกับป้าย อุปกรณ์ตราประทับ หรือกระดาษทางการ ที่ใช้ทำ หรือให้บริการบริการสาธารณะ เพื่อการปลอมแปลงเอกสาร แล้วใช้หรือมีไว้ในครอบครองหรือภายใต้การควบคุมของเขา

ผู้ที่กระทำการดังกล่าวมา มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิตหรือโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) หากบุคคลใดมีความประสงค์อันมีผลกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยของมาเลเซีย

(ก) เอกสารใดๆ ที่สงวนไว้ หรือยังไม่แล้วเสร็จ หรือเป็นสิ่งตีพิมพ์สำหรับใช้งาน เมื่อเขาไม่มีสิทธิในการเก็บไว้ หรือการเก็บไว้ขัดต่อหน้าที่ของเขา หรือล้มเหลวต่อการปฏิบัติตามทิศทางของการบริการสาธารณะใดๆ หรือต่อการพิจารณาของบุคคลผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการคืนหรือการจัดการสิ่งนั้น

(ข) อนุญาตให้บุคคลอื่นครอบครองเอกสารราชการที่ออกสำหรับเขาให้ใช้งานคนเดียวหรือการสื่อสารใดๆ ที่เป็นความลับเกี่ยวกับรหัสลับ พาสเวิร์ด หรือรหัสผ่าน โดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือการครอบครองเอกสารราชการใดๆ สำหรับการใช้งานของผู้อื่นที่ไม่ใช่ของตนเอง

(ค) การขอครอบครองเอกสารราชการใดๆ โดยการหาหรือโดยประการอื่น ละเลย หรือล้มเหลวในการคืนสู่บุคคลหรือผู้มีอำนาจใช้งานที่ออก เอกสารดังกล่าว หรือคืนสู่หัวหน้าสำนักงานตำรวจ

(ง) การปราศจากอำนาจตามกฎหมาย หรือยกเว้น ในการผลิตหรือขาย หรือมีไว้ครอบครองเพื่อขาย เช่น กุญแจ อุปกรณ์ ตราประทับ หรือ

(จ) โดยความตั้งใจที่จะได้รับเอกสารราชการ เอกสารลับ รหัสพาสเวิร์ด หรือรหัสผ่าน เพื่อตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่นใดโดยความตั้งใจสร้างหลักฐานเท็จ

การกระทำความผิดนี้มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี¹⁰⁶

¹⁰⁶ OFFICIAL SECRET ACT 1972, Unauthorized use of uniforms, falsification of reports, forgery, personation and false documents

9. (1) If any person gains or assists any other person to gain admission to a prohibited place otherwise than by an authorized point of entry or for the purpose of gaining admission, or of assisting any other person to gain admission, to a prohibited place, or for any other purpose prejudicial to the safety or interests of Malaysia—

(a) uses or wears, without lawful authority, any naval, military, air force, police or other official uniform, or any uniform so nearly resembling the same as to be likely to deceive, or falsely represents himself to be a person who is or has been entitled to use or wear any such uniform;

(b) makes use of any disguise or false name, or knowingly conceals his identity or nationality;

(c) orally, or in writing in any declaration or application, or in any document signed by him or on his behalf, knowingly makes or connives at the making of any false statement or any omission;

(d) forges, alters, tampers with, disposes of or destroys any passport or any naval, military, air force, police or official pass, permit, certificate, licence or other document of a similar character (hereinafter in this section referred to as an “official document”), or uses or has in his possession any such forged, altered, or irregular official document;

(e) personates, or falsely represents himself to be, a person holding office or in the employment of a person holding office in the public service, or personates, or falsely represents himself to be or not to be, a person to whom an official document or secret official code word, countersign or password has been duly issued or communicated; or

(f) uses, or has in his possession or under his control, without the authority of the public service concerned, any key, badge, device, die, seal, stamp or official paper of or belonging to, or used, made or provided by any public service or by any diplomatic, naval, military or air force authority appointed by or acting under the authority of the Government, or any key, badge, device, die, seal or stamp so nearly resembling any such articles as aforesaid as to be likely to deceive, or counterfeits any such articles as aforesaid, or uses, or has in his possession, or under his control, any such counterfeited articles,

he shall be guilty of an offence punishable with a fine not exceeding ten thousand ringgit or imprisonment for a term not exceeding seven years or with both.

มาตรา 10 การรบกวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสมาชิกของ
กองทัพ

ถ้าบุคคลใดๆ ผู้ซึ่งอยู่ภายในหรืออยู่ในบริเวณใกล้เคียงใดๆ กับสถานที่
ต้องห้าม หรือขัดขวางเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสมาชิกของกองทัพในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งได้ปฏิบัติเกี่ยวพัน
กับสถานที่ต้องห้าม ผู้กระทำความผิดอัตราโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี
หรือทั้งจำทั้งปรับ¹⁰⁷

¹⁰⁷ Interfering with police officers or members of the armed forces

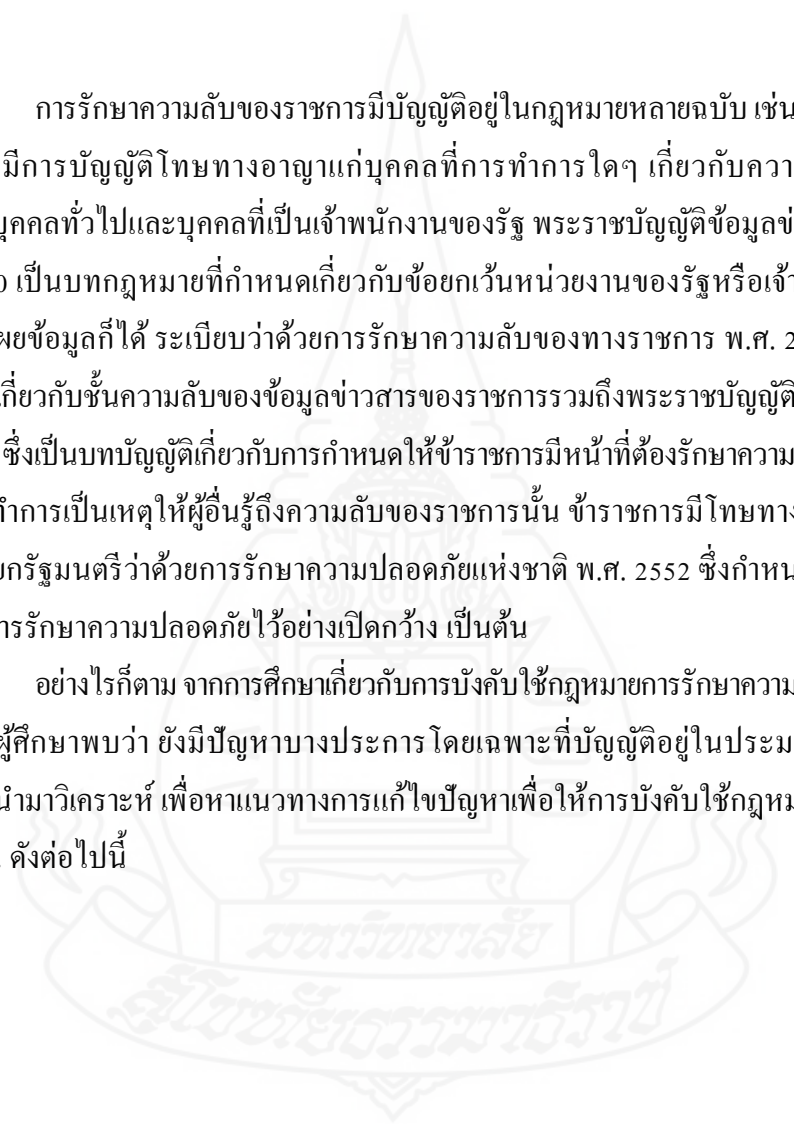
10. If any person who is within or in the vicinity of any prohibited place, obstructs, misleads or otherwise interferes or impedes any police officer or any member of the armed forces engaged on duty in relation to the prohibited place, he shall be guilty of an offence punishable with a fine not exceeding ten thousand ringgit or imprisonment for a term not exceeding seven years or with both.

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ การรักษาความลับของทางราชการ

การรักษาความลับของราชการมีบัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีการบัญญัติโทษทางอาญาแก่บุคคลที่การทำการใดๆ เกี่ยวกับความลับของราชการ ทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและบุคคลที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นบทกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับข้อยกเว้นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลก็ได้ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 เป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการรวมถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้ข้าราชการมีหน้าที่ต้องรักษาความลับของทางราชการ หากกระทำการเป็นเหตุให้ผู้อื่นรู้ถึงความลับของราชการนั้น ข้าราชการมีโทษทางวินัย และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดบทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยไว้อย่างเปิดกว้าง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายการรักษาความลับของทางราชการดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า ยังมีปัญหาบางประการ โดยเฉพาะที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา ที่สมควรนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 123 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสิบปี” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการบัญญัติให้การกระทำอันมีลักษณะสอดคล้องกับความลับของชาติให้เป็นความผิด

อย่างไรก็ตามมีข้อพิจารณาว่า บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้ความหมายของความลับ สำหรับความปลอดภัยของประเทศนั้นมีลักษณะเช่นใด นอกจากนี้ยังพบว่านับตั้งแต่มีการบัญญัติ ประมวลกฎหมายอาญาขึ้น มาตราดังกล่าวไม่เคยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในขณะที่มีการบัญญัติกฎหมายนั้น ประเทศไทยอยู่ในภาวะสงคราม ความหมาย ของคำว่า ความปลอดภัยของประเทศอาจจำกัดอยู่เพียงอธิปไตยของประเทศเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมีความหมายกว้างขึ้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจากเดิมยึดแนวทางปิดบังเป็นปกติ ให้กลายเป็นการเปิดเผยเป็นหลัก โดยได้ตราพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขึ้นมาบังคับใช้ และโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 26 วรรคห้าแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ขึ้นใช้บังคับ โดยข้อ 12 ได้แบ่งชั้นของความลับของทางราชการออกเป็น 3 ชั้นได้แก่ลับ (Confidential) ลับมาก (Secret) และลับที่สุด (Top Secret) ซึ่งแต่ละชั้นความลับอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศได้ทั้งสิ้น แต่ผลกระทบอาจมีไม่เท่ากัน การนำมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้กำหนดโทษอาญาอันส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไปบังคับใช้ กับความลับทั้งสามชั้นอาจเกิดความเหมาะสมและเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้

อนึ่ง เมื่อพิจารณาทกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความลับของราชการในกฎหมายฉบับต่างๆ พบว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดข้อมูลข่าวสารที่อาจไม่ต้องเปิดเผยให้แก่สาธารณชนทราบได้แก่ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามมาตรา 14 และข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศเห็นได้ว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ นั่น ไม่เพียงแต่หมายถึงข้อมูลที่มีการเปิดเผยดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น แต่หมายรวมถึง ข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศด้วย อย่างไรก็ตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ได้กำหนดชั้นความลับของข้อมูลข่าวสารของราชการออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นลับที่สุด หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรงที่สุด ลับมาก (Secret) หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐอย่างร้ายแรง และลับ (Confidential) หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารลับซึ่งหากเปิดเผยทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐ ซึ่งทั้งสามชั้นความลับล้วนกำหนดให้การกระทำต่อความลับในแต่ละชั้นล้วนเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์แห่งรัฐได้ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายของต่างประเทศพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการสอดแนมความลับของชาติเอาไว้เช่นเดียวกัน โดยบัญญัติอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ เช่นรหัสสหรัฐอเมริกา (18 US Code § 793) ได้กำหนดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อมูลป้องกันประเทศโดยเจตนาหรือเชื่อว่าเป็นข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหรัฐอเมริกา หรือต่อประโยชน์ของต่างประเทศ เช่น ข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับ เรือ เครื่องบิน อู่ต่อเรือ งานป้องกัน สถานี ฐานท่าเรือ สถานี ค่าย พลังงาน สถานีตอร์ปิโด อู่ต่อเรือ คลอง ทางรถไฟ โรงงาน เหมือง โทรเลข โทรศัพท์ สถานีส่งสัญญาณ อาคารสำนักงาน สถานีวิจัยหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ที่สหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้สร้างหรืออยู่ในระหว่างการก่อสร้างโดยสหรัฐอเมริกา หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของสหรัฐอเมริกา หรือในเขตอำนาจพิเศษของสหรัฐอเมริกา หรือสถานที่ใดๆ ในเรือ อากาศยาน อาวุธ หรือวัสดุอุปกรณ์อื่นเพื่อใช้ในการทำสงคราม หรือเพื่อการวิจัยและพัฒนาภายใต้สัญญาหรือข้อตกลงกับสหรัฐอเมริกา หรือแผนกหรือหน่วยงานหรือบุคคลใดๆ ในนามของสหรัฐอเมริกา ถือเป็นข้อมูลต้องห้ามซึ่งอาจเป็นผลร้ายกับการป้องกันประเทศ ผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรานี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ขณะเดียวกัน รัฐบัญญัติว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสหรัฐอเมริกา ข้อมูลข่าวสารของราชการที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ นอกจากข้อมูลที่ถูกจัดให้เป็นความลับเพื่อประโยชน์ในการป้องกันประเทศแล้ว ยังกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศให้เป็นความลับอันมิอาจเปิดเผยได้ด้วย นอกจากนี้ คำสั่งประธานาธิบดีที่ 13526 (The President Executive Order 13526) ซึ่งเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการจำแนกข้อมูลเพื่อเป็นการป้องกันและรักษาความปลอดภัยข้อมูลความลับของราชการของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อความมั่นคงของชาติ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการก่อการร้ายข้ามชาติ ในมาตรา 1.4 ได้กำหนด

เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นข้อยกเว้นมิให้มีการเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งหากเปิดเผยคาดว่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ โดยข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งดังต่อไปนี้ แผนการทหาร ระบบอาวุธ หรือการดำเนินงานข้อมูลของรัฐบาลต่างประเทศกิจกรรมของศัตรู (รวมถึงการกระทำอย่างลับๆ) แหล่งที่มาของหน่วยสืบราชการลับ หรือวิธีการหรือการเข้ารหัสลับ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือกิจกรรมในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา รวมถึงแหล่งที่มาของความลับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ โปรแกรมของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพื่อการปกป้องนิวเคลียร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องช่องโหว่หรือความสามารถของระบบการติดตั้งโครงสร้างพื้นฐาน แผนการ หรือบริการการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชาติ หรือการพัฒนา การผลิต หรือการใช้อาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง

เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายสหรัฐอเมริกาแล้วพบว่ากฎหมายไทยกำหนดไว้แต่เพียงการให้ได้ว่าซึ่งข้อความหรือเอกสารใดๆ อันปกปิดไว้สำหรับความปลอดภัยของประเทศ แต่มิได้มีการกำหนดให้ชัดเจนว่า ข้อความหรือเอกสารใดๆ นั้นหมายถึงเอกสารในลักษณะใด เป็นการกำหนดไว้อย่างกว้างๆ ขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดเฉพาะเจาะจงว่าข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งดังต่อไปนี้ แผนการทหาร ระบบอาวุธ หรือการดำเนินงานข้อมูลของรัฐบาลต่างประเทศกิจกรรมของศัตรู (รวมถึงการกระทำอย่างลับๆ) แหล่งที่มาของหน่วยสืบราชการลับ หรือวิธีการหรือการเข้ารหัสลับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือกิจกรรมในต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา รวมถึงแหล่งที่มาของความลับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ โปรแกรมของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเพื่อการปกป้องนิวเคลียร์หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องช่องโหว่หรือความสามารถของระบบการติดตั้งโครงสร้างพื้นฐาน แผนการ หรือบริการการป้องกันที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชาติ หรือการพัฒนา การผลิต หรือการใช้อาวุธที่มีอานุภาพการทำลายล้างสูง

สำหรับกฎหมายของสหราชอาณาจักร ในปัจจุบัน มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติว่าด้วยความลับของราชการ ค.ศ. 1989 ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับของราชการไว้เท่านั้น มิได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการสอดแนมความลับของชาติเอาไว้แต่ประการใด ขณะเดียวกันก่อนที่จะมีการแก้ไขกฎหมายให้เป็นกฎหมายฉบับปัจจุบันนี้ สหราชอาณาจักรได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติความลับของราชการ ค.ศ. 1911 (Official Secrets Act 1911) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานจารกรรมข้อมูลความลับของราชการเอาไว้ โดยมีอัตราโทษจำคุก 14 ปี

ขณะที่ประเทศมาเลเซีย ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการสอดแนมความลับของชาติ หรือการจารกรรมข้อมูลความลับของชาติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124M ความว่า ผู้ใดมีเจตนาสอดแนมความลับของชาติไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม จะต้องถูกลงโทษประหารชีวิต และมาตรา 130A ให้ความหมายของคำว่า การสอดแนมความลับ หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวโดยใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติความลับของราชการ ค.ศ. 1972 (Official secret act 1972) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการสอดแนมความลับของชาติอันมีผลกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซีย โดยการผ่านเข้ามาในสถานที่ต้องห้าม หรือการให้ได้ว่าซึ่งเอกสารใดๆ การรวบรวมบันทึกหรือเผยแพร่ หรือสื่อสารกับบุคคลอื่นใดที่เป็นรหัสลับ รหัสผ่าน หรือบทความใดๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อรัฐต่างประเทศ ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมีโทษจำคุกตลอดชีวิต เห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศมาเลเซีย ซึ่งบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการสอดแนมมีความแตกต่างจากกฎหมายไทย กล่าวคือ กฎหมายไทย กำหนดการกระทำอันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น ขณะที่กฎหมายของประเทศมาเลเซีย นอกจากมีการกำหนดการกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยของประเทศแล้ว ยังกำหนดรวมถึงการส่งผลกระทบเทือนถึงผลประโยชน์ของประเทศมาเลเซียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วยอีกด้วยและมีการกำหนดโทษไว้สูงกว่ากฎหมายไทย โดยกำหนดอัตราโทษสูงสุดคือจำคุกตลอดชีวิต

อนึ่ง ความผิดอาญาเกิดจากทฤษฎีสัญญาประชาคมที่ประชาชนมอบอำนาจให้รัฐ ออกกฎหมายเพื่อควบคุมและป้องกันสังคมให้พ้นจากการกระทำที่เป็น “ภัยอันตรายต่อผู้อื่น” (harm to others) โดยการออกกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมและมีการกำหนดข้อห้ามมิให้ปฏิบัติหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษการกำหนดโทษทางอาญา จึงกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ต้องยึดหลักการที่เป็นสากลว่า “Nullum Crimen Nulla Poena sine lege” หรือ “ไม่มีความผิด ไม่มีกฎหมายไม่มีโทษ” และต้องตีความโดยเคร่งครัด ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายอาญา ต้องมีความชัดเจนและไม่ก่อให้เกิดการตีความเกินขอบเขตของกฎหมายได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 123 ซึ่งมีการกำหนดมูลเหตุจูงใจไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องเป็นการกระทำต่อความลับของราชการที่มีผลต่อความปลอดภัยของประเทศนั้น กลับมิได้มีการกำหนดว่า ความปลอดภัยของประเทศตามความหมายของมาตราดังกล่าวนั้น หมายถึงความลับของราชการในชั้นใด ดังนั้นในการบังคับใช้กฎหมายจึงควรบัญญัติให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับการกระทำความผิด หรือผลกระทบความเสียหายของชาติอันเกิดขึ้นจากการกระทำด้วย อย่่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ความลับของราชการอันควรปกปิดและควรได้รับ

การคุ้มครองตามมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวนี้ ก็ไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะความลับเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น แต่ควรกำหนดให้ ครอบคลุมถึงความลับที่ส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงผลประโยชน์ของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ การคลัง ฯลฯ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

2. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใด อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสารหรือสิ่งใด อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงคราม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต” บทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้การกระทำที่เป็นการแพร่กระจายความลับของชาติหรือเปิดเผยความลับของชาติให้เป็นความผิด

จากบทบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวยังคงบัญญัติเฉพาะการกระทำอันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น เช่นเดียวกับมาตรา 123 แต่มิได้รวมถึงผลกระทบในด้านอื่น เช่น ความลับที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ ผลประโยชน์ของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ การคลัง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดอัตราโทษไว้สูงมาก โดยโทษสูงสุดสำหรับการกระทำการในการเปิดเผยความลับของชาติ หากการกระทำดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ อัตราโทษสูงสุดคือการประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวกลับมิได้มีความชัดเจนว่าเป็นการกระทำต่อเอกสารหรือสิ่งใด อันเป็นความลับในชั้นใด ทั้งที่กฎหมายของไทย ได้กำหนดชั้นความลับไว้ 3 ชั้น และความลับทั้ง 3 ชั้นดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศทั้งสิ้น แต่ส่งผลในระดับที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นหากนำบทบัญญัติดังกล่าวมาบังคับใช้กับเอกสารลับทั้ง 3 ชั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ไม่มีความเหมาะสม และไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้

อนึ่งเมื่อทำการศึกษาบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดความผิดฐานเปิดเผยความลับของชาติเอาไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น ในรหัสสหรัฐอเมริกา (18 U.S. Code § 794) บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการส่งข้อมูลที่มีผลเป็นการช่วยรัฐบาลต่างประเทศไว้ว่า ผู้ใดก็ตามมีเจตนาหรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่า ได้นำส่งสิ่งที่เป็นข้อมูลให้แก่ เอกสาร งานเขียน

รหัส หนังสือ สัญญา ภาพร่าง ภาพถ่าย ฟิล์ม พิมพ์เขียว แผนที่ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ ที่เชื่อว่าจะใช้ในการก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหรัฐอเมริกา หรือเพื่อประโยชน์ของรัฐต่างประเทศ โดยการส่งมอบหรือถ่ายทอดหรือพยายามติดต่อสื่อสาร หรือส่งมอบข้อมูลไปยังต่างประเทศใดๆ รัฐบาลหรือฝ่ายใด หรือบุคคลหรือทหารหรือกองทัพเรือภายในต่างประเทศไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันมีผลต่อการเสียชีวิตของบุคคล หรืออาวุธนิวเคลียร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรง อากาศยานของทหาร ดาวเทียม ระบบเตือนภัยล่วงหน้า หรือวิธีการอื่นๆ ของการป้องกันหรือการตอบโต้การโจมตีขนาดใหญ่ แผนสงคราม การสื่อสารหน่วยสืบราชการลับ หรือข้อมูลการเข้ารหัสลับ หรืออื่นๆ มิโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต การยกเว้นโทษประหารชีวิตจะกระทำดังกล่าวมิได้ เว้นแต่คณะลูกขุนหรือศาลพบว่า การกระทำความผิดดังกล่าวมีผลในการระบุดำเนินการของต่างชาติ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ 101(ก) แห่งพระราชบัญญัติการเฝ้าระวังข่าวกรองแห่งชาติ ค.ศ. 1978 ผู้ใดกระทำการในช่วงเวลาสงคราม โดยมีความตั้งใจที่จะติดต่อสื่อสารกับศัตรู โดยการจารกรรมข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ตัวเลข คำอธิบายสภาพ หรืออื่นๆ ของกองทัพเรือ อากาศยานหรือวัสดุสงครามของสหรัฐอเมริกา หรือที่เกี่ยวกับแผนหรือการดำเนินการ ของทหารเรือหรือทหารใดๆ หรือการใช้มาตรการดำเนินการใดๆ หรือการเชื่อมต่อกับหรือมีไว้สำหรับป้อมปราการที่ใช้ในการป้องกันสถานที่ใดๆ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันสาธารณะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อศัตรู ต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตการกระทำดังกล่าวหากได้ร่วมกระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้สมคบคิดมีความผิดเช่นเดียวกับตัวการ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างประมวลกฎหมายอาญาไทยกฎหมายไทยกับ 18 U.S. Code § 794 กฎหมายสหรัฐอเมริกาพบว่า มีความเหมือนกันในลักษณะของการกำหนดโทษ หากการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ได้กำหนดโทษสูงสุดไว้คือ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ขณะเดียวกัน กฎหมายของประเทศไทยมาตรา 210 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญา กำหนดไว้ว่า ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิดที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท เห็นได้ว่า ผู้ที่กระทำการสมคบกับตัวการในการกระทำความผิดฐานแพ่งพรายความลับของชาติ โทษที่ได้รับจะน้อยกว่าตัวการ และการกระทำดังกล่าวจะเป็นความผิดได้ต่อเมื่อต้องมีการสมคบกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปด้วย ขณะที่กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

ได้กำหนดไว้ว่า หากการกระทำดังกล่าวได้กระทำร่วมตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้สมคบคิดมีความผิด เช่นเดียวกับตัวการ อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกากลับมีความคล้ายคลึงกับมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเรื่องตัวการ เอาไว้ว่า ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ดังนั้น หากมีการร่วมกันกระทำผิดฐานแพร่กระจายความลับของชาติตั้งแต่สองคนขึ้นไป กฎหมายไทยมิได้ถือว่า บุคคลดังกล่าวมีการสมคบกันกระทำผิด แต่ถือว่าเป็นการกระทำผิดด้วยกัน และต้องรับผิดอย่างตัวการ

ส่วน The United Kingdom's Official Secrets Act 1989 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการของสหราชอาณาจักร มีการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับของราชการโดยบุคคลที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐซึ่งอาศัยอำนาจตามตำแหน่งของตน เป็นผู้ครอบครองเอกสารหรือบทความ และเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่มีอำนาจ โดยอัตราโทษที่ได้รับ จะกำหนดไว้ 2 ระดับ กล่าวคือ กรณีร้ายแรง มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ และกรณีไม่ร้ายแรงจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินสูงสุดที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แสดงให้เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายของสหราชอาณาจักรได้คำนึงถึงผลของการเปิดเผยข้อมูลความลับของราชการว่าส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างเช่น คดีนาย เดวิด คีออฟ กับนาย ลีโอ โอคอนเนอร์ ข้าราชการพลเรือนในกระทรวงกลาโหม และนักวิจัยของรัฐสภา ได้นำเอกสารที่เป็นความลับ ซึ่งบันทึกโดยเลขานุการนายกรัฐมนตรีของโทนีแบลร์ เกี่ยวกับการประชุมลับระหว่างแบลร์และประธานาธิบดีจอร์จบุช เกี่ยวกับสถานการณ์ในอิรักไปเผยแพร่แก่สาธารณชน กรณีดังกล่าว คือฟูกตัดสินจำคุก 6 เดือน ปรับ 5,000 ปอนด์ ส่วนโอ คอนเนอร์ ถูกตัดสินจำคุก 3 เดือน เป็นต้น

ส่วน Official Secret Act 1972 กฎหมายของประเทศมาเลเซีย กำหนดให้การกระทำรวบรวม บันทึก เผยแพร่หรือสื่อสารกับบุคคลอื่นใดที่เป็นรหัส หรือบทความใดๆ เอกสารหรือข้อมูลที่คำนวณได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต่อรัฐต่างประเทศ ผู้นั้นมีโทษจำคุกตลอดชีวิต หากเป็นกรณีที่ใช้ความลับหรือสิ่งใดๆ สำหรับประโยชน์อื่นใดของรัฐต่างประเทศ มากกว่าที่รัฐต่างประเทศนั้นจะได้รับประโยชน์ให้ใช้มัน หรือการใช้ในลักษณะอื่นอันมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศมาเลเซีย ผู้นั้นมีความผิดโทษไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือไม่เกิน 7 ปี เห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศมาเลเซียได้คำนึงถึงผลกระทบของการกระทำผิดดังกล่าวด้วย หากการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศร้ายแรงมีการกำหนดโทษไว้สูงสุดคือจำคุกตลอดชีวิต แต่หากการกระทำดังกล่าวส่งผลเพียงให้รัฐต่างประเทศได้ผลประโยชน์

เพิ่มขึ้นเกินกว่าที่ควรจะได้ มีการกำหนดโทษไว้เพียงต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือไม่เกิน 7 ปี เท่านั้น

อนึ่ง เมื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักการรับผิดชอบทางอาญา การใช้กฎหมายอาญาจะต้องตีความ โดยเคร่งครัดดังนั้นหากการกระทำใดที่มีได้กำหนดไว้เป็นความผิด ย่อมไม่อาจนำบทบัญญัติ มาตรา 124 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวนี้ไปบังคับใช้ได้

กรณีการบัญญัติให้ความผิดตามมาตรา 124 การกระทำความผิดต้องเป็นการกระทำ ต่อข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า ไม่ครอบคลุมเพียงพอ ดังเช่น ที่ได้กล่าวไปแล้วในการวิเคราะห์มาตรา 123 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสมควรมีการกำหนดมาตรา 123 และมาตรา 124 ให้มีความสอดคล้องกัน โดยไม่เพียงแต่กำหนดให้เป็นการกระทำต่อความลับที่กระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ของชาติทั้งด้าน เศรษฐกิจ การคลัง ฯลฯ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

ขณะเดียวกัน การกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับของประเทศนั้น ตามมาตรา 124 ดังกล่าวมิได้บัญญัติโทษ โดยคำนึงถึงชั้นเอกสารซึ่งเป็นความลับ และผลกระทบอันเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ซึ่งแตกต่าง ไปจากบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศทั้งสหราชอาณาจักร และมาเลเซีย ซึ่งได้มีการบัญญัติโทษ ตามผลกระทบของการกระทำ ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายไทยมีความทันสมัยและสอดคล้อง กับบทบัญญัติของกฎหมายนานาประเทศผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการกำหนดให้การลงโทษผู้ที่กระทำ ความผิดตามมาตรา 124 นี้ คำนึงถึงการกระทำต่อชั้นเอกสารที่เป็นความลับและผลกระทบจากการ กระทำความผิดดังกล่าวด้วย

3. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของข้าราชการโดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับ ในราชการ

การเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ ของราชการ พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับ ซึ่งกำหนดไว้ว่า ให้หน่วยงาน ของรัฐเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย และให้กำหนดระเบียบการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับไว้ เป็นการเฉพาะตามคำแนะนำขององค์การรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารลับ ที่มีสภาพเป็นเอกสาร หรือคล้ายเอกสาร ให้เจ้าหน้าที่ผู้ครอบครองหรือควบคุมดูแล เก็บข้อมูล ข่าวสารลับเหล่านั้นไว้ในแฟ้มข้อมูลข่าวสารลับและให้เก็บแฟ้มข้อมูลข่าวสารลับไว้ในตู้เก็บข้อมูล

ข่าวสารลับ แฟ้มข้อมูลข่าวสารลับ ควรแยกเป็นเฉพาะเรื่อง ผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับควรเป็นผู้หลักและปิด ล็อกด้วยกุญแจที่มั่นคงควรลง วัน เดือน ปี เวลาเปิด-ปิด ผู้เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารลับ และลายมือชื่อผู้เปิด-ปิด พร้อมทั้งลงเวลาตรวจและลายมือชื่อผู้ตรวจทุกครั้งผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับต้องเก็บไว้ในสถานที่ซึ่งมีระบบการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสถานที่ ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่หวงห้าม ควรจัดให้มีผู้เก็บกุญแจรวม เพื่อเป็นที่เก็บลูกกุญแจผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับทุกผู้รวมไว้ในที่เดียวกัน ผู้เก็บลูกกุญแจรวมควรปิดล็อกด้วยกุญแจที่มีความมั่นคงกว่าผู้เก็บข้อมูลข่าวสารลับ และจัดไว้ในห้องทำงานของนายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ หรือสถานที่อื่นที่เห็นว่าเหมาะสมให้นายทะเบียนข้อมูลข่าวสารลับ ดูแลผู้เก็บลูกกุญแจรวม โดยผู้รับผิดชอบข้อมูลข่าวสารลับควรนำกุญแจผู้ที่ได้รับผิดชอบทั้งหมดมาเก็บไว้ในผู้เก็บลูกกุญแจรวมหลังเสร็จภารกิจประจำวัน ห้ามเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้บน โต๊ะทำงานหรือในลิ้นชักโต๊ะทำงาน หรือที่อื่น ซึ่งอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อการรักษาความปลอดภัย เว้นแต่เป็นการเก็บชั่วคราวในระหว่างการปฏิบัติงานประจำวันการเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์จะต้องจัดเก็บลงในสื่อบันทึกข้อมูล เช่น แผ่นดิสก์ ซีดีรอม เทปบันทึก หรืออุปกรณ์อื่นที่ใช้จัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยมีระบบรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บและเรียกใช้ข้อมูลด้วยระบบรหัสผู้ใช้และรหัสผ่าน ส่วนเนื้อหาข้อมูลข่าวสารลับจะต้องดำเนินการเข้ารหัสเป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมมีโอกาสเข้าถึงความลับของราชการได้ง่ายกว่าบุคคลอื่น และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐนำความลับของราชการไปให้ผู้อื่นรู้ นอกเหนือไปจากการรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 82 (6) เกี่ยวกับหน้าที่ที่ต้องรักษาความลับของราชการแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 164 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานที่รู้หรืออาจรู้ความลับของราชการกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” อีกด้วย

อนึ่ง เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการ เป็นเหตุให้ผู้อื่นรู้ซึ่งความลับของราชการตามมาตรา 164 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวข้างต้นนั้นจึงอาจเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ เช่น ข้าราชการคนดังกล่าวเป็นผู้ที่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลอันเป็นความลับของราชการ แต่จงใจนำความลับของราชการที่ตนเองมีสิทธิเข้าถึงนั้นออกไปให้ผู้อื่นได้ล่วงรู้ความลับ หรือการที่ข้าราชการดังกล่าวเป็นข้าราชการที่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลอันเป็นความลับนั้นแต่ประมาทพลั้งผลไม่เก็บรักษาข้อมูลความลับตามแนวทางที่กำหนดไว้ ทำให้ข้าราชการอื่นหรือบุคคลอื่นล่วงรู้ความลับในราชการซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของตนเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา 164 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวกลับมิได้คำนึงถึงความหนักเบาของการกระทำความผิด โดยมีได้มีการบัญญัติถึงการกระทำโดยประมาท เช่น การมิได้ปฏิบัติตามแนวทางการเก็บรักษาข้อมูลความลับของราชการตามหน้าที่ของตนให้ดีเพียงพอ เป็นเหตุให้บุคคลอื่นสามารถได้ไปหรือล่วงรู้ความลับในราชการนั้นและนำไปเปิดเผย เช่น การไม่เก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในตู้และปิดล็อกด้วยกุญแจที่มั่นคง การไม่จัดระบบลงวันเดือนปีเวลาเปิด-ปิด ตู้เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารความลับ การไม่ได้เก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในสถานที่ซึ่งมีระบบรักษาความปลอดภัย การเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในโต๊ะทำงานหรือในลิ้นชักโต๊ะทำงาน การเก็บข้อมูลข่าวสารลับไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บหรือจัดทำกรเรียกใช้ข้อมูลด้วยระบบรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านเป็นต้น ทำให้ผู้อื่นได้ไปซึ่งความลับของราชการนั้น ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า การกระทำโดยตั้งใจให้ผู้อื่นรู้ความลับของราชการ กับการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของราชการนั้น เจตนาของการกระทำความผิดมีความแตกต่างกัน หากนำบทบัญญัติมาตรา 164 ดังกล่าวมาบังคับใช้กับทุกกรณี ย่อมไม่มีความเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างเพียงพอต่อผู้กระทำความผิดดังกล่าว

กรณีดังกล่าว เมื่อผู้ศึกษาทำการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศพบว่า The United Kingdom's Official Secrets Act 1989 กฎหมายของสหราชอาณาจักร กำหนดห้ามมิให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของรัฐเปิดเผยข้อมูลซึ่งอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเป็นผู้ครอบครองหรืออยู่ภายใต้การควบคุมโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือโดยไม่มีอำนาจ และได้กำหนดให้การกระทำตามลักษณะต่อไปนี้เป็น การกระทำความผิดด้วย เป็นลูกจ้างของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเป็นทางการสำหรับการจัดการกับเอกสารหรือบทความที่เป็นความลับ หรือมิได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอในการป้องกันการเปิดเผยข้อมูลเอกสารที่เป็นความลับนั้น ส่วน Official Secret Act 1972 กฎหมายประเทศมาเลเซียได้มีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการเก็บความลับของราชการที่อยู่ในความครอบครอง โดยการเก็บมันไว้ อันเป็นการขัดต่อหน้าที่ หรือมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ หรือล้มเหลวในการดูแลอย่างเหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยหรือความลับของราชการดังกล่าว เป็นความผิด มีโทษจำคุกไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี เห็นได้ว่าทั้งกฎหมายของสหราชอาณาจักรและกฎหมายของประเทศมาเลเซีย ล้วนกำหนดขอบเขตของการกระทำความผิด โดยรวมถึงการกระทำโดยประมาทและการละเว้นการกระทำด้วย

อนึ่ง ในการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญานั้น การใช้กฎหมายอาญาจะใช้บทบัญญัติที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งให้เป็นผลร้ายต่อผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้น ในกรณีที่ประมาท หรือกรณีละเว้นการกระทำจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ถึงความลับของราชการ จะนำบทบัญญัติมาตรา 164 แห่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน ไปบังคับมิได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า เพื่อให้บทบัญญัติดังกล่าวสามารถนำมา

บังคับใช้ได้อย่างครอบคลุมถึงกรณีการกระทำประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ถึงความลับของราชการ นั้นด้วย ควรมีการบัญญัติเพิ่มเติมถึงเหตุดังกล่าวให้เป็นความผิด และบัญญัติเหตุยกเว้นโทษหาก การกระทำนั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดฐานนี้ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการได้อย่างเหมาะสมและไม่มีเหตุเชื่อว่าเป็นอย่างอื่นแล้ว ไม่ต้องรับผิด ตามบทบัญญัตินี้ด้วย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นธรรม เพียงพอ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

ประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติหนึ่งที่มีบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการเอาไว้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ยังมีปัญหาบางประการที่ผู้ศึกษาจึงนำมาศึกษาวิเคราะห์ และได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 123 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี” บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการบัญญัติให้การกระทำอันมีลักษณะสอดแนมความลับของชาติให้เป็นความผิด

อย่างไรก็ตามมีข้อพิจารณาว่า บทบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายของความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศนั้น มีลักษณะเช่นใด นอกจากนี้ยังพบว่านับตั้งแต่มีการบัญญัติประมวลกฎหมายอาญาขึ้น มาตราดังกล่าวไม่เคยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในขณะที่มีการบัญญัติกฎหมายนั้น ประเทศไทยอยู่ในภาวะสงคราม ความหมายของคำว่าความปลอดภัยของประเทศอาจจำกัดอยู่เพียงอธิปไตยของประเทศเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมีความหมายกว้างขึ้น ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงหลักการพื้นฐานของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งจากเดิมยึดแนวทางปิดบังเป็นปกติ ให้กลายเป็นการเปิดเผยเป็นหลัก โดยได้ตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ขึ้นมาบังคับใช้ และโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 และมาตรา 26 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 ขึ้นใช้บังคับ โดยข้อ 12 ได้แบ่งชั้นของความลับของทางราชการออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ลับ (Confidential) ลับมาก (Secret) และลับที่สุด (Top Secret) ซึ่งแต่ละชั้นความลับอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประเทศได้ทั้งสิ้น แต่ผลกระทบอาจมีไม่เท่ากัน การนำมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้กำหนดโทษอาญาอันส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไปบังคับใช้กับความลับ

ทั้งสามชั้น อาจเกิดความเหมาะสมและเกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้ ดังนั้นในการบังคับใช้กฎหมายจึงควรบัญญัติให้คำนึงถึงความเหมาะสมกับการกระทำความผิด หรือผลกระทบความเสียหายของชาติอันเกิดขึ้นจากการกระทำด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ความลับของราชการอันควรปกปิดและควรได้รับการคุ้มครอง ตามมาตรา 123 แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวนี้นี้ ก็ไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะความลับเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น แต่ควรกำหนดให้ครอบคลุมถึงความลับที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ การคลัง ฯลฯ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 124 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงครามผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อน ได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต” บทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้การกระทำที่เป็นการแพร่กระจายความลับของชาติเป็นความผิด

เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดอัตราโทษไว้สูง ซึ่งมีได้มีความชัดเจนว่าเป็นการกระทำต่อเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันเป็นความลับในชั้นใด ดังนั้นบทบัญญัติดังกล่าวจึงต้องนำมาบังคับใช้กับเอกสารลับทั้ง 3 ชั้น ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่ ไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีการกำหนดอัตราโทษโทษไว้สูง และอาจเกิดปัญหาไม่เหมาะสมและเป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมายได้ เช่นเดียวกัน

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสมควรมีการกำหนดมาตรา 123 และมาตรา 124 ให้มีความสอดคล้องกัน โดยไม่เพียงแต่กำหนดให้เป็นการกระทำต่อความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศเท่านั้น แต่ควรกำหนดให้เป็นการกระทำต่อความลับที่กระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ของชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ การคลัง ฯลฯ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย และควรมีการกำหนดให้การลงโทษผู้ที่กระทำความผิดตามมาตรา 124 นี้ คำนึงถึงการกระทำต่อชั้นเอกสารที่เป็นความลับและผลกระทบจากการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของข้าราชการ โดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการข้าราชการเป็นบุคคลที่สามารถเข้าถึงความลับของราชการได้ง่ายกว่าบุคคลทั่วไป การกระทำความผิดเกี่ยวกับการทำให้ล่วงรู้ความลับในราชการของข้าราชการนั้นจึงสามารถเกิดขึ้น

ได้หลายลักษณะ เช่น ข้าราชการคนดังกล่าวเป็นผู้ที่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลอันเป็นความลับของราชการ แต่จงใจนำความลับของราชการที่ตนเองมีสิทธิเข้าถึงนั้นออกไปให้ผู้อื่นได้ล่วงรู้ความลับ หรือการที่ข้าราชการดังกล่าวเป็นข้าราชการที่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลอันเป็นความลับนั้นแต่ประมาทลั้งผลอ ไม่เก็บรักษาข้อมูลความลับตามแนวทางที่กำหนดไว้ ทำให้ข้าราชการอื่นหรือบุคคลอื่นล่วงรู้ความลับ ในราชการซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลรักษาของตนเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 164 ได้กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ที่รู้หรืออาจรู้ความลับของราชการกระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” บทบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้การกระทำของข้าราชการซึ่งเป็นผู้ที่รู้หรืออาจรู้ความลับของราชการ ที่กระทำการอันมิชอบ ด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการเป็นความผิด แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้คำนึงถึง ความหนักเบาของการกระทำความผิด และมีได้มีการบัญญัติถึงการกระทำโดยประมาท ทำให้บทบัญญัติ ตามมาตรานี้ยังไม่ครอบคลุมทุกลักษณะของการกระทำความผิด หากนำมาใช้ลงโทษเจ้าพนักงาน ย่อมไม่มีความเหมาะสมและเป็นธรรมอย่างเพียงพอ

ในการกำหนดความรับผิดทางอาญานั้น การใช้กฎหมายอาญาจะใช้บทบัญญัติ ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งให้เป็นผลร้ายต่อผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเห็นว่า เพื่อให้บทบัญญัติ ดังกล่าวสามารถนำมาบังคับใช้ได้ครอบคลุมถึงกรณีการกระทำประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ ถึงความลับของราชการนั้นด้วย ควรมีการบัญญัติเพิ่มเติมถึงเหตุดังกล่าวให้เป็นความผิด และบัญญัติ เหตุยกเว้นโทษหากการกระทำนั้นสามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดฐานนี้ ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดเกี่ยวกับการรักษาความลับของราชการได้อย่างเหมาะสมและไม่มีเหตุเชื่อว่าเป็นอย่างอื่นแล้ว ไม่ต้องรับผิด เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเป็นธรรมเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของทางราชการ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้สำหรับความปลอดภัยของประเทศ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติมาตรา 123 จากเดิมที่กำหนดไว้ว่า

มาตรา 123 “ผู้ใดกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใดๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี”

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

มาตรา 123 “ผู้ใดกระทำการใดๆเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อความเอกสารหรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือนโยบายต่างประเทศ หรือผลประโยชน์ของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

การกำหนดโทษในความผิดตามวรรคแรก ให้คำนึงถึงชั้นของความลับของเอกสาร และผลกระทบต่อประเทศอันเกิดจากการกระทำดังกล่าวด้วย”

2.2 ปัญหาเกี่ยวกับกระทำใดๆ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ หรือได้ไปซึ่งข้อความ เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 124 จากเดิมที่บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 124 “ผู้ใดกระทำการใดๆเพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงครามผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อนได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

มาตรา 124 “ผู้ใดกระทำการใดๆเพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้หรือได้ไปซึ่งข้อความเอกสาร หรือสิ่งใด ๆ อันปกปิดไว้เป็นความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศหรือความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือนโยบายต่างประเทศ หรือผลประโยชน์ของประเทศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในระหว่างประเทศอยู่ในการรบหรือการสงครามผู้กระทำ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดดังกล่าวมาในสองวรรคก่อนได้กระทำเพื่อให้รัฐต่างประเทศได้ประโยชน์ ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

การกำหนดโทษในความผิดตามวรรคแรก ให้คำนึงถึงชั้นของความลับของเอกสาร และผลกระทบต่อประเทศอันเกิดจากการกระทำดังกล่าวด้วย”

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของข้าราชการโดยทำให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 164 วรรคสองจากเดิมที่กำหนดว่า

มาตรา 164 “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานรัฐหรืออาจรู้ความลับในราชการกระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้

มาตรา 164 “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานรัฐหรืออาจรู้ความลับในราชการกระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน รัฐหรืออาจรู้ความลับในราชการ ประมาทเลินเล่อในการเก็บรักษาความลับในราชการ เป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้นต้องระวางโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของการกระทำความผิดตามวรรคแรก เว้นแต่ผู้กระทำพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการเก็บรักษาความลับในราชการได้อย่างถูกต้องแล้ว ผู้นั้นไม่มีความผิด”

ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ประมาทเลินเล่อในการเก็บรักษาความลับของราชการ หากได้มีเจตนาที่จะให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของราชการไม่ ซึ่งแตกต่างจากผู้ตั้งใจกระทำด้วยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ เพื่อให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของราชการ หากมีการบัญญัติให้ผู้ที่กระทำโดยประมาทได้รับโทษเทียบเท่ากับผู้กระทำด้วยความจงใจก็จะเป็นการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมไม่เหมาะสมเนื่องจากการกระทำความผิดโดยขาดเจตนา ดังนั้น จึงสมควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมโดยกำหนดความรับผิดแก่ผู้กระทำโดยประมาทขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสมและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). *แนวทางลงโทษทางวินัย*. สืบค้น
จาก www.fisheries.go.th/fpo-n/newna/แนวทางการลงโทษทางวินัย.pdf. หน้า 5.
_____. (2560). *แนวทางการลงโทษทางวินัย*. สืบค้นจาก <http://www.fisheries.go.th/fpo-nan/new/แนวทางการลงโทษทางวินัย.Pdf>
- กองข่าว กองทัพน้อยที่ 2. (2556). *ความรู้ทางทหาร เรื่อง การรักษาความปลอดภัย*.
นครราชสีมา: ค่ายสุรนารี.
- กิตติศักดิ์ ประกิต. (2541). *สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2558). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- เจียน ชีระวิทย์. (2552). *โทษฐานเปิดเผยความลับของทางราชการ*. สืบค้นจาก
<http://oknation.nationtv.tv/blog/kongplod/2009/12/24/entry-1>.
- คณิต ณ นคร. (2560). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ครอบครัวข่าวสาม. (2559). *นายกรัฐมนตรีไอซ์แลนด์ลาออก กรณีปานามาเปเปอร์*.
สืบค้นจาก <http://www.krobkruakao.com/abroad/10522>.
- คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544.
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3194/2536. สืบค้นจาก <https://deka.in.th/view-8671.html>.
- จิตติ ดิงศักดิ์. (2548). *กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1*. กรุงเทพมหานคร: จีรัชการพิมพ์.
- ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีความรับผิดชอบอาญา, ใน แนวการศึกษาชุดวิชา
กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง, หน่วยที่ 2, นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*.
- เชียรชัย ณ นคร. (2536). *สมุดปกขาว ฉบับที่ 11 ร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ...* กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.
- นิยม สุขรองแพ่ง. (2529). *ทหารเรือบกฏ “แมนฮัตตัน”*. กรุงเทพมหานคร: ศิลปวัฒนธรรม.
- บันทึกข้อความที่ กค. 0803/ว. 67 ข้อบังคับทางวินัยและแนวทางการลงโทษ ฝ่ายวินัย
กองการเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากร. สืบค้นจาก <http://www.rd.go.th/publish/28953.0.html>.
- ปณิธิ จาดกานนท์. (2545). *ไทยกับการยุบเลิกองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดที่สงวนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองความลับในราชการ
พุทธศักราช 2483.

ประมวลกฎหมายอาญา.

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ. (2558). *ว่าด้วย ช้างตาย-วัวสันหลังหะ ที่ศาลปกครอง*. สำนักข่าวอิสรา
คอลัมน์ เวทีทัศน์, ฉบับวันอาทิตย์ที่ 8 มีนาคม 2558.

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.

พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับของราชการ พ.ศ. 2483.

พลเมืองต่อต้าน Single Gateway. (2559). *บานปลายหนัก Annnymous ประกาศโจมตี
อีก 4 เว็บไซต์ราชการไทย พร้อมล้มเจาะระบบกลาโหม ขโมยเอกสารลับได้แล้ว*.
สืบค้นจาก <http://share.thaimom.net/22013/>

ภาพร เนติจิร โสติ. (2548). *การบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป:
ศึกษาเฉพาะความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.

ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2544.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552.

ฤทัย หงส์สิริและมานิตย์ จุมปา. (2542). *คำอธิบายกฎหมายและข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*.
กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2553). *คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.

สำนักงาน ก.พ. (2552). *แนวทางการลงโทษข้าราชการพลเรือน ตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535*, เรียบเรียงจากกรณีการลงโทษ
ระหว่างปี พ.ศ. 2540- พ.ศ. 2545, กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารกลาง สำนักงาน ก.พ.
_____. (2553). *คู่มือการดำเนินการทางวินัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *สรุปโครงการพัฒนาข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาด้านวินัย ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2552*.

สืบค้นจาก www.sk1edu.go.th/dta/สรุปโครงการพัฒนาวินัย.doc

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ
ของทางราชการ พ.ศ. 2544*. กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.

- สำนักพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ. (2560). *เพราะเป็นเอกสารลับ! บิ๊กป้อม แจงยับซื้อเรือดำน้ำ ยันโปร่งใส บอกจีนแถมขีปนาวุธยิงจากใต้น้ำให้ด้วย*. สืบค้นจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1493092450.
- สุทธิชัย หยุ่น. (2556). *ซีพอร์ โลก, ทำไมต้องเป็น เอกวาดอร์ ที่ลี้ภัย จอมแฉความลับ มะกัน?*. สืบค้นจาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/blackcheepajornlok/2013/07/12/entry-1>.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2554). *ความมั่นคงร่วมสมัย. จุลสารความมั่นคงศึกษา*. สถาบันการข่าวกรอง สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, (99-102), (ตุลาคม-ธันวาคม 2554).
- เสถียร วิชัยลักษณ์ และสืบวงศ์ วิชัยลักษณ์. (2536). *ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517*. กรุงเทพมหานคร: นิติเวชช์.
- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. (2556). *กลุ่มสิทธิฯ รมรณรงค์ภัยไทย “สโนว์เดน”*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/718040>.
- หยุด แสงอุทัย. (2556). *กฎหมายอาญา ภาค 2-3*. (พิมพ์ครั้งที่ 11 แก้ไขปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การรักษาความปลอดภัย. (2552). *คำแนะนำการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัย.
- องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน. (2550). *ประวัติความเป็นมา*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน.
- _____. (2555). *กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยและการรักษาความลับของราชการในอดีต*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน.
- _____. (2558). *การรักษาความลับ*. สืบค้นจาก <http://www.secnia.go.th/การรักษาความลับ>.
- _____. (2558). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <http://www.secnia.go.th/เกี่ยวกับเรา/ประวัติความเป็นมา>.
- เอกอิสร์ ทองเนื้อดี. (2543). *การเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการสอบของรัฐตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- Adrienne Wilmoth Lerner. (2004). Official Secrets Act, United Kingdom, from <http://www.encyclopedia.com/politics/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/official-secrets-act-united-kingdom>.

- Legal Information Institute. (1992). 18 U.S. Code § 793 - Gathering, transmitting or losing defense information. from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/793>.
- Legal Information Institute. (1992). 18 U.S. Code § 794 - Gathering or delivering defense information to aid foreign government. from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/794>.
- Legal Information Institute. (1992). 18 U.S. Code § 798 - Disclosure of classified information. from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/798>.
- Legal Information Institute. (1992). 18 U.S. Code § 1905 - Disclosure of confidential information generally. from <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18/1905>.
- Legislation.go.uk. (1989). Official Secrets Act 1989. from <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/6/contents>.
- National Archives. (2009). The President Executive Order 13526. from <https://www.archives.gov/isoo/policy-documents/cnsi-eo.html>.
- Wikipedia. (2018). Classified Information in the United Kingdom, form https://en.wikipedia.org/wiki/Classified_information_in_the_United_Kingdom.
- Wikipedia. (2005). O'Connor-Keogh Official Secrets trial. from https://en.wikipedia.org/wiki/O%27Connor%E2%80%93Keogh_official_secrets_trial.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายณกรณ์ โชติมณี
วัน เดือน ปีเกิด	28 มิถุนายน 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	น.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง น.บ.ท. สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา (สมัยที่ 69)
สถานที่ทำงาน	กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม
ตำแหน่ง	นิติกร

